

Стратегія сталого розвитку України - 2030

Human Rights
Productivity
Rule Of Law
Renewable Resources
Scientific Research
E Government
Development
Inclusive Education
Information And Cultural Space
Health Care
Economic Activity
Security
International Cooperation
Ukraine
Development
2030
National Interests
Energy Efficiency
Modernization
Investment
Governance
Law And Order
Ecology
Energy Saving
Balanced Production
Protection Of Rights
Sectoral Development
Efficiency
Strategy
Performance
De-occupation
Justice
Regional Development
Infrastructure
International Cooperation
Security
Equal Opportunities
National Interests
Energy Efficiency
Modernization
Investment
Governance
Law And Order
Ecology
Energy Saving
Balanced Production
Protection Of Rights
Sectoral Development
Efficiency
Strategy
Performance
De-occupation
Justice
Regional Development
Infrastructure

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ
В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ФОНД ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ
СЛУЖБА ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

«Стратегія сталого розвитку України- 2030»

Інформаційно-аналітичний бюлетень

Головний редактор збірника

С. В. Полтавець, т. в. о. директора Фонду Президентів України,
канд. політ. наук, старш. наук. співроб.

Відповідальні за випуск

М. Б. Кушнарьова, наук. співроб. інформаційно-аналітичного відділу
Фонду Президентів України, канд. філос. наук, Л. М. Степченко, молод. наук.
співроб. інформаційно-аналітичного відділу Фонду Президентів України

Інформаційні та аналітичні матеріали підготували

Л. Г. Дем'яненко, Є. В. Глушук, В. М. Удовик

Заснований у 2020 р.

Виходить двічі на місяць

Адреса редакції:

НБУВ, пр-т Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 525-54-70

E-mail: fru@nbuv.org.ua

Передрук – тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, 2020

«Стратегія сталого розвитку України-2030»

Випуск 11

(огляд матеріалів ЗМІ за 24 липня – 20 серпня 2020 р.)

Зміст

Головні новини	4
Аналітичний коментар із онлайн-ЗМІ.....	6
Новий навчальний рік в умовах пандемії: досвід «дистанційки» та виклики на майбутнє	6
Огляд зарубіжних ЗМІ.....	12
Реалізація ініціатив у межах «Стратегії сталого розвитку-2030»	15
Офіційна інформація.....	15
Загальна концепція реформування та її реалізація	19
Податкова реформа	19
Митна реформа	20
Дерегуляція та розвиток підприємництва	20
Реформа енергетики, програми енергоефективності та енергонезалежності	21
Програма розвитку українського експорту.....	21
Реформа системи національної безпеки та оборони	23
Реформа правоохоронної системи	24
Оновлення влади та антикорупційна реформа.....	24
Децентралізація та реформа державного управління.....	25
Судова реформа	26
Асоціація та безвізовий режим з ЄС	26
Реформа освіти та науки.....	27
Реформа охорони здоров'я.....	29
Пенсійна реформа	29
Ініціативи регіональних владних структур та громадських організацій	29
Новини із соціальних мереж.....	32
Експертний погляд.....	34
Тимчасово окуповані території, учасники бойових дій та тимчасово переміщені особи...69	
Офіційна інформація.....	69
Підтримка внутрішньо переміщених осіб та жителів Сходу України	70
Проекти з відновлення регіону	73
Управління звільненими територіями.....	74
Ініціативи регіональних владних структур та громадських організацій	75
Новини із соціальних мереж.....	80
Експертний погляд.....	81
Прогнози.....	92
Інфографіка	96

Головні новини

Протягом тижнів з 24 липня до 20 серпня 2020 р. сталися такі найголовніші події:

[Президент України Володимир Зеленський подав на розгляд Верховної Ради України законопроект, який передбачає збільшення мінімальної заробітної плати до п'яти тисяч гривень.](#)

Президент звернувся до глави парламенту Дмитра Разумкова з проханням провести позачергове засідання парламенту 25 серпня та закликав нардепів підтримати законопроект щодо збільшення розміру мінімальної заробітної платні.

[Президент Володимир Зеленський заявив, що звернеться до Кабінету Міністрів із завданням підготувати концепцію розвитку сіл і невеликих міст.](#)

На думку В. Зеленського, українські села потребують системного підходу та розвитку.

[Прем'єр-міністр Денис Шмигаль заявив, що Кабінет Міністрів ухвалив Державну стратегію регіонального розвитку на 2021–2027 рр.](#)

Документ містить європейські підходи до розвитку регіонів. У стратегії визначено, як держава буде розвивати та підтримувати території.

[Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України скоригувало прогноз виробництва зернових урожаю 2020 р. у бік зменшення: із 72,1 млн т до близько 70 млн т.](#)

Однією з причин зменшення прогнозу в міністерстві називають погодні умови останніх тижнів, які спричинили або втрату потенційного врожаю кукурудзи, або істотне його зниження.

[За січень–липень 2020 року товарообіг України з країнами світу становив 55,48 млрд дол.](#)

Імпорт товарів в Україну за вказаний період зменшився на 13 % порівняно із січнем–липнем 2019 р., до 28,8 млрд дол. Експортували товарів з України за 7 місяців цього року на 26,6 млрд дол., на 7 % менше, ніж за аналогічний період минулого року. Відповідно, сальдо зовнішньої торгівлі України за січень–липень 2020 р. було від'ємним і становило 2,2 млрд дол.

12 серпня на черговому засіданні урядовці підтримали проект закону про паспорт громадянина України у формі книжечки.

Відповідно до документа, планується поступове виведення паспортів-книжечок з обігу. Натомість їх замінять пластикові картки.

Керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури Назар Холодницький оголосив про своє звільнення за власним бажанням з посади заступника Генпрокурора – керівника САП.

З 1 листопада 2020 року українські електронні візи (e-Візи) будуть оформлюватися за новою, сучасною та зручною процедурою.

19 серпня уряд схвалив відповідну ініціативу Міністерства закордонних справ України, яка реалізується на виконання доручення Президента України Володимира Зеленського.

Міністерство енергетики повністю ліквідувало заборгованість із заробітної плати перед шахтарями. При цьому заборгованість, що стосується реалізації вугілля, досі залишається.

Підсумки тижня за результатами програми «Доступні кредити 5–7–9 %».

За минулий тиждень було укладено 207 нових кредитних угод на загальну суму 666 млн грн.

Уряд схвалив вихід України ще з двох домовленостей у прикордонній сфері у рамках СНД.

Зокрема, уряд підтримав вихід України з Угоди між Урядами СНД про співробітництво у підготовці і підвищенні кваліфікації військових кадрів для прикордонних військ держав-учасниць СНД. Також уряд схвалив проект указу Президента України про вихід України з Ради командувачів Прикордонними військами.

19 серпня Кабінет Міністрів України підтримав внесення змін до Державної цільової програми розвитку аеропортів на період до 2023 року.

Це рішення допоможе пришвидшити завершення реконструкції злітної смуги аеропорту «Одеса», повноцінне функціонування аеропортів «Мукачево», «Ужгород».

Стратегія уряду полягає в тому, що кожен регіон повинен мати власний авіаційний транспортний вузол.

Аналітичний коментар із онлайн-ЗМІ

Євгенія Глушук, мол. наук. співроб.
інформаційно-аналітичного відділу ФПУ

Новий навчальний рік в умовах пандемії: досвід «дистанційки» та виклики на майбутнє

Літні канікули добігають кінця і до початку навчального року лишилося зовсім трохи часу. Утім, як відбуватиметься навчальний процес в умовах пандемії COVID-19 – очно чи дистанційно – невідомо й досі. Адже умови навчання можуть змінюватися у зв'язку з епідеміологічною ситуацією в країні, яка наразі залишається невтішною.

Не секрет, що пандемія коронавірусу кинула виклик освітньому процесу у всьому світі. В Україні карантин через коронавірус ввели 12 березня, тоді діти припинили навчання в школах і перейшли на дистанційне навчання. Тож через карантин ринок освітніх послуг зазнав істотних змін. Заклади освіти в терміновому порядку мали змінити традиційну форму навчання на дистанційну, вперше організувавши для учнів можливість навчатися, не виходячи з дому.

Проте, як виявилось на практиці, дистанційне навчання оголило багато освітніх проблем у нашій країні – починаючи від недостатнього покриття мережею Інтернет і закінчуючи відсутністю методик навчання в позакласних умовах. У результаті, згідно з дослідженням соціологічного опитування фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва», приблизно половина українців не підтримує запровадження дистанційного навчання школярів через епідемію коронавірусу. Не проти такої форми навчання 32 % українців. Найчастіше опитані казали, що через дистанційне навчання знизилась успішність дітей (26 %) та не вистачало уваги від учителів (22 %) ([Громадське телебачення](#)).

Батьки, яких така форма навчання не задовольнила, навіть створили на сайті Президента України петицію з вимогою «відмінити дистанційне навчання для всіх учнів з нового навчального року», яка вже набрала понад 16 тис. голосів ([Освіта 24](#)).

Те, що Україна технічно не готова до такого навчання, визнав нещодавно і Президент Володимир Зеленський. Президент зазначив, що для дистанційного навчання по всій території України має бути 3G і 4G.

«За планом міністра цифрової трансформації Михайла Федорова розпочато покриття в Закарпатській області, там поліпшується зв'язок

по всій території. І так, за планом, ітиме до сходу. Поки не знаю, наскільки ми готові ... Віримо, що не буде хвилі, і діти зможуть навчатися в нормальній соціальній сфері і нормально спілкуватися», – сказав В. Зеленський ([Нове время](#)).

Як зазначила співзасновниця ГО «Смарт Освіта» та експертка міністра освіти і науки Оксана Макаренко, насправді, те, що відбувалося в українських школах навесні, не можна назвати повноцінним дистанційним навчанням. «Будьмо чесними, завдяки подвигу батьків і вчителів відбулося бодай якесь навчання дітей з різним успіхом. Певні школи і вчителі були до того готові і могли організувати повноцінне дистанційне навчання, а десь навіть не було можливості передати завдання дитині через відсутність інтернету, гаджетів чи цифрових навичок у вчителів та учнів. Якщо восени виникне така ж ситуація, вчителі не мусять знову опинитися перед викликом: робіть, що хочете, але діти мусять здобути знання. І наразі залишається вкрай мало часу, щоб організувати всі необхідні елементи для такого навчання з вересня», – пояснила експертка ([Освіта 24](#)).

Однак Голова Комітету Верховної Ради з питань освіти, науки та інновацій Сергій Бабак наголосив, що дистанційна освіта в Україні наразі не готова замінити очну освіту, але може бути «додатковим інструментом» для отримання знань. За його словами, саме дистанційна освіта повинна продовжуватися в школах, якщо 1 вересня дітям заборонять іти до шкіл. «Щодо першого вересня. Я розумію, що люди не хочуть дистанційної освіти... Єдине, що в мене є до всіх батьків просте запитання: а якщо 1 вересня заборонять дітям іти в школу, що робити? Взагалі нічого не робити? Тоді, може, все ж таки краще дистанційна освіта? Це хоч якийсь елемент доступу до знань», – сказав С. Бабак ([Главком](#)).

Наразі Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль запевнив, що з 1 вересня буде «нормальний» навчальний рік: «Навчальний рік почнеться в Україні 1 вересня. Нормальний навчальний рік. Це важливо. Тому що люди переживають... Ми вже провели всі необхідні заходи, наради. Ми запустили процеси в областях. Голови ОДА контролюють», – сказав він ([Радіо Свобода](#)).

У свою чергу Міністерство освіти та науки України заявило, що формат навчання з 1 вересня залежатиме виключно від епідеміологічної ситуації ([Міністерство освіти і науки України](#)).

Як відомо, з 1 серпня в Україні діють нові правила адаптивного карантину. Згідно з [Постановою Кабінету Міністрів від 22 липня 2020 р. № 641](#), залежно від епідеміологічної ситуації Україна ділитиметься на чотири зони: «зелену», «жовту», «помаранчеву» та «червону» ([КМУ](#)). Тож освітній процес у навчальних закладах буде залежати від «кольору» того чи іншого регіону. Інтерактивну мапу карантинних зон можна подивитися [за посиланням](#).

Заступниця міністра освіти України Любомира Мандзій пояснила, як будуть працювати школи в Україні з 1 вересня в умовах карантину: «Рішення про віднесення тієї чи іншої території до певного рівня приймає Держкомісія техногенної безпеки та надзвичайних ситуацій. У разі, якщо ваша територія потрапить у зелений, жовтий або помаранчевий рівень – ви можете бути впевнені, що діти 1 вересня сядуть за шкільні парти. Тільки в червоному рівні є заборона відвідування установ освіти», – заявила Л. Мандзій ([24 канал](#)).

Тож заборона відвідувати школи діятиме тільки у «червоній» зоні, там діти вчитимуться дистанційно. Проте, як зауважує міністр охорони здоров'я Максим Степанов, рішення про належність до певної зони ухвалюватимуть на рівні району та навіть міста. Це означає, що навіть у «червоній» зоні можуть бути «зелені» міста та села ([Інформаційний портал кіровоградщини - Гречка](#)).

ЯК ПРАЦЮВАТИМУТЬ ШКОЛИ З 1 ВЕРЕСНЯ
Пропозиції КМУ щодо навчального процесу

Запроваджено 4 карантинні зони:

- «зелена» навчання проводиться
- «помаранчева» навчання проводиться
- «жовта» навчання проводиться
- «червона» навчання забороняється

Розглянуто 3 сценарії навчання з початку навчального року, якщо рівень захворюваності буде:

- НИЗЬКИЙ – звичайний режим
- ВИСОКИЙ – дистанційна форма
- середній – змішана форма (найбільш вірогідний)

Рекомендації для організації навчання в змішаній формі:

- соціальна дистанція та використання засобів індивідуального захисту
- масові заходи й екскурсії
- збори педколективів у дистанційній формі
- велика кількість людей
- розмежувати потоки школярів залежно від віку
- окремі види занять проводити на свіжому повітрі
- застосовувати комбіноване навчання
- особи з групи ризику мають навчатися дистанційно чи екстернатом
- дистанційну форму навчання для молодшої школи не застосовувати
- закривати на карантин навчальні заклади на 14 або 7 днів
- тести щодня вчителям не робити
- забезпечити навчання для іноземних студентів

СЛОВО І ДІЛО
Інфографіку створено за даними комітету ВРУ з питань освіти, науки та інновацій станом на 28.07.2020 року

МОЗ у свою чергу розглядає три сценарії навчання в школах з 1 вересня в умовах пандемії коронавірусу. При низькому рівні захворюваності навчальний процес буде проходити в звичайному режимі, а при високому – у дистанційній формі.

Найбільш імовірним вважається сценарій, коли захворюваність буде перебувати на середньому рівні, тоді освітній процес відбуватиметься у змішаній формі – дистанційно та в закладах освіти, з відповідним дистанціюванням та заходами гігієни ([Новое время](#)).

В уряді наголосили, що відновлення навчання не означає скасування карантинних обмежень. Міністерство охорони здоров'я розробило загальні правила роботи шкіл з 1 вересня в умовах пандемії.

Серед головних правил:

- заходити в будівлю та пересуватися приміщеннями навчального закладу у масці або респіраторі, під час уроків їх можна не використовувати;
- не допускати на робоче місце працівників з ознаками гострого респіраторного захворювання або підвищеною температурою тіла понад 37,2 °С. Учням же вимірювати температуру не обов'язково;
- забезпечити всіх працівників закладу засобами індивідуального захисту з розрахунку: одна захисна маска на 3 год. роботи;
- розробити маршрути руху для учнів та скласти графік, за яким вони заходитимуть у заклад освіти;
- проводити роз'яснювальну роботу з персоналом та учнями щодо індивідуальних заходів профілактики та симптомів коронавірусної хвороби;
- перед заняттями опитувати учнів щодо самопочуття та обстежувати на ознаки респіраторних захворювань;
- обмежити пересування здобувачів освіти кабінетами, зокрема, проводити навчання в одному і тому самому приміщенні;
- передбачити в навчальному розкладі можливість визначення різного часу початку та закінчення занять (перерв) для різних класів та груп;
- провітрювати приміщення після кожного заняття, щонайменше 10 хвилин;
- за можливості забезпечити навчання на свіжому повітрі;
- забезпечити вбиральні антисептичними засобами. Поставити їх при вході в приміщення;
- забезпечити відстань між столами не менше ніж 1,5 м та розміщення за столом не більше 4-х осіб під час харчування. Шведський стіл і самообслуговування забороняються ([Радіо Свобода](#)).

Однак оприлюднення рекомендацій від МОЗ викликало низку дискусій як у батьківській, так і педагогічній спільноті у соцмережах. Серед батьків думки розділилися: є ті, хто критикує нові правила навчання, і ті, хто каже, що вони однозначно кращі, ніж дистанційна освіта.

Зокрема, директори деяких шкіл запевняють, що дотримуватися всіх правил майже нереально. Адже вимагати від школярів правильного носіння маски та контролювати потоки дітей складно, особливо якщо школі не вистачає персоналу. «Хотілося, щоб нам не просто сказали на папері, а

реально показали, як це буде працювати. Тому що накреслити на папері маршрут і забезпечити рух дітей за цим маршрутом – це різні речі. Ситуація напружена, бо все це викликає багато запитань, і ми не маємо на них відповідей», – розповідає Катерина Спітковська, директорка «Введенської» гімназії Києва № 107.

24 КАНАЛ

РЕКОМЕНДАЦІ МОЗ ЩОДО НАВЧАННЯ З 1 ВЕРЕСНЯ

- Не допускати вчителів з температурою **понад 37,2°C**
- Перед заняттями **перевіряти учнів** на ознаки респіраторних захворювань
- Якщо є симптоми** — тимчасово ізолювати учня та проінформувати батьків
- Пересуватися **в школі в масці**, під час занять маску можна зняти
- Скласти маршрути та графік, щоб **уникати скупчень** людей
- Скласти **різний розклад** для різних класів
- Бажано проводити **всі заняття в одному кабінеті**, за можливості — на свіжому повітрі
- Провітрювати класи** після кожного заняття протягом 10 хвилин
- У туалетах повинні бути **антисептик, рідке мило** та паперові рушники
- Харчування:** між столами — не менш ніж 1,5 метра, за столом — не більш ніж 4 особи
- Персонал **забезпечити масками:** 1 маска — на 3 робочі години

У свою чергу освітній омбудсмен С. Горбачов радить директорам шкіл брати ініціативу у свої руки: «Як саме скористатися рекомендаціями МОЗ, вирішує заклад освіти. Але мій заклик до директорів шкіл – використовувати власний здоровий глузд, свій великий досвід і робити все, щоб діти могли здобувати освіту в безпечних умовах» ([Шкільне життя](#)).

Тож нинішнього року освіта проходить непростий період, який чітко покаже, наскільки вона готова швидко реагувати на виклики та пристосовуватися до нових умов.

Здавалось би, з трьох сценаріїв навчання в школі найпростішим та легшим для сприйняття є перший, оптимістичний. Але останні негативні

епідеміологічні тенденції демонструють, що Україна дедалі ближча до реалізації найгіршого сценарію. Якщо ще місяць тому за добу в державі фіксували близько 500 нових хворих, то в останні дні – понад тисячу випадків COVID-19. Загалом в Україні понад 90 тис. лабораторно підтверджених хворих. Тож традиційний варіант навчання в умовах пандемії коронавірусної інфекції не може залишатися істинно традиційним. Зважаючи на отриманий досвід «дистанційки» під час карантину, можна зазначити, що ми ризикуємо стати на ті самі «граблі». Але, зважаючи на епідеміологічну ситуацію, Україна так чи інакше повинна бути готова до аналогічних викликів.

Проте дистанційне навчання – це не тільки труднощі, з якими, безумовно, доведеться зіткнутися як учителям, так і учням. Це нові можливості та прекрасний інструмент, який дає можливість іти в ногу з часом, бо сучасні школярі потребують сучасних методів отримання знань. Однак можна твердо заявити, що це сміливий погляд у майбутнє. Тому треба приймати цей виклик і діяти, а не чекати, що все само собою налагодиться.

Огляд зарубіжних ЗМІ

([Chicago Morning Star](#))

Дослідники агенції Kroll виявили схему, яка розкриває, як Ігор Коломойський разом з Ігорем та Григорієм Суркісами вилучали кошти з Приватбанку під час націоналізації банку.

У 2008–2010 рр. ряд компаній, пов'язаних з Приватбанком, отримали кредити від Приватбанку на Кіпрі на загальну суму 361 млн дол.

«Позики на загальну суму 361 млн дол. США були згруповані в партії, у рамках яких позики видавались з інтервалом у кілька хвилин, після чого їх негайно направляли через мережу транзакцій на рахунки пов'язаних компаній, які, здавалося, не мали очевидних комерційних цілей».

За даними слідчих, ті самі кошти згодом були здані в Приватбанк. Спочатку вони були депоновані на строк до двох років на момент внесення застави на рахунки ряду компаній, які пізніше перенаправляли кошти на депозитні рахунки шести компаній: ТОО «Софінам Інвестментз», ТзОВ «Люміл Інвестментс», Берліні Комерційний ТОО ТОО «Камерін Інвестментз», ТОО Sunnex Investments та ТзОВ «Тамплемон Інвестментз». Усі вони були зареєстровані в один і той самий день за тією самою адресою і потрапили під юрисдикцію Британських Віргінських островів.

«Ці шість власників рахунків становили близько 80 % від загальної суми застави на депозитах на Кіпрі, що становить 245 млн дол. США.... Відсотки, отримані за депозитами, були значно вищими за відсотки, що були сплачені за позиками», – ідеться у звіті Kroll. «Позики є частиною значно більшої довгострокової схеми, згідно з якою позики, видані Приватбанком Кіпру, були перероблені та погашені за допомогою нових позик, виданих під виглядом законного корпоративного кредитування. Незважаючи на те, що позики, які були видані та скеровані на рахунки вкладників, тепер були врегульовані, джерело коштів є ще не до кінця зрозумілим, оскільки відбувалася багатошарова переробка позик».

Близько 150 млн дол. США, включаючи позикові кошти та відсотки, було вилучено з Приватбанку за цією схемою. Згідно зі звітом Kroll, ці кошти були перераховані на ряд рахунків, відкритих у банку Кіпру.

Дослідження Kroll показали, що всі шість депозитних рахунків, згадані у звіті, ведуть до Григорія та Ігоря Суркісів. Це українські олігархи та ділові партнери Ігоря Коломойського, одного з найбільших акціонерів Приватбанку до його націоналізації. Брати Суркіси намагалися довести в судах, що вони не пов'язані з колишніми власниками Приватбанку, і наполягали на тому, що процедура поруки була незаконною.

Одночасно із судовим провадженням в Україні І. Суркіс подав позов до Вищого суду Лондона. Позов, усупереч українському провадженню, показав очевидний зв'язок між братами Суркісами та І. Коломойським.

15 червня 2020 р. Велика палата Верховного Суду України прийняла рішення про закриття справи сім'ї Суркісів проти Національного банку України: вони не змогли оскаржити факт їхнього зв'язку з колишнім власником Приватбанку І. Коломойським.

Незалежне розслідування діяльності Приватбанку було проведено з 2016 р. до 2017 р. Це показало, що Приватбанк був частиною широкомасштабної координованої схеми шахрайства щонайменше за 10 років до націоналізації банку, у результаті чого банк втратив щонайменше 5,5 млрд дол. США. Ця інформація зазначається в результатах розслідування, які були представлені Національним банком України у січні 2018 р.

[\(Bne Intellinews\)](#)

Згідно з моніторинговим звітом Українського центру європейської політики, Україна виконала 41,6 % вимог, що містяться в Угоді про асоціацію з ЄС.

«Процес євроінтеграції відбувається у всіх сферах, на які поширюється угода, але швидкість та ефективність відрізняються», – говорить виконавча директорка центру Л. Акуленко у статті для «Європейської правди».

Цей показник (41,6 %) розбивається так: 18,9 % вимог перебувають на етапі «раннього впровадження», тобто необхідні нормативні акти ще розробляються; 10,4 % перебувають на стадії «вдосконаленого впровадження», тобто законодавча робота ведеться, але відповідні підзаконні акти ще не прийняті; і 12,3 % перебувають на стадії «ідеального впровадження», тобто все необхідне законодавство та нормативні акти прийняті та відповідають вимогам ЄС.

За словами Л. Акуленко, «провідні сектори» з точки зору європейської інтеграції охоплюють технічні регламенти та державні закупівлі, а також цифровий ринок. І це вже мало конкретні результати для України.

«У 2017 році експорт машинобудівної продукції досяг 2,48 млрд дол., порівняно з 1,86 млрд дол. США у 2012 р. (На 60 % більше) [...] Експорт різних електротехнічних виробів досяг 2,04 млрд дол. на третину збільшення», – каже вона. – У 2018 р. український експорт цієї продукції до ЄС збільшився на 18,6 % порівняно з 2017 р.»

Тим часом митниця та сільське господарство відстають, і транспорт та статистика не досягли жодного прогресу, зазначає Л. Акуленко. Однак вона відчуває, що в цілому Україна досить успішно виконує Угоду про асоціацію, і робить це в «надзвичайно складних умовах».

«З одного боку, ми намагаємося здійснити фундаментальні реформи, з іншого – у нас на Сході конфлікт, який забирає багато наших ресурсів», – згадує Л. Акуленко. «І водночас, ми все ще повинні змінити наше

законодавство відповідно до європейських вимог, ще не повністю реформувавши державні установи».

Л. Акуленко рекомендує знайти «баланс між суто технічним підходом та амбітним переглядом угоди» шляхом діалогу на високому рівні між Україною та країнами-членами ЄС. Крім поглиблення інтеграції в декілька секторів, це «вдихне нове життя в Угоду про асоціацію» та «запропонує нові, амбітніші цілі» суспільству, підсумовує вона.

[\(ABC Internacional\)](#)

Його називають «Люблінським трикутником». Це назва нового формату співпраці між Україною, Польщею та Литвою, відкритого цього вівторка в історичному польському місті Люблін, на зустрічі міністрів закордонних справ цих держав: українця Дмитра Кулеби, поляка Яцека Чапутовича та литовця Лінаса Лінкявічуса.

Таким чином, Київ, Варшава та Вільнюс представляють важливий ланцюг у Східній Європі. Д. Кулеба та Л. Лінкявічус супроводжували господаря Я. Чапутовича впродовж візиту до польсько-литовсько-української військової бригади «Літполукрбріг», до складу якої входять воїни цих трьох держав.

У спільній заяві міністри пообіцяли працювати разом у боротьбі з пандемією коронавірусу, підкреслюючи загрози безпеці регіону та засуджуючи «агресію» Росії на Сході України, закликаючи Москву поважати кордони та територію України.

Платформа також сприятиме співпраці трьох країн з економічних та політичних питань, а також у їхніх зв'язках з Європейським Союзом та НАТО. «Ми живемо у взаємозалежному світі. Ми повинні співпрацювати, і ми сподіваємось, що нам не доведеться закривати наші спільні кордони», – прокоментував Я. Чапутович.

«Сьогодні ми разом із колегами Яцеком Чапутовичем та Лінасом Лінкявічусом створили “Люблінський трикутник” України, Польщі та Литви», – написав Д. Кулеба, додавши, що цей трикутник «відображає наші багатовікові історичні зв'язки та сучасне спільне бачення майбутнього нашого регіону».

Реалізація ініціатив у межах «Стратегії сталого розвитку-2030»

Офіційна інформація

Президент України Володимир Зеленський звернувся до глави парламенту Дмитра Разумкова з проханням провести позачергове засідання парламенту 25 серпня та закликав нардепів підтримати законопроект щодо збільшення розміру мінімальної заробітної платні ([Прямий](#)):

Упевнений, що депутати проголосують законопроект, поданий від Президента України, за збільшення мінімальної заробітної плати до п'яти тисяч гривень. Потім другий етап цієї програми – збільшення з 2021 р. до шести тисяч гривень. І впродовж 2021 р. буде третя частина – ми збільшимо до шести з половиною тисяч гривень.

Це певні кроки у напрямі дійсно цивілізованого рівня життя в Україні. Карантин продовжується, але після серйозної паузи, коли понад два місяці не працювали ні підприємці, ні ФОПи, багато державних підприємств, зараз дуже важливо трішки підтримати людей.

Підсумки тижня за результатами програми «Доступні кредити 5–7–9 %»: 207 нових кредитів на суму в 666 млн грн ([Урядовий портал](#)).

Уповноважені банки динамічно збільшують кредитний портфель програми «Доступні кредити 5–7–9 %». За минулий тиждень було укладено 207 нових кредитних угод на загальну суму 666 млн грн.

Загалом, станом на 17 серпня 2020 р. вже видано 2198 кредитів на загальну суму 4,893 млрд грн.

За минулий тиждень за державною програмою «Доступні кредити 5–7–9 %» банки рефінансували понад півмільярда гривень (590 млн грн) та надали 76,2 млн грн інвестиційних кредитів та позик на оборотний капітал.

За цей тиждень на 50,4 млн грн збільшився портфель інвестиційних кредитів програми. Станом на 17 серпня він становить 921,228 млн грн.

Загалом у рамках програми вже рефінансовано кредитів на 3,885 млрд грн та видано інвестиційних кредитів і позик на поповнення оборотного капіталу на суму в 1,007 млрд грн.

У рамках спеціального антикризового кредитного пакета програми, який був введений Урядом на час дії карантинних обмежень у зв'язку з всесвітньою пандемією COVID-19, підприємці вже отримали позик на суму 89,9 млн грн.

Лідерами за сумою укладених угод У рамках програми «Доступні кредити 5–7–9 %» є комерційні банки. Зокрема, на першому місці Із сумою в 880,370 млн грн – Райффайзен Банк Аваль. Зовсім трохи поступився лідеру Креді Агріколь Банк, клієнти цього банку в рамках програми «Доступні кредити 5–7–9 %» отримали позик на суму в 815,332 млн грн. І на третьому місці – Кредо Банк Із сумою в 704,749 млн грн. Утім, левову частку кредитних портфелів цих банків у рамках програми «Доступні кредити 5–7–9 %» займає саме рефінансування. У Райффайзен Банк Аваль рефінансування раніше отриманих кредитів – це 97 % від усіх укладених У рамках програми угод. У Креді Агріколь – Усі 100 %. І в Кредо Банку – 94 %.

Натомість інвестиційні кредити впевненіше видають державні банки. 70 % виданих У рамках програми «Доступні кредити 5–7–9 %» Укргазбанком – це інвестиційні кредити. Загалом у рамках програми з лютого цього року банк уже профінансував мікро- та малий бізнес на суму в 604,365 млн грн. Ощадбанк видав кредитів на суму 295,946 млн грн – з них інвестиційних – 86 % (253,217 млн грн). Приватбанк уклав угод на суму в 387,764 млн грн, з них 62 % (240,324 млн грн) – це інвестиційні кредити та 37 % (142,418 млн грн) – це рефінансування. (...).

Міністр фінансів України Сергій Марченко:

Ініційована Президентом та підтримана урядом програма підтримки мікро- та малого підприємництва «Доступні кредити 5–7–9 %» нещодавно переступила піврічний рубіж. Вона вже довела свою ефективність і продовжує користуватися попитом як у підприємців, так і у банків. Лише за останній місяць уповноважені банки отримали 1 680 нових заявок на отримання кредитів у рамках програми. А за шість місяців було опрацьовано вже близько 5300 поданих підприємцями пакетів документів на отримання позики. І майже 27 % клієнтів отримали позитивне рішення банку. Ще трохи більше трьох тисяч заявок перебувають у роботі уповноважених банків. Загалом за останній місяць банкам вдалося на 93 % збільшити кількість укладених угод у рамках програми «Доступні кредити 5–7–9 %».

Мінекономіки: Україна стала лідером Рейтингу прозорості публічних закупівель ([Урядовий портал](#)).

У міжнародному Рейтингу прозорості публічних закупівель, який щорічно проводить Інститут розвитку та свободи інформації (IDFI, Грузія) спільно з партнерськими організаціями, Україна посіла перше місце, набравши 97,05 балів із 100 можливих.

Цей рейтинг оцінює законодавство державних закупівель та прозорість процесів на кожному етапі проведення тендеру. Спочатку він охоплював лише євразійський регіон, однак тепер до нього входять 39 країн з усього світу. Публічні закупівлі держав оцінюють за 64 показниками та на різних етапах проведення закупівель.

Минулого року Україна посідала друге місце (86,26 балів). Утім, за останній рік відбулася низка дуже важливих законодавчих змін, зокрема,

оновлення Закону «Про публічні закупівлі», яка запровадила дотендерні консультації з ринком та розширила можливість використовувати нецінові критерії на Prozorro.

Міністр розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України Ігор Петрашко:

Для Мінекономіки сфера закупівель залишається однією з найпріоритетніших. Лідерство в міжнародному рейтингу – приємне досягнення, але головне те, що прозора система публічних закупівель позитивно впливає на інвестиційний імідж України, сприяє розвитку підприємництва, та, як наслідок, економічному зростанню держави.

Мінекономіки висловлює вдячність командам Трансперенсі Інтернешнл Україна, ДП «Прозорро», профільній заступниці Світлані Панаіотіді та Департаменту сфери публічних закупівель міністерства за вагомий внесок у реформу державних закупівель України.

Бюджетний процес-202: головні розпорядники коштів розпочали формування бюджетних запитів ([Міністерство фінансів України](#)).

Після низки бюджетних консультацій та затвердження урядом оновленого макропрогнозу на 2021 р. головні розпорядники коштів розпочали формування бюджетних запитів, які будуть покладені в основу проекту державного бюджету.

До 20 серпня Міністерство фінансів збирає від головних розпорядників коштів державного бюджету бюджетні запити для їхнього опрацювання та розрахунку проекту Держбюджету.

За результатами опрацювання будуть проведені узгоджувальні наради з головними розпорядниками бюджетних коштів щодо узгодження показників проекту Державного бюджету України на 2021 р.

Міністр фінансів Сергій Марченко зазначив, що зростання мінімальної заробітної плати збільшить надходження ПДФО на 1,2 млрд грн та ЄСВ – на 1,7 млрд грн ([Урядовий портал](#)).

У цьому році завдяки збільшенню мінімальної заробітної плати близько 1,7 млрд грн додатково отримає Пенсійний фонд і ще 1,2 млрд грн ПДФО розподіляться між місцевими бюджетами і держбюджетом.

Про це наголосив міністр фінансів С. Марченко в інтерв'ю журналу «Фокус».

Цього року підвищення МЗП відбудеться в межах 300 грн – з 4723 грн до 5000 грн. Це дає можливість поліпшити життя громадян, які отримують мінімальну зарплату, збільшить надходження до бюджету податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) і єдиного соціального внеску (ЄСВ) до Пенсійного фонду.

Бізнес, який легально платить офіційну зарплату набагато вище мінімальної, ніяких змін не відчує.

А компанії, які сплачують податки тільки з 4723 грн мінімальної зарплати, а решту видають у конвертах, скоріше за все, і висловлюють невдоволення. Повинен бути нормальний діалог суспільства, бізнесу і держави.

Підсумки тижня за результатами програми «Доступні кредити 5–7–9 %»: 236 нових кредитів на 864 мільйони гривень ([Урядовий портал](#)).

Уповноважені банки програми «Доступні кредити 5–7–9 %» за минулий тиждень уклали 236 нових кредитних угод на загальну суму 864 млн грн.

Загалом, станом на 10 серпня 2020 р. вже видано 1991 кредит на загальну суму 4,227 млрд грн.

За цей тиждень на 68,6 млн грн збільшився портфель інвестиційних кредитів програми. Станом на 10 серпня він становить 870,830 млн грн.

Однак усе ще найбільшим попитом мікро- та малого бізнесу користуються позики на рефінансування попередньо взятих кредитів. За тиждень уповноважені банки видали кредитів у рамках цього продукту програми на загальну суму 783 млн грн. Загалом у рамках програми вже видано рефінансування на 3,292 млрд грн.

У рамках спеціального антикризового кредитного пакета програми, який був введений урядом на час дії карантинних обмежень у зв'язку з всесвітньою пандемією COVID-19, підприємці вже отримали позик на суму 64,078 млн грн, з них 60,292 млн грн – кредити на поповнення обігових коштів.

Лідерами за кількістю укладених угод у рамках програми «Доступні кредити 5–7–9 %» залишаються державні банки. Зокрема, на першому місці – АТ КБ «ПриватБанк» (540 угод), на другому – АБ «Укргазбанк» (459 угод) і на третьому – АТ «Ощадбанк» (359 угод). Загалом ці три уповноважені банки разом уклали 68 % усіх кредитних угод у рамках програми «Доступні кредити 5–7–9 %».

Мінфін: Банки державного сектора в першому півріччі 2020 року отримали 16,2 мільярда гривень прибутку ([Урядовий портал](#)).

Міністерство фінансів України продовжує оприлюднювати інформацію щодо результатів діяльності банків державного сектора.

За підсумками першого півріччя 2020 р., банки державного сектора отримали прибуток у розмірі 16,2 млрд грн, що на 17 % (3,4 млрд грн) менше, ніж за відповідний період минулого року.

Зменшення прибутку, перш за все, було пов'язано із зростанням витрат на формування резервів банків.

Від початку року на 0,7 % (1,5 млрд грн) зменшився кредитний портфель банків державного сектора.

У II кварталі 2020 р. на тлі пандемії COVID-19 банки спостерігали зниження попиту на кредити. У цілому попит на кредити впав на 5,7 % (13,1 млрд грн) порівняно з відповідним періодом минулого року.

Натомість спостерігається зростання обсягу коштів клієнтів на обслуговуванні банківської системи державного сектора. За I півріччя 2020 р. їх обсяг зріс на 10 %, або на 58,6 млрд грн (за II квартал – на 3,6 %, або на 23,3 млрд грн). Зокрема, обсяг коштів юридичних осіб зріс на 6 %, або на 15,5 млрд грн (у II кварталі – на 5,7%, або на 14,3 млрд грн), коштів фізичних осіб – на 12 %, або на 41,1 млрд грн (у II кварталі – на 3 %, або на 11,1 млрд грн).

Загальна концепція реформування та її реалізація

Президент Володимир Зеленський заявив, що звернеться до Кабінету Міністрів із завданням підготувати концепцію розвитку сіл і невеликих міст ([Українська правда](#)):

Хотів би поставити завдання уряду, щоб вони підготували принциповий державний підхід до сіл та маленьких містечок. Реформа села... Коли має бути все: ліки, школа, робочі місця і всі працюючі органи. Я вже не кажу про те, що у людей просто немає Інтернету. А які послуги онлайн ми можемо пропонувати, якщо нема Інтернету!?

Глава держави зазначив, що відвідав нині село Садове на Херсонщині та поспілкувався з місцевими мешканцями. На думку Президента, українські села потребують системного підходу та розвитку.

Податкова реформа

Мінфін: У другому півріччі 2020 року до місцевих бюджетів буде спрямовано близько 4 млрд грн акцизного податку з пального ([Урядовий портал](#)).

Сьогодні Кабінет Міністрів прийняв Постанову «Про внесення змін до Порядку зарахування акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального до загального фонду бюджетів місцевого самоврядування у 2020 році», якою унормував зарахування частини акцизного податку з пального до бюджетів місцевого самоврядування у другому півріччі. Тож, у другому півріччі 2020 р. до місцевих бюджетів буде спрямовано близько 4 млрд грн акцизного податку з пального.

Станом на 19.08.2020, на окремому балансовому рахунку Казначейства накопичено 1,2 млрд грн акцизного податку з пального, які очікують розподілу між бюджетами органів місцевого самоврядування.

Прийняте рішення дасть змогу щоденно в автоматичному режимі розподіляти частину – 13,44 % акцизного податку з пального між бюджетами органів місцевого самоврядування.

Для місцевих бюджетів встановлюються частки, за якими акцизний податок зараховуватиметься до них у другому півріччі 2020 р.

Розмір таких часток (відповідно до Бюджетного кодексу) було визначено за даними реєстраторів розрахункових операцій, виходячи з фактичних обсягів пального, реалізованого суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі на відповідній території у першому півріччі 2020 р.

Загалом, порівняно з першим півріччям 2020 р., розмір відповідних часток збільшиться для більш ніж 1000 місцевих бюджетів.

Митна реформа

Кабінет Міністрів України призначив тимчасово виконувачем обов'язків голови Державної митної служби Андрія Павловського, який був раніше заступником голови відомства ([Економічна правда](#)).

В.о. голови ДМС від 24 квітня, після звільнення голови Митної служби М. Нефьодова, був керівник одного з департаментів ДМС І. Муратов.

Того ж 24 квітня Верховна Рада підтримала створення тимчасової слідчої комісії для розслідування можливих корупційних дій посадових осіб Державної митної, податкової та фіскальної служб.

В уряді заявляли, що серед причин звільнення очільників митниці та податкової – слабкі показники щодо надходження в державний бюджет.

Дерегуляція та розвиток підприємництва

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль заявив, що Кабінет Міністрів ухвалив Державну стратегію регіонального розвитку на 2021–2027 рр. ([Урядовий портал](#)).

Документ містить європейські підходи до розвитку регіонів. У стратегії визначено, як держава буде розвивати та підтримувати території. Зокрема, міські агломерації, монофункціональні міста, сільські території у несприятливих умовах, гірські райони, макрорегіон «Азов – Чорне море», прикордонні території та інші.

Враховано також питання нового адміністративно-територіального устрою. Новостворені 136 районів та 1470 ОТГ – це лише один із кроків у цьому напрямі. Ми говоримо, перш за все, про нові якісні послуги, оновлені лікарні, сучасні школи, цікаве та безпечне дозвілля.

Про жодне скорочення об'єктів соціальної інфраструктури не йдеться.

Ми маємо на меті наблизити послуги до громадян і підвищувати комфортність державних послуг. По регіональних поїздках я бачу, що це

питання людей хвилює. Ще раз запевняю українців: усі об'єкти соціальної інфраструктури не залежать від переформатування районів, і вони працюватимуть, як і до цього часу.

Тепер більшість цих об'єктів будуть передані об'єднаним територіальним громадам, і вони самостійно зможуть ними керувати.

Реформа енергетики, програми енергоефективності та енергонезалежності

Уряд дозволив перерозподіл бюджетних коштів, виділених для інвестпроектів НЕК «Укренерго», які фінансуються МФО ([Урядовий портал](#)).

Кабінет Міністрів України підтримав пропозицію Міністерства фінансів дозволити перерозподіл надання кредитів з державного бюджету за інвестиційними проектами НЕК «Укренерго», які впроваджуються за підтримки міжнародних фінансових організацій.

Відповідне рішення зафіксовано у прийнятому на засіданні уряду 19 серпня 2020 р. розпорядженні.

Заступник міністра фінансів України Олександр Кава:

Це, передусім, технічне рішення, яке ми змушені були прийняти. Оскільки запровадження карантинних заходів у зв'язку з поширенням COVID-19 внесло корективи у графік виконання укладених НЕК «Укренерго» контрактів із підрядниками в рамках проектів за підтримки МФО.

Програма розвитку українського експорту

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України скоригувало прогноз виробництва зернових урожаю 2020 року у бік зменшення: із 72,1 млн тонн до близько 70 млн тонн ([Укрінформ](#)).

Однією з причин зменшення прогнозу у міністерстві називають погодні умови останніх тижнів, які спричинили або втрату потенційного врожаю кукурудзи, або істотне його зниження.

Заступник міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства Тарас Висоцький:

Якщо осінні погодні умови будуть сприятливими, урожай кукурудзи передбачається на рівні 35 млн т, а загальний урожай зерна – на рівні 70 млн т.

Найбільших за площею втрат потенційного врожаю кукурудзи зазнали Черкаська (133,8 тис. га), Одеська (33,5 тис. га) та Кіровоградська (21,3 тис. га) області. Разом з тим, істотне зниження врожайності спостерігається в Черкаській (234 тис. га), Кіровоградській (146,7 тис. га) та

Полтавській (120,5 тис. га) областях. Загалом, по всій території України орієнтовні втрати врожаю кукурудзи, за оцінками Мінекономіки, можуть становити близько 2 млн т.

За січень–липень 2020 року товарообіг України з країнами світу становив 55,48 млрд дол. ([Укрінформ](#)).

Імпорт товарів в Україну за вказаний період зменшився на 13 % порівняно із січнем–липнем 2019 р., до 28,8 млрд дол. Експортували товарів з України за сім місяців цього року на 26,6 млрд дол., на 7 % менше, ніж за аналогічний період минулого року. Відповідно, сальдо зовнішньої торгівлі України за січень–липень 2020 р. було від’ємним і становило 2,2 млрд дол.

Частка країн ЄС у загальній вартості імпорту товарів в Україну за січень–липень 2020 р. становила 43 %, країн СНД – 16 %. Частка країн ЄС у експорті товарів з України за вказаний період становила 37 %, країн СНД – 13 %.

Головними позиціями українського експорту у січні–липні 2020 р. були зернові (18,5 % від загального обсягу), чорні метали (16,9 %), жири та олії тваринного або рослинного походження (12,8 %); імпорту – палива мінеральні, нафта та продукти її перегонки (15,8 %), реактори ядерні, котли, машини, обладнання і механічні пристрої (10,7 %), засоби наземного транспорту, їх частини та обладнання (9,6 %).

Концерн «Укроборонпром» уклав з початку року близько 140 експортних контрактів із 36 країнами світу ([Укрінформ](#)).

Загальний обсяг експорту озброєння та військової техніки до іноземних країн підприємств-спецекспортерів концерну за перше півріччя становив майже 145 млн дол.

У ТОП-10 країн – основних імпортерів української продукції, частка експорту яких становила 85 %, значаться: Китай, Туреччина, Пакистан, Індія, Йорданія, В’єтнам, Азербайджан, Алжир, Марокко, Ефіопія.

У регіональній структурі міжнародних передач товарів військового призначення переважає Азіатсько-Тихоокеанський регіон – 56 % від усіх поставок. Частка європейських країн у регіональній структурі експорту озброєння та військової техніки зросла до 19 %, у 2019 р. вона становила 13 %, а у 2013 р. – всього 3 %.

Третім географічним ринком вітчизняної продукції військового призначення є Близький Схід та Північна Африка – 18 %.

У структурі експорту озброєнь та військової техніки традиційно перше місце займає постачання авіаційної техніки, надання послуг з ремонту і модернізації та постачання запчастин до неї – 30 %, сегмент військово-морської техніки становив 25 %, бронетанкової техніки та техніки ППО – 16 % та 14 % відповідно.

Реформа системи національної безпеки та оборони

Міністр оборони України Андрій Таран заявив, що домовленості, досягнуті під час переговорів з британськими партнерами, спрямовані на зміцнення безпеки та обороноздатності України ([Урядовий портал](#)).

Домовленості, досягнуті під час переговорів з британськими партнерами, спрямовані на зміцнення безпеки та обороноздатності України. Про це сьогодні, 18 серпня, йшлося під час спільного брифінгу з державним секретарем з питань оборони Великої Британії Беном Воллесом, який перебуває в Україні з офіційним візитом.

Сьогодні ми провели плідні та результативні переговори. Основну увагу було приділено обговоренню актуальних питань, що становлять взаємний інтерес. А саме оцінці безпекової ситуації на Сході України та в Азово-Чорноморському регіоні, тенденціям і перспективам її розвитку та шляхам реагування на загрози, що виникають. Ми також обговорили стан та перспективи імплементації завдань оборонної реформи, питання євроатлантичної інтеграції в контексті максимального використання нових інструментів оборонного та військового співробітництва, які отримала Україна з набуттям статусу партнера НАТО з розширеними можливостями. Також виокремили пріоритети українсько-британського оборонного співробітництва, де ключове місце посідає питання розвитку спроможностей та підвищення бойового потенціалу ВМС ЗС України за участі Великої Британії.

Керівник вітчизняного оборонного відомства наголосив, що всі обговорені питання та досягнуті домовленості спрямовані на зміцнення безпеки та обороноздатності України, підвищення оперативних та бойових спроможностей Збройних сил, забезпечення миру та добробуту українських громадян.

Хочу відзначити вагомий рівень співпраці між Україною та Великою Британією у політичній, економічній, оборонній, дипломатичній сферах. Також висловлюю вдячність нашим колегам за послідовну та непохитну позицію у підтриманні суверенітету та територіальної цілісності нашої держави.

Міністр оборони України підкреслив, що візит держсекретаря з питань оборони Великої Британії в Україну є визначною подією, яка відображає стратегічний характер відносин між країнами, масштабне оборонне співробітництво та взаємну налаштованість на забезпечення миру і безпеки в регіоні.

У свою чергу державний секретар з питань оборони Великої Британії Бен Воллес подякував українській стороні за тісну співпрацю оборонних відомств за багатьма напрямками та запевнив у незмінності позиції уряду Великої Британії щодо підтримки України в сучасних безпекових умовах.

Уряд схвалив вихід України ще з двох домовленостей у прикордонній сфері у рамках СНД ([Урядовий портал](#)).

12 серпня, Кабінет Міністрів України підтримав чергові рішення щодо виходу України зі структур Співдружності незалежних держав.

Зокрема, уряд підтримав вихід України з Угоди між урядами СНД про співробітництво у підготовці і підвищенні кваліфікації військових кадрів для прикордонних військ держав-учасниць СНД. Також уряд схвалив проект указу Президента України про вихід України з Ради командувачів Прикордонними військами.

Ці міжнародні договори уклали в Москві у 1995 та 1992 роках відповідно.

Враховуючи те, що Україна не приєдналася до низки установчих документів у сфері прикордонної співпраці в СНД, а Російська Федерація є стороною міжнародного збройного конфлікту, який розпочався з незаконної окупації Криму і продовжується на Донбасі, зазначені домовленості не є актуальними. Крім того, вони не містять зобов'язань, що виникли для України за час їхньої дії. До того ж участь України в роботі Ради командувачів Прикордонними військами передбачалася виключно як спостерігача, а тому наша країна не мала стосунку до питань розробки, прийняття та реалізації рішень, що ухвалювалися цією Радою.

Реформа правоохоронної системи

12 серпня на черговому засіданні урядовці підтримали проект закону про паспорт громадянина України у формі книжечки ([Міністерство внутрішніх справ](#)).

Відповідно до документа, планується поступове виведення паспортів-книжечок з обігу. Натомість їх замінять пластикові картки.

Відповідно до проекту закону, паспорт у формі книжечки будуть замінювати на пластикову карту, коли громадянина України, котрий є власником паспорта, треба буде вклеювати нову фотокартку, тобто по досягненні 25 та 45 років. Для осіб віком від 45 років паспорт-книжечка діятиме безстроково за умови, що до дня вступу в силу закону в паспорт вклеєна нова фотокартка після досягнення особою 45-річного віку.

Нові паспорти будуть видавати тільки у формі пластикових карт.

Оновлення влади та антикорупційна реформа

Керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури Назар Холодницький оголосив про своє звільнення за власним бажанням з посади заступника Генпрокурора – керівника САП ([Новинарня](#)).

Також він оголосив, що повністю звільняється з органів прокуратури.

Детективи Національного бюро за процесуального керівництва САП завершили розслідування за підозрою директора одного з приватних товариств у заволодінні понад 787 млн грн кредиту Національного банку ([Національне антикорупційне бюро України](#)).

За даними слідства, він входив до складу злочинної організації, створеної колишнім Президентом України, та вчиняв незаконні дії у співучасті з іншими особами.

19 серпня стороні захисту відкрито матеріали кримінального провадження для ознайомлення перед скеруванням обвинувального акта до суду.

Слідство вживає заходів для встановлення місцезнаходження інших учасників злочину.

Децентралізація та реформа державного управління

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль: Кожен регіон повинен мати власний авіаційний транспортний вузол ([Урядовий портал](#)).

19 серпня Кабінет Міністрів України підтримав внесення змін до Державної цільової програми розвитку аеропортів на період до 2023 р.

Це рішення допоможе пришвидшити завершення реконструкції злітної смуги аеропорту «Одеса», яке вже перебуває на завершальній стадії. Буде додатково виділено 117 млн грн на проектно-кошторисну документацію.

Зміни до програми також передбачають проектування та будівництво аеропорту «Мукачево», який стане стратегічною складовою Західного транспортного вузла України та сприятиме розвитку інфраструктури п'ятого Критського транспортного коридору.

Також учора спілкувався з прем'єр-міністром Словаччини І. Матовичем. Ми домовились про відновлення повноцінної роботи аеропорту «Ужгород». У вересні під час планового візиту Президента України до Словацької Республіки планується підписання відповідної міждержавної угоди. І аеропорт «Ужгород» зможе повноцінно запрацювати, що розкриє додаткові можливості для Закарпаття в частині внутрішніх та міжнародних авіаперевезень.

Кожен регіон повинен мати власний авіаційний транспортний вузол – це стратегія уряду, над якою постійно працює Міністерство інфраструктури та профільний міністр.

Судова реформа

Глава виконавчого комітету Національної ради реформ при Президенті України Міхеїл Саакашвілі оприлюднив свої пропозиції щодо реформування судової системи в Україні ([Українська правда](#)):

В Україні обов'язково відбудеться вичерпна судова реформа, навіть якщо для цього потрібно буде використовувати інструменти прямої демократії. Ми пропонуємо:

- ліквідувати множинність існуючих органів контролю над судовою системою (ВРП, ВККС, ДСА) і створити єдиний орган нагляду за ефективністю судової системи.
 - із 7 тис. суддів штату судової системи вакантними залишаються 2000 посад. Для цього необхідно максимально швидко провести чесні і прозорі конкурси;
 - з нинішніх 764 судів залишити 200. Змінити систему судів, у тому числі судів першої інстанції (ліквідація окремих систем господарських судів та адміністративних судів);
 - автоматизацію процесів у судах (суд у смартфоні);
 - створення конкурентної системи для вирішення цивільних, сімейних і господарських спорів;
 - упровадження практики суду присяжних у категоріях з особливо важливих і соціально небезпечних злочинів;
 - ліквідацію монополії проведення судових експертиз виключно державними експертними установами в кримінальних виробництвах;
 - перегляд статусу Верховного суду: формування прецедентної практики;
 - провести референдум щодо подальшої долі Конституційного суду України для того, щоб саме народ України її вирішив.
- Концепція реформи виноситься на обговорення.

Асоціація та безвізовий режим з ЄС

1 листопада 2020 року українські електронні візи (e-Візи) будуть оформлюватися за новою, сучасною та зручною процедурою ([Урядовий портал](#)).

19 серпня уряд схвалив відповідну ініціативу Міністерства закордонних справ України, яка реалізується на виконання доручення Президента України Володимира Зеленського.

Міністр закордонних справ Дмитро Кулеба:

Для багатьох іноземців зустріч з нашою країною починається з отримання української візи. Це перше враження має бути позитивним.

Україна має асоціюватися в іноземців із зручними, швидкими електронними сервісами. Так ми не лише перезавантажимо туристичну галузь, але й стимулюємо надходження в Україну іноземних інвестицій, розвиток торгівлі, посилення міжлюдських контактів, і загалом робимо бренд «Україна» більш новітнім і привабливим.

Серед основних нововведень:

– заявник зможе вибрати бажану процедуру оформлення е-Візи: звичайний або терміновий порядок (з подвоєнням тарифної ставки в разі термінової процедури);

– е-Візи видаватимуться значно швидше: термінове оформлення е-Візи займатиме лише один робочий день, а звичайна процедура розгляду становитиме три робочі дні (дотепер термін розгляду візових клопотань сягав дев'ять днів);

– на додаток до існуючої разової е-Візи з'явиться новий тип віз: е-Віза для дворазового в'їзду;

– диференційовані тарифні ставки консульського збору істотно знижуються: замість 85 дол. США за оформлення разової е-Візи, тепер консульський збір за разову е-Візу становитиме 20 дол. США, за дворазову – 30 дол. США.

Реформа освіти та науки

Кабінет Міністрів України ухвалив Концепцію розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти), реалізація якої передбачена до 2027 року ([Міністерство освіти і науки України](#)).

Т. в. о. міністра освіти і науки Сергій Шкарлет:

Запровадження STEM-освіти не тільки дасть змогу вчителям наочніше пояснювати необхідний матеріал, а й допоможе учням ще зі шкільної парти вчитися критичному мисленню та вдало комбінувати отримані знання для вирішення реальних життєвих ситуацій. Адже одними з основних компетентностей школярів є навички логічного і математичного мислення та наукове розуміння природи і сучасних технологій. Ми прагнемо, щоб науково-технічні, математичні, інженерні професії стали знову популярними, а цю популярність потрібно розвивати з отриманих знань у школі.

Концепція спрямована на модернізацію STEM-освіти, її широкомасштабне впровадження на всіх складниках та рівнях освіти, встановлення партнерства з роботодавцями і науковими установами та їхнє залучення до розвитку природничо-математичної освіти.

Згідно з Концепцією, навчальні методики та навчальні програми STEM-освіти будуть спрямовані на формування компетентностей, актуальних на ринку праці. Зокрема, це критичне, інженерне і алгоритмічне мислення, навички оброблення інформації й аналізу даних, цифрова грамотність, креативні якості та інноваційність, навички комунікації.

STEM-освіта буде впроваджуватись з урахуванням принципів особистісного підходу, постійного оновлення змісту освіти відповідно до нових досягнень науки та вимог ринку праці, формування необхідних компетентностей на всіх складниках та рівнях освіти, розвитку закладів спеціалізованої освіти наукового спрямування.

Розвиток STEM-освіти може бути забезпечений на початковому, базовому, профільному, вищому/професійному рівнях освіти.

STEM-освіта може реалізуватися через усі види освіти – формальну, неформальну, інформальну (на онлайн-платформах, у STEM-центрах/лабораторіях, за допомогою екскурсій, турнірів, конкурсів, фестивалів, практикумів тощо).

МОН готує Концепцію державної програми відновлення та розбудови мережі гуртожитків для студентів закладів вищої освіти в Україні ([Урядовий портал](#)).

Мета Концепції – визначити передумови, причини та концептуальні підходи до вирішення проблеми відновлення та розбудови мережі гуртожитків для студентів закладів вищої освіти в Україні.

Проект розроблений на виконання Закону України «Про вищу освіту», п. 2 ст. 2 Указу Президента України № 210/2020 «Про вдосконалення вищої освіти в Україні» та ґрунтується на результатах аналізу стану і проблем забезпеченості гуртожитками студентів закладів вищої освіти.

Сьогодні на балансі закладів вищої освіти, що перебувають у підпорядкуванні Міністерства освіти і науки, перебуває 1 тис. 246 гуртожитків загальною площею 5248,1 тис. кв. м. За приблизними оцінками, до 90 % цієї категорії гуртожитків потребують капітального або поточного ремонту, близько 10 % – перебувають в аварійному стані. Більшість із гуртожитків побудовані у 1960–70-х роках і не відповідають сучасним стандартам якості житла. Частина гуртожитків розташовані далеко від навчальних корпусів. Актуальним залишається питання облаштування доступності гуртожитків для осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Стратегічна мета реалізації програми полягатиме у проведенні поступової реконструкції та капітального будівництва, спрямованих на збільшення кількості гуртожитків, що відповідають вищим стандартам якості. Насамперед, передбачається здійснення таких завдань, як капітальний ремонт покрівель, фасадів, місць загального користування, електромереж, систем водовідведення та каналізації, модернізація засобів протипожежної безпеки, заміна вікон та впровадження енергоощадних технологій, встановлення пандусів у тих гуртожитках, які цього потребують.

Реформа охорони здоров'я

На початку 2021 року в Інституті раку побудують лабораторію молекулярно-генетичної діагностики та експериментальної онкології ([Міністерство охорони здоров'я України](#)).

Міністерство охорони здоров'я розпочало роботу над проектом лабораторії молекулярно-генетичної діагностики та експериментальної онкології в Національному інституті раку. Будівництво лабораторії завершиться на початку 2021 р. і дасть можливість покращити процес лікування онкохворих.

Міністр охорони здоров'я України Максим Степанов:

Це той проект, до якого чотири роки не доходили руки. Ми змінили ситуацію, відразу створили проект приміщень, який нині проходить будівельну експертизу. У нас чіткий графік реалізації, і ми плануємо завершити лабораторію у січні–лютому 2021 р.

Вартість проекту – 106 млн грн, 61 % з яких піде на медичне обладнання. Це важливо, тому що українці повинні мати доступ до найсучасніших медичних технологій. І це стосується також обладнання. Збудувавши цю лабораторію, ми значно покращимо процес лікування онкогематологічних хворих. Це в першу чергу стосується пересадки кісткового мозку.

Пенсійна реформа

Міністр соціальної політики Марина Лазебна заявила, що у 2021 р. планується створення програм з підвищення пенсій ([Zaxid.net](#)):

У наступному році ми перед собою ставимо амбітні завдання, щоб Пенсійний фонд, державний бюджет нам дозволили створити програми підвищення пенсій. Така програма у 2021 р. буде черговою.

За її словами, якщо буде підвищена мінімальна зарплата, то у січні мінімальна пенсійна виплата для людей, яким 60–65 років, становитиме 2400. Якщо мінімальна зарплата буде підвищена з липня, то ці параметри будуть 2600.

Ініціативи регіональних владних структур та громадських організацій

Новоміська ОТГ (Львівська обл.) реалізовує туристичний проєкт із незвичною назвою «COWBOYKY: Український дикий захід» ([Децентралізація](#)).

Громада отримала на його реалізацію від Євросоюзу грант у 900 тис. євро.

У громаді розвивається «зелений туризм», працює тепличне господарство, у якому вирощують полуниці та огірки, діє інфрачервона сушка, де виготовляють пастилу й трав'яні чаї, а також сушать вирощені у громаді овочі та фрукти. На сироварню щодня селяни привозять близько 500 л молока, з якого виготовляють сир.

Особлива принада для туристів – катання на автентичній бойківській бричці та стилізованих під ковбойські диліжансах, так зване ковбойське містечко, де можна проводити концерти та фестивалі. А конференції та тренінги організують у приміщенні Школи економічного розвитку, устаткованому найсучаснішим обладнанням.

Цим туристичним маршрутом протягом року скористалися понад 1500 туристів.

Голова Новоміської ОТГ Петро Куляс:

Головним нашим здобутком проєкту я вважаю не матеріальні речі, хоча наша громада здобула їх чимало, а зміни у свідомості людей. Вони зрозуміли, що не конче їхати на заробітки до Польщі, що можна непогано заробляти і вдома. (...) Ці люди почали по-іншому ставитися до пропозицій сільської ради. Тепер вони вже вірять нам, і з ними набагато легше співпрацювати.

6 серпня 2020 року в Новосанжарській ОТГ (Полтавська обл.) був підписаний Меморандум про співпрацю громади та Програми ЄС «U-LEAD з Європою» щодо створення нової будівлі Центру надання адміністративних послуг (ЦНАП) ([Децентралізація](#)).

Будівництво ЦНАП завершиться до кінця 2020 р., а для відвідувачів ЦНАП почне працювати у лютому 2021 р. Вартість будівництва – майже 6,5 млн грн, з яких 20 % фінансує громада у 2020 та 2021 роках. Крім того, Програма ЄС «U-LEAD з Європою» забезпечить новий ЦНАП меблями, технікою, електронною системою керування чергою, програмним забезпеченням, а також надасть інституційну підтримку у створенні спільного ЦНАП та навчанні працівників.

Директор Програми «U-LEAD з Європою» від Sida (Шведське агентство міжнародного розвитку) Сусанна Делланс:

Якісні та доступні послуги – один із ключових критеріїв спроможності влади. Важливо, щоб послуги надавалися у комфортних умовах та у прозорому форматі. ЦНАП у Нових Санжарах – уже третій ЦНАП, який ми будуємо «з нуля» в Україні.

У Ржищівській громаді тривалий час існує ініціатива захисту безпритульних тварин ([Децентралізація](#)).

О. Дудченко та М. Гребенюк уже не перший рік опікуються долею покинутих тварин. Діють поки на правах волонтерів, проте хочуть створити Центр захисту тварин «Власій дім».

Волонтер Марія Гребенюк:

Це буде не просто притулок, ми хочемо створити саме центр для безпритульних тварин, де вони будуть оглядатись ветеринаром, виховуватись... А ще хочемо, щоб до центру приходили діти, гралися з тваринами і вчилися правильно за ними доглядати і вже з дитинства розуміли, що тварина – це відповідальність.

Місцеві мешканці приносять корм та гроші. Є ветеринари та кінологи, які допомагають безплатно. Так, усіх тварин оглядає лікар, робляться щеплення.

В. о. міського голови Ржищева Крістіна Чорненська:

Діяльність наших волонтерів – безцінна. До того ж результати їхньої діяльності вже видно: бездомних тварин на вулицях міста і сіл ОТГ стало значно менше, а бездомні тварини знаходять собі нові домівки. Усю допомогу, що потрібна від нас, ми, звісно, надаємо і допомагаємо чим можемо. Питання з приміщенням будемо вирішувати в межах наших повноважень та можливостей.

13 серпня Шишацька ОТГ (Полтавська обл.) відзначила п'ятий День народження ([Децентралізація](#)).

Голова Шишацької ОТГ Олександр Тутка:

На території Шишацького краю розташовується вісім амбулаторій, десять ФАПів і Центральна поліклініка. Майже всі ФАПи й амбулаторії відремонтовано за європейськими стандартами. На ремонт Центральної поліклініки витратили близько 7 млн грн. План щодо оснащення ОТГ у нас виконаний на 98 %.

Якісно налагоджено транспортне сполучення: рейсові автобуси за чітким графіком курсують п'ятьма маршрутами.

За кошти, які виділялися на розвиток інфраструктури громади, закупили потужну комунальну техніку: трактори, сміттєвози, асенізаційний автомобіль.

Тут створили місцеву пожежну охорону з диспетчерським пунктом. Протягом року Шишацька МПО опрацьовує близько 40 викликів. Її працівники одночасно виконують функції Служби порятунку. Крім пожеж, ліквідовують наслідки паводків, прибирають аварійні дерева та гілля, допомагають розшукувати людей, які загубилися в лісі.

За п'ять років у кожному дитсадочку і школі проведено поточні ремонти. Діти мають найкомфортніші умови для навчання: класи, облаштовані за стандартами НУШ, сучасне обладнання, спортивні майданчики.

З 2015 р. у Шишацькому районі провели капітальний ремонт двох сільських будинків культури. Громада славиться талановитими співочими і танцювальними колективами, які отримують матеріальну підтримку з бюджету. Також зберегли бібліотечну систему, у читальних залах встановили безпроводний інтернет.

Новини із соціальних мереж

Президент Володимир Зеленський вважає, що скорочення малокомплектних шкіл не завжди доцільне, і наголошує, що уряд має запропонувати можливі шляхи вирішення цього питання ([Володимир Зеленський](#)).

Під час спілкування з представниками ЗМІ у Херсоні глава держави розповів про відвідання школи в селі Садовому.

Президент Володимир Зеленський:

Там усі люди дуже бояться, що та реформа освіти, яка була запроваджена раніше, передбачає знищення таких шкіл. А там 128 дітей навчається. Я їм сказав, що такого ніколи не буде – ми не допустимо. Спочатку освітній момент, а потім я хотів би поставити завдання уряду, щоб вони підготували принциповий державний підхід до маленьких містечок і сіл. Це має бути реформа села.

З проханням не закривати невеликі школи до глави держави звернулася й директор Садівської ЗОШ та педагогічний колектив закладу. «Не буде школи, то не буде й села», – переконані вони.

В. Зеленський пообіцяв колективу закладу, що доручить в. о. міністра освіти опрацювати питання невеликих шкіл і їхнього функціонування. Водночас він поцікавився, що робити в ситуації, коли кількість учнів не більша або дорівнює кількості вчителів. Педагоги погодилися з тим, що в таких ситуаціях необхідно знаходити рішення, але наголосили: підхід має бути індивідуальним у кожному випадку й насамперед враховувати інтереси дітей, адже є населені пункти, з яких добиратися до освітніх закладів у сусідніх селах складно.

Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль:

Попри карантинні заходи, попри продовження пандемії та зростання кількості захворілих на коронавірус, українська економіка поступово стабілізується. І можна стверджувати, що ситуація розвивається за помірним сценарієм.

Нинішній дефіцит держбюджету – не «діра», і уряд має чітке розуміння джерел його покриття. Ми маємо плановий дефіцит бюджету в розмірі 7,5 % ВВП, це відносно невисока сума порівняно з окремими європейськими країнами, у яких дефіцит бюджету сягає навіть 10–14 %. Більше того, сума погоджена з нашими міжнародними партнерами та кредиторами. Тому з пошуком коштів проблем не буде.

Проект бюджету на 2021 р. буде поданий до Верховної Ради вчасно – до 15 вересня. Разом із проектом бюджету на наступний рік плануємо подавати на розгляд ВРУ основні параметри та індикативи для міністерств на

2022–2023 рр. Це дасть можливість відомствам планувати середньострокові програми та бути впевненими в можливості їхнього фінансування.

Попри зниження облікової ставки, Україна цікава як внутрішнім, так і зовнішнім портфельним інвесторам. Яскравий приклад – рекордне розміщення єврооблігацій на 2 млрд дол. за ставкою 7,25 %. До речі, планомірне зниження ставки – спільна робота нашого уряду з НБУ, і ми продовжуємо роботу над здешевленням кредитного ресурсу, що має підживлювати економіку.

Інфляція у 6–7 % – це прийнятний показник, який сприятиме «розігріву» економіки та підтримці експортерів. В умовах рецесії це нормальне явище, передові країни світу йдуть за цим сценарієм і намагаються максимально наповнювати економіку обіговими коштами ([Денис Шмигаль](#)).

Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль:

З 1 вересня розпочинається новий навчальний рік. І ми маємо зробити все, щоб освітній процес був безпечним як для дітей, так і для вчителів. Сьогодні на засіданні уряду дав доручення головам Міністерства охорони здоров'я та Міністерства освіти і науки напередодні та після 1 вересня провести перевірки шкіл та дитячих садочків на дотримання безпечних умов навчання в період карантину.

Органи місцевого самоврядування та органи місцевої влади мають приділити організації навчального процесу значну увагу, за необхідності створити комісії та поставити на контроль дотримання заходів епідеміологічної безпеки в закладах освіти.

Наголошую: до 1 вересня все має бути готово. Інакше будемо ухвалювати радикальні кадрові рішення.

25 жовтня мають також відбутися безпечні та прозорі місцеві вибори. Уряд уже розпочав підготовку до виборчого процесу. Зокрема, на сьогоднішньому засіданні ми ухвалили два рішення, які визначають порядок фінансування виборчих комісій. Це дасть змогу відповідним органам почати формувати списки виборців, виготовляти іменні запрошення тощо.

Ми також отримали звернення та пропозиції громадських організацій щодо забезпечення виборчих комісій необхідними засобами захисту. Доручив Міністерству охорони здоров'я опрацювати це питання та розробити рекомендації для проведення місцевих виборів у безпечних умовах ([Денис Шмигаль](#)).

Керівник САП Назар Холодницький:

14 років я віддав прокуратурі, з яких п'ять років свого життя я повністю присвятив САП, про що не шкодую жодного дня. Сьогодні дерево, яке було посаджене п'ять років тому, дає перші плоди – корупціонери, які раніше були кастою недоторканих, отримують реальні терміни.

З початку діяльності САП та НАБУ було цілковите несприйняття нас як інституції зі сторони Генеральної прокуратури України. З Різницької до нас намагались застосовувати підходи єдиноначальності та підпорядкування «центру». Це проявлялось у трактуванні КПК України в такий спосіб, який полягав у тому, що у САП та НАБ України відсутні певні повноваження, або ж у спосіб, який надавав Генеральній прокуратурі України/Офісу Генерального прокурора непередбачені повноваження щодо контролю за діяльністю антикорупційних органів. За час моєї каденції змінилось чотири генеральних прокурори, кожен із яких у свій власний спосіб хотів створити режим підзвітності САП. У кожному випадку це розпочиналось із невиконання нами (САП) тих чи інших вказівок, іноді агресією та певними непорозуміннями. Після чого кожного разу, зрештою, приходило розуміння, що САП є самостійним та непідконтрольним органом, ми знаходили взаєморозуміння ([Назар Холодницький](#)).

Експертний погляд

([Слово і Діло](#))

Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль повідомив, що Україна отримає 1,2 млрд євро макрофінансової допомоги від Європейського Союзу, які будуть спрямовані на подолання наслідків пандемії коронавірусу.

Директор Інституту соціально-економічної трансформації Ілля Несходовський:

Це в рамках допомоги ЄС країнам, які постраждали від коронавірусу – був затверджений перелік країн, яким ЄС допомагає, надаючи кредити. У нас ці кошти підуть на покриття бюджетного дефіциту, на рахунки казначейства. У нас бюджетний дефіцит біля трьохсот мільярдів, й у нас падіння економіки більше, ніж прогнозувалося, більша інфляція – 11% і так далі. Ці кошти – 600 млн євро, перший транш – є дуже необхідними. Це приблизно 18 млрд грн – це дуже суттєво для нашого бюджету. Це піде на виконання бюджетних зобов'язань: виплати бюджетникам, послуги тощо. Що стосується пенсій – частково. Тому що з державного бюджету ми гасимо лише пенсійний дефіцит, тому це опосередкована підтримка.

Наразі складно прогнозувати, чи виконає влада вимоги, які висуває ЄС для отримання другого траншу програми до кінця року, як це вимагається.

Політолог Микола Спірідонов:

ЄС не завжди ставить вимоги, які йдуть на користь Україні. Але влада намагається отримати будь-який кредит, адже вона зацікавлена продовжувати отримувати допомогу, тому буде намагатися виконувати вимоги. Але це не означає, що від цього обов'язково буде користь. Реформи будуть продовжуватися відповідно до вимог, які ставить ЄС перед Україною для надання другого траншу.

(Слово і Діло)

Уряд планує ініціювати продовження заборони імпорту електроенергії з Росії та Білорусі до кінця наступного року.

Президент Центру глобалістики «Стратегія ХХІ» Михайло Гончар:

Продовження заборони імпорту електроенергії не вплине на ціни для побутових споживачів, але підвищення тарифу все одно слід очікувати.

У принципі, це рішення позавчорашнього дня. Оскільки був відкритий канал імпорту, це призвело до проблем у нашому енергосекторі. Незважаючи на те, що обсяги імпорту були не такими вже й великими, все одно це призвело до скорочення споживання електроенергії вітчизняних виробників. Наслідки стали більш відчутними й через карантинні заходи, які призвели до падіння економічної активності в Україні і, відповідно, скорочення енергоспоживання.

У таких умовах розпочалася боротьба за ринкові ніші, і в цьому контексті утворилась найбільш дорога генерація. А найбільш дешева, яка мала б забезпечувати потреби споживачів електроенергії – атомна генерація – виявилась дискримінованою. Тому заборона імпорту – логічний крок на тлі такої ситуації.

Рішення влади щодо імпорту призвело до кризи на українському енергетичному ринку. Але заборона імпорту електроенергії до кінця наступного року не вплине на ціни для споживачів.

Не треба думати, що електроенергія з Росії виявилася дешевшою для споживачів. Це ніяк не вплинуло на побутових споживачів, інша справа – ринок промислових споживачів. Там відбуватиметься коливання цін. Тому це не вдарить по пересічному громадянину, а підвищення так чи інакше буде, але це наслідок зовсім інших процесів, пов'язаних із необхідністю модернізації тепломереж у цілому. Це потребуватиме грошей, а гроші можна взяти тільки з тарифу, тобто з кишені всіх: і побутових споживачів, і промислових. Оскільки влада готується до місцевих виборів, очевидно, вона втримається від непопулярних кроків. Але тільки-но вибори відбудуться, слід очікувати подорожчання.

(Слово і Діло)

Міністерство енергетики повністю ліквідувало заборгованість із заробітної плати перед шахтарями. При цьому заборгованість, що стосується реалізації вугілля, досі залишається.

Директор Інституту енергетичних досліджень Дмитро Маруніч:

Кабміну потрібно віддати належне, що мільярди боргів були погашені. Це дало можливість стабілізувати ситуацію на шахтах, принаймні припинилися акції протестів. Попередній уряд ігнорував проблеми державного вуглепрому. Ситуація з'явилася і накопичувалася. Це не сталося за три місяці Кабміну Шмигала. Чи буде вирішена ця проблема системно, сказати складно. Довгі роки намагаються позбутися цієї проблеми і, як показує практика, навіть для 30 шахт, що працюють, цього не вдасться зробити. Зараз на рівні Кабміну обговорюється два пілотних проекти, на які

уряд ФРН готовий виділити гроші, і ці проєкти будуть передбачати реструктуризацію цих підприємств і вирішення соціальних питань, зокрема.

Частина вугледобувних підприємств в Україні не здатні виробляти вугілля за собівартістю, яка забезпечила б достатній дохід. Хто ж платитиме за таке дороге вугілля? Потрібно поступово, з підтримкою з боку Заходу, зокрема ФРН, переходити до реструктуризації, у рамках якої приблизно половину державних шахт доведеться або законсервувати, або закрити. Тоді ця проблема буде вирішена.

(Слово і Діло)

У Міненерго повідомили, що наступного року буде представлена програма модернізації вугільних підприємств, у тому числі із залученням іноземних інвестицій.

Експерт з питань енергетики Сергій Дяченко:

Ці розмови тривають не один десяток років. Якщо ціна вугілля становить близько 70 дол., то шахти переважно рентабельні. Тому краще займатися підтримкою їхньої діяльності, а не закриттям. Але все-таки це потрібно робити в комплексі розвитку нашої енергетики. Усе відбувається хаотично, і навіть ті плани, які схвалюються, не виконуються.

Українська енергетика не готова до запровадження швидких змін. Водночас імпорт вугілля, при тому, що в Україні добувається своє, негативно впливає на економіку підприємств.

Треба подивитися, скільки нам вугілля треба і вже далі розвивати галузь відповідно до стратегії. Тому треба проаналізувати, скільки нам вугілля необхідно на перспективу 20–30 років, і це буде зважений підхід. Нині більшість шахт може рентабельно працювати за умови достатнього завантаження. Якщо стратегія буде реалізована, то шахт може й бракувати. Тому рішення щодо закриття повинні ухвалюватися, виходячи з розвитку галузі.

(Слово і Діло)

Міністри закордонних справ України, Польщі та Литви Дмитро Кулеба, Яцек Чапутович і Лінас Лінкявічюс під час переговорів у Любліні 28 липня започаткували «Люблінський трикутник» – новий формат України, Польщі та Литви.

Виконавчий директор Центру прикладних політичних досліджень «Пента», політолог Олександр Леонов:

Безумовно, будь-яка інтеграція, будь-які спільні проєкти цікаві. Оскільки Україна має такий проєкт з двома країнами Європейського Союзу, то це, безумовно, нові можливості. Це можливості просувати інтереси України на шляху до євроінтеграції. Цікаво, хто був ініціатором проєкту. Якщо ініціатор – Польща, то вона намагається в такий спосіб посилити свої позиції як у Східній Європі, так і у Європейському Союзі. Ще питання в тому, наскільки Україна зможе задати свій порядок денний у цьому форматі.

Попри деякі складнощі у відносинах між Україною та Польщею, усі три країни разом із Литвою – союзники, і взаємне просування інтересів вигідне всім учасникам формату.

Формат цікавий, і він матиме перспективу. Але треба докласти зусиль, щоб проєкт став корисним і для України. Щонайменше цей проєкт може дозволити узгоджувати позиції і всередині ЄС просувати інтереси України і фактично привчати європейців до того, що Україна говорить єдиним голосом з іншими країнами, які вже є членами ЄС. Це може бути безпекова частина – у нас уже є спільна бригада з цими країнами. Їй безпекову частину ми можемо продовжити розвивати. У тому числі з метою просування євроатлантичної інтеграції України.

[\(Слово і Діло\)](#)

Через накладки змін до законодавства не тільки водії, а й профільні фахівці не завжди можуть розібратися, як зараз карають, і чи карають узагалі за пияцтво за кермом. Спочатку адміністративну відповідальність замінили кримінальною, але незабаром усе повернулося знову. Паралельно нардепи хочуть ухвалити новий закон, який передбачає обидва види відповідальності.

Адвокат «Столичної колегії адвокатів» Геннадій Дубов:

Сьогодні нетверезих водіїв притягують до відповідальності за ст.130 Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП). З 3 липня 2020 р. набув чинності закон № 720-IX, який повернув адміністративну відповідальність (ст. 130 КУпАП) за керування транспортом під впливом алкоголю, наркотиків або ліків, передачу керування особі в такому стані, відмова від перевірки або вживання таких речовин після аварії. За водіння в нетверезому стані штрафують на 10 тис. 200 грн і на рік позбавляють водійських прав.

Вийшло так, що 1 липня набув чинності закон про кримінальні проступки, який виключав ст. 130 КУпАП. Потім з різницею в три дні набув чинності новий закон, який вносив у попередній зміни: прибирав кримінальну відповідальність і повертав адміністративну (ст. 130 в КУпАП).

Сьогодні п'яних водіїв притягують до адміністративної відповідальності. Збиває з пантелику те, що на сайті Верховної Ради (який не є офіційним джерелом, такими є лише низка друкованих видань) розміщений текст закону, де ст.130 КУпАП стосується лише «водіїв» суден. Тому виникає два питання: чи діє ст.130 КУпАП, і тоді актуально адмінпокарання, і як притягнути тих, хто був спійманий п'яним за кермом у квітні, травні і червні, до того, як почали діяти зміни до законодавства?

Проблема притягнення до відповідальності водіїв, які вчинили правопорушення до липня, полягає в тому, що на кілька днів адміністративна відповідальність за «п'яне керування» була виключена із законодавства та була замінена кримінальною. У зв'язку з цим суди почали виносити різні рішення. Деякі стали закривати адміністративні провадження, посилаючись

на те, що закон, який встановлює адміністративну відповідальність, втратив чинність.

Якщо скасовується норма закону, що встановлює відповідальність, то все, що підпадало під її дію, припиняє вважатися правопорушенням як до її скасування, так і після. Раніше притягнутих за такою нормою звільняють від покарання. Ретроспективно закон має зворотню силу, якщо він скасовує відповідальність або пом'якшує покарання. На цій підставі низка судів ухвалили рішення про закриття справ у зв'язку зі скасуванням закону.

Однак досить швидко з'явилося роз'яснення Верховного суду за підписом в. о. голови Касаційного кримінального суду, в якому висловлювалася думка про неприпустимість закриття адміністративних проваджень у зв'язку з втратою чинності положеннями ст.130 КУпАП. І хоча юридична природа такого роз'яснення видається сумнівною, а висловлена думка – далеко не безперечна, суди, як правило, спираються саме на такий підхід, хоч формально могли б і не зважати на думку Верховного суду, що була висловлена в такій формі.

У разі застосування іншої позиції всі нерозглянуті справи «про п'яне керування», вчинені до 1 липня 2020 р., мали бути закриті. Ба більше, позбавлені раніше прав водії теоретично могли б вимагати скасування раніше призначеного покарання.

На сьогодні також неоднозначним є питання про те, чи міг закон № 720-IX скасувати кримінальну відповідальність за «п'яне водіння» і «повернути» адміністративну.

Ключовими в цій дискусії є процедурні та юридично-технічні моменти і, хоча питання дійсно спірне, на практиці виходять з того, що нині продовжує діяти ст. 130 КУпАП, тобто «п'яне керування» є адміністративним проступком. Саме таку позицію посів профільний комітет Верховної Ради, що видав у зв'язку з цим своє роз'яснення.

Нюанс полягає в тому, що в Кодексі про адміністративні правопорушення терміни давності притягнення за такі правопорушення становить три місяці.

Якщо справу навмисно затягували, то особа не притягується, а просто після закінчення терміну провадження закривалася. Кримінальні проступки такого маленького терміну давності не передбачають. У зв'язку з цим до КУпАП планують внести зміни про те, що на норму про нетверезих водіїв тримісячний термін давності не поширюється.

Тут позиція МВС полягає в тому, що краще залишити адміністративну відповідальність, де простіше і легше порядок притягнення до відповідальності, ніж кримінальну, що ускладнює сам процес. До того ж планувалося прибрати деякі рудименти радянського періоду, коли будь-який «трудовий колектив» може взяти винного працівника на поруки, і він у такий спосіб уникає покарання.

Новий законопроект, ухвалений Верховною Радою в першому читанні перед літніми канікулами, крім збільшення штрафів і позбавлення водійських

прав, пропонує також запровадити арешт п'яних водіїв. А якщо людина попадеться п'яною за кермом утретє, передбачена кримінальна відповідальність, як це роблять у європейських країнах.

(Слово і Діло)

Авіакомпанія «Міжнародні авіалінії України» скасувала частину рейсів, призначених на серпень. Крім того, міжнародні авіакомпанії прогнозують, що на повне відновлення перельотів піде кілька років.

Експерт з авіації Богдан Долінце:

Є інформація, що повне відновлення авіаперевезень потребує близько чотирьох років. Раніше прогнозували до 2023-го, зараз цей термін збільшився. Те саме буде і в Україні, адже прогнози щодо відкриття кордонів, на жаль, змінюються, й за деякими напрямками заходи контролю навіть посилюються. Якщо говорити про перспективи перевезень та як це вплине, то передусім у довготривалій перспективі відбуватиметься поступове подорожчання квитків за рахунок падіння обсягів компаній і через те, що компанії не зможуть зменшувати собівартість перевезень за рахунок кількості пасажирів. Це якраз призведе згодом до збільшення вартості квитків, а обсяги перевезень повернуться до показників 2010–2012 рр.

На ситуацію на ринку авіаперевезень вплине як закриття кордонів, так і посилені вимоги щодо їхнього перетину. Лише близько 17 % пасажирів готові користуватися авіаперевезеннями, якщо діятимуть правила самоізоляції. Ми бачимо, що багато пасажирів відмовляються від польотів через те, що вони повинні бути два тижні в закритому просторі і не зможуть виконувати свої завдання. Тестування вирішує цю проблему частково, але не у всіх країнах доступна така опція, та й вартість такого перевезення також зростає.

Наразі спостерігається відкладений попит на авіаподорожі, й це означає, що тенденція покращиться після відновлення, але об'єм завантаженості суден зміниться. Авіакомпанії в майбутньому почнуть відмовлятися від напрямків, які економічно себе не виправдовують.

(Слово і Діло)

В Україні станом на понеділок, 27 липня, загальна кількість безробітних становить 512,1 тисячі осіб. Це менше на 3,6 тисячі осіб, ніж тиждень тому.

Голова Комітету економістів України Андрій Новак:

Соціальна підтримка громадян під час коронавірусу зводилася до одноразової виплати двомісячної заробітної плати. В Україні в нас була виплата лише окремим категоріям пенсіонерів на суму 500 грн, і фактично все. Працівники, які втратили роботу, не отримали жодної підтримки. Виходячи із заяв посадовців, не думаю, що така підтримка з'явиться під час другої хвилі коронавірусу. Якщо уряд у цей час вирішить знову запровадити більш жорсткі заходи у зв'язку з посиленням епідемії, то роботодавці знову

будуть змушені відправляти своїх працівників у відпустку або звільняти, і хвиля звільнень, безумовно, буде.

Ситуація із зайнятістю буде відрізняться в кожному регіоні, оскільки в нас адаптивний карантин.

Рівень безробіття буде коливатися відповідно до ситуації на місцях, тому що адаптивний карантин передбачає вжиття заходів реагування місцевою владою.

Через обмеження, які були запроваджені у зв'язку з коронавірусом, дуже багато роботодавців були змушені відправляти своїх працівників у неоплачувані відпустки або звільняти. Звичайно, що це відобразилося на показниках безробіття. Далі ситуація залежатиме від того, як уряд вирішить діяти в умовах, коли збільшується кількість хворих на коронавірус і продовжує діяти адаптивний карантин.

[\(Слово і Діло\)](#)

В Україні продовжує зростати рівень захворюваності на коронавірус.

Політолог, кандидат політичних наук Ігор Петренко:

Уряд може ухвалити низку рішень, щоб більш жорстко реагувати на дотримання карантинних заходів. Має бути відповідальність. Меншою мірою в цій ситуації може допомогти парламент. Парламент може зібратися для ухвалення певних змін до законодавства, щоб допомогти бізнесу, щоб допомогти лікарям, спростити закупівлі. Але основні рішення – за урядом.

Ситуація з коронавірусом – це не тільки показники захворюваності, це і показники тестування, одужань тощо. Там ціла низка показників. Є також об'єктивні показники, які можуть призводити до зростання захворюваності. Ми, справді, сьогодні дуже розслабилися і не дотримуємося рекомендацій.

Важко сказати, чим тут може допомогти парламент, оскільки ми перейшли до адаптивного карантину, і він передбачає певні показники для різних регіонів та міст. Це питання відповідальності Кабміну, і він повинен визначати.

Позачергова сесія Верховної Ради цього разу не потрібна, однак цю ініціативу можуть використати як опозиційні сили, так і з метою, щоб заслухати голову МОЗ.

[\(Слово і Діло\)](#)

З першого серпня починають діяти касові апарати в смартфоні в рамках першого етапу змін щодо правил роботи для підприємців.

Заступник виконавчого директора Центру економічної стратегії Дмитро Яблонівський:

Якщо буде можливість користуватися касовим апаратом у смартфоні, це буде дешевше й зручніше. Головне, що не було монополії, як це колись було з касовими апаратами, коли потрібно було закуповувати апарат умовно якоїсь однієї фірми. Якщо буде базовий функціонал у додатку, то це буде

дуже добре. Але в цьому питанні треба визначити, хто може застосовувати касові апарати в смартфоні.

Потрібно розділяти, які категорії підприємців можуть користуватися такою опцією. Я в цьому бачу плюси, але головне, щоб не було монополії та не було завищених тарифів, та сама система працювала без збоїв. Але це має бути за замовчуванням.

Користування смартфонами для підприємців зручніше, і в такий спосіб легше реєструвати транзакцію, до якої податкова відразу матиме доступ. Будь-яка транзакція, коли є підтвердження, гарантує, що ці гроші підуть до бюджету. Це теж позитив.

[\(Слово і Діло\)](#)

У Мінсоцполітики анонсували збільшення прожиткового мінімуму та щомісячні виплати пенсіонерам, старшим за 80 років.

Експерт економічних програм Центру Разумкова Володимир Сіденко:

Збільшення прожиткового мінімуму має призвести до підвищення доходів громадян, але це більше політичний жест напередодні місцевих виборів, щоб вплинути на виборців.

Після виборів, імовірно, економічна ситуація буде штучно вирівняна за допомогою інфляційних процесів.

Важко сказати, чи є на це гроші в бюджеті, бо в нас очікується істотне зниження виробництва, падіння ВВП, а це означає, що і доходи до державного бюджету теж знизяться. Якщо певні кола населення готові тимчасово відмовитися від частини доходів, то – можливо. Але в мене складається враження, що тут закладений розрахунок, щоб пришвидшити рівень інфляції, яка, власне, потім це скоригує, але це буде вже після виборів. Тут більше політики, ніж економічного компоненту. Крім того, це не впливає на загальний висновок, що в нас ненормально розподілені доходи і що наш прожитковий мінімум не відповідає тій вартості життя, яка існує в країні. Ми повинні розглядати цю проблему в контексті загального співвідношення витрат в умовах, коли невелика частина населення має великі статки та доходи.

[\(Слово і Діло\)](#)

З першого серпня в Україні почав функціонувати ринок газу.

Директор Інституту енергетичних досліджень Дмитро Маруніч:

Із запуском ринку газу нічого не змінилося практично. Скасовано спецобв'язки, і тепер ціну ніхто не формує, вона прив'язана до біржі. У принципі, споживач і раніше міг поміняти постачальника. Були спроби сприяти зростанню конкуренції, але до цього теж є великі питання. Оскільки уряд і влада в цілому не змогли забезпечити доступ трейдерів до ресурсу, що добуває «Нафтогаз України», компанія «Укргазвидобування», то це створює питання з приводу конкуренції, і трейдери перебувають у нерівних умовах з «Нафтогазом» та його дочірньої компанії, не маючи доступу до ресурсу. Це

може призвести до того, що «Нафтогаз» просто витисне інших гравців ринку, через що підвищаться ціни.

Ризик підвищення цін невисокий, оскільки ціни у Європі на газ низькі, і Україна прив'язана до імпортного паритету.

Для тих, хто не платить, зберігаються ті ж самі заходи впливу. Проблема полягає в тому, що накопичилася величезна кількість боргів у цілому на ринку газу. Їх більше 110 млрд грн. І, наскільки мені відомо, влада не може ухвалити рішення про їх списання, що вже прямо загрожує підготовці до майбутнього опалювального сезону, який стартує приблизно за 2,5 місяця. Це загрожує функціонуванню всієї системи. Ситуація ускладнюється як тим, що компанії накопичили величезну кількість боргів, так і споживачі не доплачують.

[\(Слово і Діло\)](#)

Головний санітарний лікар Віктор Ляшко заявив, що в середині осені в Україні може початися друга хвиля коронавірусу.

Політолог Руслан Бортник:

Повідомлення про наступну хвилю коронавірусу безвідповідальне. Зараз ніхто не знає, як це все розвиватиметься навіть восени цього року. Враховуючи те, що коронавірус – інфекційне захворювання та сезонного типу, ризик того, що розпочнеться хвиля захворювань, дійсно високий. Але робити такі заяви передчасно. Влада повинна шукати нові моделі управління ситуацією в освіті, медицині, транспортній сфері, щоб уникнути такої ситуації.

Посилення карантинних заходів суспільство не сприйме, й це може призвести до акцій протесту.

Суспільство більше боїться економічних наслідків коронавірусу, ніж його самого. Ураховуючи, що цьогоріч ще й вибори, очікувати повного блокування життя із закриттям транспорту не варто. Усе-таки місцева влада шукатиме компромісні варіанти, щоб це не стало причиною їхньої поразки на місцевих виборах.

Посилення карантину може також призвести до політичної кризи через те, що влада на місцях не погоджується з рішеннями щодо карантину.

Малоймовірно, що нас чекають жорсткі обмеження, які ми пережили в березні чи квітні через стрімке погіршення ситуації. Показники в Україні не є репрезентативними, бо кількість тих, хто захворіли, перебуває в ручному режимі через ту кількість тестувань, яку в нас проводять. За цифрами не можна орієнтуватися. Варті уваги лише два показники: кількість шпиталізованих із коронавірусом і смертність. Оці показники більш достовірні. За цими показниками Україна сьогодні далека від кризи, і завантаженість лікарень сьогодні становить 15–20 %, це навіть не половина.

(Слово і Діло)

Влада Львова вирішила не закривати більшість установ у зв'язку з віднесенням міста до «помаранчевої» карантинної зони. Аналогічні заяви звучали і з боку місцевої влади Тернопільщини.

Політичний аналітик Дмитро Купира:

Місцева рада однозначно представляє громаду. Вона має представницькі повноваження. Питання в тому, чи мають вони право порушувати постанови Кабінету Міністрів. Повноваження такого в них немає. Чи притягнуть до відповідальності когось із цих громад, де відмовляються посилювати карантин? Скажімо так: політиків не покарають, тому що в постанові йдеться, що такий-то заклад не має права працювати, і перевіряють це все служби, які мають центральне підпорядкування, а не місцеве. Тому ці всі політичні заяви можуть вилитися в те, що міський голова того чи іншого міста говорить одне, а штрафи все одно будуть виписувати. Цим усе і закінчиться.

Політичні заяви місцевих посадовців можуть бути пов'язані якоюсь мірою і з місцевими виборами. Це означає, що міська влада з місцевими службами не завжди ефективно працювала під час режиму жорстких обмежень, і зараз наслідком є те, що декілька міст перебувають у «червоній» зоні. Попри це, карантину треба дотримуватися, і важливо не допустити поширення епідемії, бо ресурсів на порятунок у нас недостатньо.

Експерт з конституційного права Богдан Бондаренко:

Це може бути так: не публічні заяви будуть робити, а безпосередньо будуть оскаржувати рішення Кабінету Міністрів, яке обов'язкове до виконання й органами місцевого самоврядування. Там можуть бути будь-які варіанти – суди, апеляції тощо. Формулювання закону певною мірою розпливчасті.

Представники місцевого самоврядування можуть оскаржити рішення уряду в судовому порядку, зокрема, що рішення в цих умовах мають оціночні судження. Суд може сказати, що не в межах повноважень Кабінету Міністрів встановлювати такі заходи. Але найцікавіше – другий варіант, якщо буде рішення Конституційного Суду. Ми пам'ятаємо, що в Конституційному Суді зараз оскаржується питання конституційності заходів, що запроваджував Кабінет Міністрів.

Якщо КС визнає запровадження карантинних заходів на початку епідемії неконституційними кроками з боку Кабміну, місцева влада зможе користуватися цим рішенням і в умовах посилення заходів під час адаптивного карантину.

Або навпаки. Якщо рішення буде конституційним, тоді органи місцевого самоврядування залишаються без жодних повноважень щодо цього та без інформаційного дискурсу. Але ми всі розуміємо, що так чи інакше в умовах наближення місцевих виборів ця дискусія триватиме.

Висновок Конституційного Суду може бути оголошений і до осені, й це вплине на ситуацію, оскільки всі обмежувальні заходи пов'язані.

[\(Слово і Діло\)](#)

Кабінет міністрів ухвалив державну стратегію регіонального розвитку на 2021–2027 рр.

Експерт з адмінреформи, директор інституту розвитку територій Юрій Ганущак:

Семирічна стратегія – це практика Європейського Союзу. Працює так: три роки, три й плюс ще один. В останній рік відбувається підбивання стратегії та бюджету за попередні роки. Виділяється певний аул грошей на сім років. У ЄС йдуть гроші під певні проблемні речі, так і в цій стратегії. Проблема, наприклад, підтоплення або горіння торфу чи щось інше. І в цій темі є логіка.

Стратегія дасть можливість планувати потенціал регіонів відповідно до окремих місцевих цілей та проблемних зон. Реально, можна говорити, що ця ідея хороша, але інша сторона медалі залежить від того, хто виконавець державної стратегії на місцях. Тут якраз без територіальної реформи організації влади не обійтись. Потрібні певні програми загального плану, що слід розбивати по конкретних виконавцях у регіонах. Це мають бути тендери, контракти, супровід, узгодження з місцевими – купа заходів, які мають виконувати бюрократи на місцях. Тому це дуже комплексна річ.

Водночас, питання тимчасово окупованих територій, які, зокрема, зазначаються і в стратегії, залишатиметься невирішеним. Поки питання окупації не вирішене, говорити немає сенсу. Якщо не вирішені проблеми безпеки, вирішити питання вищого порядку неможливо.

[\(Слово і Діло\)](#)

Українські школи з початком нового навчального року повинні забезпечити дотримання соціальної дистанції між учнями й правил гігієни.

Експерт напряму «Освіта» аналітичного центру «Український інститут майбутнього» Микола Скиба:

Усіх цих правил недостатньо, тому що це пов'язано з поведінковою інерцією. Ми бачимо, що і дорослі не дотримуються карантину та санітарних правил. Дітям з їхньою імпульсивністю буде важко опанувати норми. Це створить додаткове навантаження на вчителів, які будуть змушені пильнувати.

У школах з початком нового навчального року можна застосовувати ігрові методи для дотримання санітарних норм.

Низка громадських організацій уже розробила організаційні сценарії, які можна було б застосовувати в школах. Це полегшить роботу педагогічних працівників та гарантуватиме дотримання обмежень.

Є школи, які продумали такі моменти, і в них є методологічні підходи щодо цього. Зокрема, з такими творчими підходами можна ознайомитися на

освітніх форумах, де педагоги діляться досвідом. Це повинно дійти до міністерства, але, на жаль, цього не відбувається за різних причин. Те, що ми бачимо, лише декларативні норми та обмеження.

Загалом великої небезпеки, що школи стануть епіцентром епідемії, немає. Робити ставку на пандемію не варто, але й відкидати такий сценарій також не потрібно. Це може прискорити динаміку поширення коронавірусу. Але навряд чи буде основним чинником.

([Радіо Свобода](#))

Уряд України зацікавлений у девальвації національної валюти, оскільки цьогорічний бюджет держави розрахований з курсу 29,5 грн за один долар. Попри зміну керівництва НБУ монетарна політика в державі поки лишається незмінною.

Виконавчий директор «Економічного дискусійного клубу» Олег Пендзин:

З точки зору уряду, зараз потрібні інфляція 9 % і курс 29,5. Це показники, закладені в Державний бюджет на 2020 р. Кожен день менших цифр (3 % інфляції і курс 27,5) призводять до збитків державного бюджету, до недоотримання податків. За перший квартал цього року 35 млрд грн бюджет недоотримав податків. Якби була повністю політично залежна фігура (на чолі НБУ. – Ред.), то перше, що вона б зробила – опустила б курс до 29,5. Якби були ознаки заангажованості, то ми побачили б швидке сповзання курсу до контрольних відміток, встановлених у державному бюджеті. Але цього не відбулося.

Попри всі заяви про виключно ринковий спосіб формування курсу гривні, не варто забувати, що НБУ одночасно є і регулятором, і учасником валютного ринку в Україні. Тому, за бажання, Нацбанк може стимулювати як зростання, так і зниження курсу гривні.

НБУ проводить достатньо незалежну політику, але не зовсім таку, якої очікує бізнес. Це стосується і ставки рефінансування НБУ. К. Шевченко вже мав можливість знизити її до 5 %, але лишив її на тому самому рівні, що була за Я. Смоля – 6 %. При тому, що рівень інфляції у нас – 3 %. З точки зору керівництва НБУ, насичення економіки дешевими кредитами – це не є механізмом для України. Але це ще одна ознака незаангажованості К. Шевченка на чолі НБУ.

Незалежність НБУ є значущим критерієм для продовження співпраці з МВФ. Наразі з боку фінансового донора не прозвучало жодних заяв щодо ускладнень у співпраці з Україною. Наступний транш держава отримає після представлення у Верховній Раді проекту бюджету на 2021 р. Звісно, якщо в ньому будуть макроекономічні показники записані у меморандумі з МВФ.

Інвестиційний банкір Сергій Фурса:

Нинішню ситуацію можна трактувати і як вичікувальну позицію з боку МВФ. Новий керівник Нацбанку ще не отримав такої довіри, як попередник.

Крім того, немає ніяких гарантій, що НБУ і надалі дотримуватиметься монетарної політики, яку схвалює МВФ.

Економіка каже, що гривня має залишатися стабільною, ситуація для цього достатньо сприятлива. Водночас є ризики зміни політики, ризики того, що ми втратимо співпрацю з Міжнародним валютним фондом, нині її можна вважати замороженою. Це дає теоретичні можливості передбачити, що нам доведеться друкувати гроші цього року, досить активно. А це може призвести до девальвації гривні. Тобто найближчим часом курс лишатиметься стабільним, а надалі все залежатиме від змін політики і чи буде співпраця з міжнародними партнерами.

Уже змінюються заступники голови Нацбанку України, далі істотно може змінитися склад правління. Це додає голові НБУ важелів впливу, і лише через пів року можна буде побачити його справжню політику.

Колишній заступник голови НБУ Олександр Савченко:

Для того, щоб наважитися піти проти рекомендацій МВФ, треба мати надвисокий рівень професійності та власну стратегію. Але саме цього не вистачає нинішній команді, яка очолює Національний банк. Відтак, стратегія Нацбанку в цілому і його голови К. Шевченка і надалі вписуватиметься у стратегію Міжнародного валютного фонду.

Для економіки, насправді, це не дуже добре. Поради МВФ базові та уніфіковані для всіх економік перехідних, вони досить стандартні, радять тримати жорстку монетарну політику та виконувати інші базові досить примітивні процедури. Але якщо ми хочемо тримати дуже низьку інфляцію, що, на мою думку, помилково, то і курс гривні буде стабільний. Але облікова ставка втричі вища за інфляцію. Це добре для курсу, але погано для економіки. Тут питання у стратегії Нацбанку. Якщо стратегія тримати курс, то можна взагалі зупинити виробництво, тоді курс буде стабільним, доки люди не пройдять усі долари. Якщо в НБУ будуть слідувати настановам МВФ, то курс гривні не вийде за відмітку 30 грн за долар до кінця року. Якщо почнуть підтримувати забаганки Президента чи уряду, то буде трошки більша інфляція.

НБУ має проводити більш активну монетарну політику та підтримати національну економіку, здешевивши кредити для бізнесу.

Економічний експерт «Фонду суспільної безпеки» Юрій Гаврилечко:

Але міжнародні фінансові партнери України все ж наполягають на незмінності політики Національного банку України. Серед іншого, це було однією з умов отримання макрофінансової допомоги від ЄС у розмірі 1,2 млрд євро. А підписання відповідного меморандуму означає, що робота нового керівництва НБУ задовольняє міжнародних партнерів, принаймні, на сьогодні.

Незалежність НБУ означає лише те, що ні уряд, ні парламент не можуть йому диктувати, коли друкувати та як проводити роботу зі збереження стабільності національної валюти. Негативні прогнози поки не

справдилися, що буде робити К. Шевченко на посаді – давайте подивимося, коли будуть змінені всі заступники – зміниться правління.

[\(Радіо Свобода\)](#)

Продані три роки тому китайському інвестору акції українського підприємства «Мотор Січ», що є одним зі світових лідерів з виробництва авіадвигунів, – досі під арештом. Антимонопольний комітет, уряд, РНБО та Офіс Президента перевіряють можливі ризики від цієї угоди.

Голова експертної організації StateWatch Гліб Канєвський:

За нашою інформацією, Офіс Президента, який має цілковитий контроль над АМКУ і керує ним фактично в ручному режимі, дезорієнтований. ОП абсолютно не розуміє, що робити, щоб не посваритися ні з китайською, ні з американською сторонами. Оскільки «Мотор Січ» не є пересічним українським підприємством, вона має унікальні технології будівництва двигунів, критично необхідні для розбудови гелікоптерного флоту Китаю. А це вже становить геополітичну загрозу для США, тому що Китаю не вистачає саме гелікоптерного флоту, щоб стати гегемоном у своєму регіоні.

[\(Радіо Свобода\)](#)

Міська влада в деяких регіонах, зокрема, у Тернополі та Луцьку, виступила проти посилення карантинних обмежень.

Міський голова Тернополя Сергій Надал:

Так, Тернопіль не в кінці списку, але точно не в числі перших міст. Що це може для нас означати? Вони хочуть знову зупинити транспорт? Закрити торговельно-розважальні центри? Закрити заклади громадського харчування? То у Києві люди далі продовжать жити звичайним життям, користуватися транспортом, ходити на роботу, а тернополян уряд хоче знову закрити вдома? Я не згоден із цим. Ситуація в Україні складна. Наша держава – в «червоному» списку загалом. Виявляється, що є ще «червоніші» плями, які визначаються адміністративно. Кому це вигідно? Чи не тому, що тернополяни збирають підписи на захист української мови, а в Луцьку зірвалась «антитерористична операція»? Чи не тому, що відстоювали національну позицію під стінами Верховної Ради в Києві? Що виступили проти дистанційного навчання? Це так поступають з «непокірними» обласними центрами?

Тернополяни просять забезпечити їхні конституційні права, зокрема і право на працю. Адже віднесення Тернополя до «червоної зони» не відповідає жодним показникам. Зупинити роботу міста ми не можемо. Місто і так від початку епідемії втратило понад 100 млн грн, натомість не отримали допомоги від держави. Придбання медикаментів, медичного обладнання, засобів індивідуального захисту і навіть зарплати лікарям фінансуються за рахунок міського бюджету.

Політолог Євген Магда:

Із середини березня в Україні оголосили жорсткі карантинні обмеження, але більшість підприємців та звичайних громадян влада залишила напризволяще з проблемами, спричиненими карантинном.

Основний тягар боротьби з пандемією взяли на себе місцеві бюджети: від допомоги підприємцям і збитків через карантин до підтримки лікарень.

Те, що карантинні обмеження працювали та працюють не для всіх, що є наближені до влади бізнеси, які не потерпають від заборон – і це викликає протест у суспільства.

Причини «карантинної суперечки» між Києвом та регіонами

Відсутність нормальної комунікації та адекватних пояснень влади щодо коронавірусу. Це помітно навіть на тому, що Президент Володимир Зеленський, зрештою, припинив робити свої традиційні відеозвернення щодо пандемії.

Відсутність обіцяних 500 тис. робочих місць від Прем'єра Дениса Шмигала, які мали б пом'якшити сплеск безробіття, викликаний карантинном.

Витрата грошей з бюджетного фонду для протидії COVID-19 на зовсім інші речі, зокрема, «коли гроші з цього фонду йдуть повз тендери на будівництво доріг».

Відсутність програми розгортання мобільних госпіталів для хворих на COVID-19 та інших реальних дій на приборкання коронавірусу.

З наближенням місцевих виборів у влади зростає спокуса в ручному режимі впливати на різні регіони та на локальні еліти, зокрема, і через вибіркоче посилення або послаблення карантину, до цього додається характерне для України зростання політичної турбулентності, каже експерт.

Зацікавленість Росії в тому, щоб спровокувати або посилити хаос в Україні, аж до зриву місцевих виборів.

Якщо навіть в одному районі буде зірвано місцеві вибори, це може спричинити дуже широкі ефекти, аж до розмов про федералізацію. Насправді відсутність у влади чіткої стратегії боротьби з коронавірусом, відсутність розуміння та рівних правил – це все створює дуже суттєві проблеми. Крім того, Україна має проблеми з тестуванням, відтак Європа українській статистиці не довіряє. Україна фактично перебуває в такому собі COVID-гетто, і це дуже сумно, оскільки люди із західних областей, і не тільки, не можуть виїхати на роботу до ЄС.

В українців, як наслідок, закінчуються гроші, і це, поза сумнівом, виведе їх на вулиці. А вже хто підхопить це і під яким гаслом – це інше питання, і питання дуже неприємне.

Політолог Володимир Цибулько:

Оголошення «червоних зон» із посиленням карантину не відповідає епідеміологічній статистиці в українських регіонах, водночас ці дії мають ознаки політтехнології, яку застосовує чинна влада.

Епідеміологічні показники по Тернополі – вони нижчі за середньоукраїнські. Відтак виділення «червоних зон» в Україні виглядає як суб'єктивне рішення, поєднане з бажанням продемонструвати владу. Плюс

ідеться про саме ті регіони (з «жовтим», «помаранчевим» та «червоним» зонуванням. – Ред.), де не надто популярна партія «Слуга народу». Тож запровадження такого сурогатного карантину і надзвичайного стану (останній – з ініціативи МВС, через терористичну загрозу) – це спроба створити проблему, подолати її та показати успіх керівної партії. Це один із політтехнологічних прийомів. І він дуже легко читається, коли порядок денний невиразний, особливо в умовах літнього затишшя. От влада і вигадує політичні маневри, щоб заповнити цю порожнечу.

Політичний експерт Віталій Кулик:

Різні рівні карантину в регіонах запроваджуються в ручному режимі, залежно від можливостей місцевої влади домовлятися з центральною.

Останнім часом таке зонування – це вже не питання медичної статистики, це питання лобістських здібностей місцевої влади чи депутатів від конкретного регіону, представників груп впливу тощо. А є регіони-аутсайди, які не мають для такого лобізму достатніх ресурсів. От їх і призначають «жертвою» під час визначення пріоритетності запровадження більш суворого карантину. Саме про це свідчить інсайдерська інформація з коридорів МОЗ та уряду в цілому. Водночас у Києві, Одесі та ще в низці великих міст реальна захворюваність на COVID-19 є високою, однак вони з цієї ж причини не потрапляють до «червоних зон».

[\(Радіо Свобода\)](#)

Місцева влада Луцька та Тернополя відмовилася виконувати обмеження «червоної зони» карантину.

Уповноважений координатор Української медичної експертної спільноти Костянтин Надутий:

В усьому, що стосується коронавірусу, не можна виключити політику, однак варто це розглядати разом з економічною та медичною складовими.

Місцеві політики повинні реагувати на інтереси мас, бо вони ж тому й вибрані, щоб відстоювати інтереси місцевих. Або ж розхитують ситуацію на свою користь, якщо втратили певні дивіденди під час виборів. Тому цю незадоволеність політики можуть використати всупереч об'єктивним аспектам.

Екс-заступник міністра охорони здоров'я України Павло Ковтонюк:

Відмова Луцька і Тернополя виконувати обмеження «червоної зони» карантину – це українська ілюстрація до світової тенденції. Довіра людей до уряду і здатність національних лідерів об'єднати децентралізовану державу – ключове у боротьбі з пандемією.

Міський голова Тернополя Сергій Надал:

Доки в Києві працюють «велюрові ресторани», у Тернополі «Укрзалізниця» заборонила зупинятися поїздам. Я звертаюся до міністра транспорту. Ви вирішили, що ви господарі людських доль? Хто дав вам право вирішувати за тернополян? Ваше завдання – обслуговувати українців.

Ви – слуги нашого народу. А ви подумали, що ви господарі?.. Наше місто ніхто не змусить жити в жодній зоні.

([Слово і Діло](#))

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль заявив, що пріоритетне завдання уряду й місцевої влади – якісна підготовка до навчального процесу.

**Глава інституту публічної політики та консалтингу «Інполіт»
Сергій Биков:**

Насамперед треба перевірити якість провітрювання приміщень та наскільки самі класи готові до навчального року. Загалом Міністерство охорони здоров'я розробило свої маркери, тому будуть перевіряти саме їх.

Підстав хвилюватися немає, проте відповідальність за епідеміологічною безпекою повинні розділити також і батьки.

Головне зараз – дотримуватися всіх карантинних заходів, щоб не поширювати коронавірус, бо ми стоїмо на порозі другої хвилі епідемії і повинні бути до цього готові. Але діти краще навчаються в школі на очній формі, бо дистанційне навчання не дозволяє дітям комунікувати між собою, а це одна із найважливіших навичок.

([Радіо Свобода](#))

Триває реформа СБУ.

**Експерт з антикорупційної політики, засновник організації
StateWatch Олександр Лемєнов:**

Загальні напрями реформи, які окреслила СБУ, відповідають рекомендаціям експертів, до того ж, вони визначені під тиском експертного середовища.

Треба змінювати не форму, а зміст. І суть – досить проста: знімаємо функцію слідства, ліквідуємо переважну більшість підрозділів СБУ, зменшуємо кількість співробітників. Якщо вони не хочуть робити це за рік – хай роблять поетапно. Адже зараз величезні кошти і ресурси витрачаються лише на те, щоб управляти цим величезним монстром. Фактично СБУ – це безпековий скальпель у руках Президента. Ми маємо говорити про зміну СБУ за суттю, а не за формою. Ліквідація підрозділів узагалі нічого не дає. Ми назвемо новий підрозділ, наприклад, «головне управління стратегічних розслідувань». І він буде опікуватися тими ж самими економічними та корупційними злочинами. Тому що знищувати треба суть цієї діяльності, а не форму.

Якщо ми беремо за основу те, що це має бути спецслужба, а не орган досудового розслідування, то треба орієнтуватися на кілька пунктів, які є ключовими. Перше – це орієнтація на протидію тероризму і контррозвідку. Це функції, притаманні світовим спецслужбам, які працюють усередині своєї країни. Друге – демілітаризація. Немає сенсу мілітаризувати всю службу. Мілітаризовані мають бути лише ті, хто займається силовим блоком. Третє – це занадто велика кількість працівників СБУ. За нашими даними, їх близько 34–

35 тис. (за даними самої СБУ, вона має 31 тис. співробітників. – Ред.). Ця величезна кількість дає велике навантаження на бюджет та погіршує керованість цього органу. І ще одне: СБУ не повинна бути органом досудового розслідування. Ця функція має бути знищена. Повністю.

Адвокат, голова об'єднання «Осяжний обрій», що спеціалізується на моніторингу реформи СБУ, Віталій Цокур:

Служба безпеки дійсно залучає до розробки реформи міжнародних та українських експертів, проте вона дотримується власної лінії, яка не уповні збігається з потребою реформувати відомство за західним зразком.

Сьогодні СБУ, за рідкісним винятком, – це поганий приклад пострадянської спецслужби. Надмірні повноваження і значна кількість сфер діяльності нівелюють справжню мету СБУ. Це має бути спецорган, зосереджений на контррозвідці, оперативній роботі та аналітиці в питаннях держбезпеки. Потрібна повноцінна реформа: ліквідація зайвих функцій, парламентський контроль, зменшення впливу Президента, кадрова реформа тощо. А для цього потрібен хороший закон для початку. СБУ каже, що вони відкриті до залучення міжнародників та громадськості до реформи, що все враховують. Але при цьому дотримуються своєї лінії. Зрозуміло, що бенефіціарами такої реформи є сама СБУ. Вони бачать поле можливостей для себе і хочуть не втрати (повноважень), а покращень, на жаль, часто в розріз із тим, що доцільно для держави. Єдиний суттєвий факт, що, схоже, зіграв важливу роль – це висновок Міжнародної дорадчої групи у березні 2020 р. та її подальша комунікація. У цьому висновку експерти фактично «розбили» президентський законопроект № 3196. Саме тому його і завернули на доопрацювання вже після першого читання.

Що робиться правильно:

- плановане скорочення чисельності штату з 27 до 15 тис. осіб, проте воно може бути досить тривалим;
- демілітаризація служби;
- визначення терміну перебування голови СБУ на посаді (6 років);
- визначення вичерпного переліку підстав звільнення голови СБУ;
- пропонується визначити оклади працівників СБУ на рівні закону;
- визначення структури заробітної плати працівників.

Що робиться неправильно:

- у СБУ хочуть розширити функцію розслідування злочинів та зберегти економічну контррозвідку;
- пропонується зберегти функцію протидії корупції та організованій злочинності;
- збереження впливу Президента: він погоджує призначення заступників голови та керівників підрозділів. А також збереження уповноваженої особи Президента для контролю за СБУ;
- планують запровадити парламентський контроль, але він буде фіктивним без визначення повноважень комітету та обов'язків керівництва СБУ;

- пропонується, щоб кадрова складова реформи (зміна) та потенційна атестація при скороченні регулювалися актами голови СБУ;
- необов'язковість конкурсів на посади;
- СБУ може отримати надмірні повноваження щодо перевірки осіб, збору відомостей та мати великий перелік форм реагування на злочини;
- пропонується розширити діяльність СБУ в нові сфери (культура, мистецтво, свобода слова) через розширення понять «національні інтереси», «державна безпека»;
- СБУ планує провести реформу протягом семи років (скорочення, атестація тощо) тоді як можна в рази швидше;
- не вирішується питання планування/програмування діяльності, власне, в контексті слабкої політики визначення стратегічних програм діяльності безпекового сектора загалом – у законопроекті відсутні згадки;
- мінімальний обсяг фінансування прив'язується не до державного бюджету, а до ВВП (0,45 %).

Насправді реформа СБУ – це про безпековий та правоохоронний сектор загалом. Тобто питання потрібно розглядати системно, а не локально, як це хотіли зробити. Бо необхідні скорочення штату і перерозподіл функцій, отже, їх треба передати іншим органам. Але, схоже, шанс на таку реформу залежатиме від запиту суспільства. Висвітлення, критична оцінка разом з підтримкою іноземних партнерів – це необхідні умови. Бо з актуалізацією теми реформи СБУ ми бачимо істотну зміну в публічній комунікації служби: вона подає себе чи не єдиним широко працюючим правоохоронним органом, здатним реагувати на загрози. І значна кількість суспільства отримує цю інформацію без її належної оцінки, що використовує СБУ для просування ідеї реформи у вигідному для себе ключі.

Щодо кадрів потрібно дві речі: нормальна атестація з оцінкою вмінь, знань, досвіду та перевірка на предмет порушень. Результат – одразу після проведення. І друге – зміна порядку підготовки і набору кадрів, яка б орієнтувалася на майбутнє поповнення й оновлення працівників.

Експерт з державної безпеки Юрій Михальчишин:

Це те, що треба було робити протягом 2015 р. Тоді для цього були сприятливими і політичні чинники, і внутрішня морально-психологічна атмосфера в державі. А також тоді було певне затишшя на фронтах гібридної війни, яке давало змогу робити реформи без жодної шкоди для ефективності роботи СБУ. Тоді можна було досягти докорінних структурних змін, а не косметичних реформ. Водночас та реформа, яка пропонується нині, хай і не ідеальна, але має чимало раціональних рис. Але ж є фактор часу! Це в цілому правильні кроки, які робляться з п'ятирічною затримкою.

Потребує перебудови проведення спецслужбою досудового слідства. Підслідність статей Кримінального кодексу, які має розслідувати СБУ, повинна обмежитися простим і зрозумілим переліком: це дії, спрямовані на насильницьке повалення конституційного ладу чи захоплення влади,

посягання на територіальну цілісність, сепаратизм, державна зрада, посягання на життя громадського чи державного діяча, диверсія і шпигунство. І, звичайно ж, тероризм. На цьому треба поставити крапку і зосередити роботу СБУ саме в цій площині.

Частково тут допомогла б демілітаризація спецслужби. Це складно реалізувати, бо потрібні зміни до Конституції. Але це дозволить багато ліній роботи перевести на так званий принцип аутсорсу: залучати висококваліфікованих цивільних фахівців. Інший аспект – робота з випускниками університетів, яка раніше велася потужно, але в останнє десятиліття ігнорується. Наслідком є те, що формуються викривлені, псевдодинастичні лінії, коли діти влаштовуються на роботу за протекцією батьків, а потім влаштовують своїх дітей... Це створює такі собі родинні тандеми в СБУ і перетворює окремі її підрозділи на закриті клуби.

[\(Радіо Свобода\)](#)

У липні 2020 р. Кабінет Міністрів України заявив про початок роботи нового Реєстру будівельної діяльності в рамках реформи містобудування. Навесні уряд уже повідомляв про ліквідацію Державної архітектурно-будівельної інспекції і створення нових органів, які (згідно з планом) мають покласти край корупції в галузі.

Віцепрезидент забудовника «Київміськбуд» Василь Дудурич:

Якби до цієї реформи було зроблено більш ґрунтовну підготовку, вона пройшла би швидко і була б зараз актуальна. А так, як це відбулося на зміні влади (вони хотіли чим скоріше, буквально на завтра показати результат, не проаналізувавши, що на них чекає), то воно і вилилось сьогодні у непрацюючу реформу. Немає чіткої вертикалі в них, немає розуміння, коли можуть відбутися зміни. А сама реформа давно на часі і дуже потрібна галузі.

Голова виконкому Національної ради реформ Міхеїл Саакашвілі:

Наша філософія, навпаки, переходити від держави до третіх осіб. Тому ми пропонуємо, щоб існували уповноважені акредитовані, авторизовані особи, які будуть контролювати як СС2, так і СС3. І тільки в тому випадку, коли існують об'єкти підвищеної небезпеки, тоді повинна включатися держава, яка буде додатковим органом контролю таких об'єктів.

Запровадити стовідсоткове страхування будівництва – це додаткові видатки для бізнесу, для будівництва, і це не може бути підтримане нами, тому на ринку є кілька компаній, які не добудували почате будівництво. Такі організації і їхніх керівників треба посадити, і решта проблем будуть цим вирішені. А не вигадувати якісь додаткові механізми, які здорожчують будівництво.

Голова громадської організації «Інститут міста» Олександр Сергієнко:

Уся корупція, яка була до цього в ДАБІ, перейде зараз у цю третю інспекцію (ДІМ). Боротися з цим можна лише способом запровадження обов'язкового страхування. Коли страхова компанія страхує ризики, вона

кровно, чи грошово зацікавлена в тому, щоб усі ці ризики мінімізувати. Тому страхова компанія наймає незалежних фахівців, це дуже просто, які роблять експертизу, аналіз, вивчають питання, роблять свій висновок, а далі страховик визначається, чи варто брати цей проєкт, цього забудовника, ці матеріали. Тобто в цьому випадку гроші працюють проти грошей, ніхто нікому хабарі не понесе.

Запровадження відповідальності, навіть кримінальної, для інспекторів та спеціалістів за порушення не врятує ситуацію. У країні, де не працює правова система, де неможливо реалізувати закони, неможливо встановити правду в суді, будь-яка відповідальність не врятує.

Так само, якщо правоохоронна система не діятиме ефективно, не спрацює і передача регулювання третім особам.

Може, це дивно трохи звучить, але це створення муніципальної поліції, тому що місцева влада може приймати які завгодно рішення, як, наприклад, Київська рада приймала рішення зупинити якесь будівництво. Але вона не має силових важелів для виконання цього рішення. А якби була муніципальна поліція: приїхали, заарештували техніку, поставили блокпост якийсь, і все. А так Київрада чи навіть суди ухвалюють рішення, які забудовник не виконує.

Місцевій владі потрібні законні важелі, щоб в односторонньому порядку розірвати договір про оренду землі, якщо забудовник не виконує своїх зобов'язань щодо будівництва. Або ж підвищувати вартість оренди, аби спонукати його використовувати ділянку за початковим призначенням.

Найголовніше, щоб будівництво (у разі порушення. – Ред.) було зупинене – от яке основне завдання цієї муніципальної поліції. Незаконне будівництво зупинене, і тоді таких випадків, а-ля Войцеховський чи Микитась, у нас би поменшало. Сильно поменшало. А зараз усе це не працює, попри цілу купу документів, воно не працює.

Це – проблема не окремої галузі, а всієї правоохоронної системи.

Голова Державної інспекції містобудування (ДІМ) Юрій Васильченко:

Саму галузь можна порівняти з будівлею «з повністю розбитими вікнами». Серед засобів ремонту – запровадження адміністративної та кримінальної відповідальності для сертифікованих спеціалістів, які мають контролювати дотримання закону при будівництві.

Якщо Міністерство розвитку громад і територій погодить, а Верховна Рада ухвалить відповідний законопроект, до штрафів за такі порушення може додатися й тимчасова заборона на роботу.

Якщо буде виявлено два порушення за один рік, такі типові, за рішенням суду цей сертифікований спеціаліст буде на рік позбавлений (права. – Ред.) займатися цією господарською діяльністю. З одного боку, коли почнуться такі заборони займатися господарською діяльністю, то вже ці сертифіковані спеціалісти будуть думати наперед. Не тільки в кінці, коли їх

упіймають, а будуть попередньо не допускати ті порушення, які були здійснені.

На черзі за планом реформи – запуск Державного агентства з питань технічного регулювання в містобудуванні, який має відбутися у вересні.

Перша причина ліквідації ДАБІ, а відтак і реформи – в тому, що один орган і формував, і здійснював політику в галузі. У положенні про ДАБІ написано, що це орган, який реалізує політику і вносить пропозиції щодо вдосконалення чогось, (він. – Ред.) не може її формувати. Ось тут і з'являється корупційна складова. Формує політику міністерство. Орган ДІМ, Держсервісбуд, раніше ДАБІ – вони вносять пропозиції щодо вдосконалення. Але арбітром є Мінрегіон. Міністр – політична особа в міністерстві, тому ви розумієте, як формується політика. Тому ми для того, щоб уникнути не йти тим шляхом, яким ішла ДАБІ раніше.

(Український кризовий медіа центр)

Місцеві вибори-2020 відбудуться за новою системою та на новій територіальній основі.

Голова Асоціації об'єднаних територіальних громад України, голова Новоукраїнської ОТГ з Кіровоградської області Олександр Корінний:

За 100 днів до виборів змінювати систему і більшість об'єднаних громад уперше в житті відправляти на партійні вибори. Це створення хаосу. А додавши всі інші недоліки стосовно складності бюлетенів та інше, то, здається, хочуть зробити все, щоб вибори залежали не від думки народу, а від певних партійних босів. На мою думку, партизація для місцевих виборів – це зло. І разом із імперативним мандатом місцеве самоврядування програє. Я наголошу, що це САМОВрядування, і не партійні офіси мають визначати, хто буде депутатом, головою громади чи старостою. А люди – у громаді.

Народний депутат України Віталій Безгін:

На рівні громад 10 000 не може бути партій. До того ж імперативний мандат може призвести до партійних зловживань. Але з цим Виборчим кодексом доведеться йти в ці вибори. Я підтримав фінальну редакцію в цілому, але не підтримував правки про партизацію. Документ кращий з точки зору багатьох процедурних речей, але має наріжні камені, які навряд будуть сприяти розвитку місцевого самоврядування.

Народний депутат України Роман Лозинський:

Єдиний плюс у затверджених змінах – це те, що вдалося зменшити заставу в дев'ять разів. Проте якщо дивитися в комплексі на новий Виборчий кодекс, то в тому форматі не вдасться перезавантажити місцеве самоврядування.

Директор з розвитку, заступник керівника Виконавчої дирекції Всеукраїнської асоціації громад Ігор Абрам'юк:

Виборчу систему змінювали без урахування думки асоціацій громад. Така система сприятиме побудові зручного для партій місцевого самоврядування.

([Український кризовий медіа центр](#))

Український інститут стає одним із лідерів культурної дипломатії в Україні.

Перша заступниця міністра закордонних справ України Еміне Джапарова:

У Міністерстві закордонних справ чітко виокремлюють три регіони: азійський, близько-східний та євроатлантичний. Через контекст ісламу в Україні та контекст культури кримських татар можна відкривати двері ісламської культури, які до сьогодні не були відкриті.

Директор Дипломатичної академії України імені Геннадія Удовенка при МЗС, новопризначений Надзвичайний і Повноважний Посол України в Японії Сергій Корсунський:

Тепер співробітники інституту беруть участь у підготовці дипломатів. 15 років існує Посольство України в Туреччині, і жодного разу не було проведено днів культури України в Туреччині. Ми провели перший такий захід. Але тоді не було багато ресурсів. Якби не тісна співпраця з турецьким урядом, то нам би і цього не вдалося. Туреччина – це країна, з якою ми пов'язані сотню років, не тільки сусідство, але і мови, культури. Хотілося б системно і наполегливо працювати в тому напрямі, щоб показати, що Україна значно ширше та глибше інтегрована у світовий культурний простір.

Український письменник, президент Українського ПЕН-клубу, член Європейської кіноакадемії Андрій Курков:

Останнім часом робота Міністерства закордонних справ змінилась на краще. З 2005–2006 рр. з'явилися дипломати, які почали запрошувати українських письменників від імені посольства, щоб вони приїхали і виступили, якщо книжка виходить у перекладі. Українська культура формує образ самої країни. Адже через політику не можна зрозуміти народ, традиції та ін. Один письменник в Албанії пояснив Албанію всьому світу.

Начальниця відділу міжнародного співробітництва та комунікацій Дипломатичної академії України імені Геннадія Удовенка при МЗС Катерина Смаглій:

Хотілося, щоб до розробки і рецензування стратегії залучалися колишні міністри закордонних справ, радники посольства. Важливим є зрозуміти специфіку кожного регіону, які виклики стоять перед регіонами та узгодити успішні проекти.

Директор Українського інституту Володимир Шейко:

Не завжди наявність державної символіки викликає більшу довіру, ніж її відсутність. З державними інституціями співпрацювати або не хочуть, або до них є менша довіра через те, що є очікування, що орган державної влади чи установа будуть транслювати певні упереджені меседжі. Наше завдання –

створювати суспільне благо для держави. Уже наша діяльність приносить це благо коштами платників податків.

(Децентралізація)

Голова Тростянецької міської ОТГ Сумської області Юрій Бова:

Багато хто каже: «Тростянцю легко зростати – адже там є шоколадна фабрика “Україна”, яка до 1991 року була другою за потужністю у цілому Радянському Союзі!» Але після розпаду Союзу ця фабрика мала великі проблеми, і у 1994 р. її придбала міжнародна корпорація Kraft Foods.

У 2007 р. ми запропонували власнику фабрики на три роки (на час зведення нових виробничих потужностей) рекордні пільги зі сплати земельного податку: не 3 %, визначені як офіційний мінімум для України, а 1 %. Представника фабрики ми включили до складу виконкому. При цьому постановили для себе, що будь-які питання мають вирішуватися максимум протягом трьох днів.

Також ми поставили за мету створити довкола цього виробництва промисловий кластер, який би забезпечував фабрику всім необхідним. Поруч із фабричними корпусами стояв цукровий завод, собівартість продукції якого була настільки високою, що фабрика не могла користуватися нею. Ми переконали власників заводу продати його фабриці, а власників фабрики переконали в тому, що варто купити занедбане підприємство. Разом із цукровим заводом шоколадна фабрика отримала майже 40 га довколишньої території. Тільки за останні 10 років власник фабрики інвестував у свої виробництва у Тростянці понад 200 млн доларів США.

Ми ж найбільше тішилися відкриттю цеху з виробництва печива та бісквітної продукції, який інвестори побудували з нуля менше ніж за рік. Якщо головна сировина для виробництва шоколаду, за визначенням, мала завозитися з-за кордону, то для печива та бісквітів цілком можна було використовувати і місцеві складники.

Для нас було важливим показником те, що власники фабрики відкрили цех із виробництва кави (зараз це вже окреме підприємство Jacobs Douwe Egberts). Сьогодні це підприємство входить до числа 200 найкращих платників податків в Україні.

Поруч із фабрикою за нашого сприяння також було створено ТЕЦ на 5 МВт, яка працює на щепі, іншими словами, на різноманітному дерев'яному непотребі, яким заростають узбіччя доріг. Завдяки цьому фабрика економить близько 1,5 млн кубів газу на рік, купуючи тепло набагато дешевше.

До реформи нам дуже заважало те, що села, які оточують Тростянець, не розглядали себе як його складові, виробничі супутники тощо. Тепер, на щастя, ситуація змінилася, і ми вже працюємо над тим, щоб заснувати в селах Тростянецької ОТГ ферми, які могли б постачати на фабрику молоко. Адже вона щодня потребує близько 50 т цього продукту. Це непоганий обсяг для трьох великих ферм. А коло них міг би працювати ще й завод із виробництва сухого молока. Окрема тема – пташник, який мав би стати

джерелом жовтка для фабрики та комбікормовий завод. Усе це до розвалу Союзу було в Тростянецькому районі. Тому ми маємо непочатий край роботи.

У 2005 р. шоколадна фабрика сплачувала до бюджету міста близько 300 тис. грн земельного податку, а нині сплачує майже 3 млн грн. Якщо раніше у її цехах працювали від 400 до 600 робітників, то тепер їхня кількість перевищує 1000 осіб, ще плюс фірми-постачальники сировини. Завдяки створенню нових робочих місць зростає і ПДФО, за рахунок сплати якого минулоріч місто отримало від фабрики 18 млн грн. Я вже не кажу, що довкола фабрики працюють багато компаній на аутсорсингу, які займаються прибиранням, харчуванням, доставкою вантажів тощо. І вони теж сплачують податки до бюджету громади, бо ми просимо їхніх власників реєструватися в нас.

(...) Минулого року наш бюджет виріс на 20 % порівняно з 2018 р. Цього року ми планували зростання на рівні 22 %, і якби не карантин, вийшли б на ці цифри. Наразі реальне зростання сягає 4,8 % за сім місяців, але мушу сказати, що по Україні цей показник становить у середньому 1,6 %, так що ситуація в нас далеко не найгірша. В абсолютних цифрах цього року ми розпоряджаємося сумою у понад 200 млн грн, і більшість надходжень до бюджету забезпечують ПДФО, земельний податок, а також податки від малого та середнього бізнесу.

(...) У Тростянці до 2006 р. не було жодного туриста і жодної сувенірної продукції. Тепер щороку наша громада продає сувенірів на 100 тис. грн, а кількість туристів минулоріч сягнула 30 тис. осіб. Більшість із них приїжджають на наші фестивалі, які вже стали відомими цілій Україні. (...) Перед кожним фестивалем ми даємо рекламу на суму, яка подекуди перевищує 100 тис. грн. І ці кошти не з бюджету громади, а з проданих квитків на фестиваль. Реклама наших фестивалів з'являється на білбордах, на радіо, на телебаченні, в Інтернеті... І в таких витратах є сенс. Навіть у нинішньому «коронавірусному» році директор нашого музею жалівся мені, що йому в деякі дні не вистачає екскурсиводів, щоб забезпечити проведення екскурсій для всіх бажаючих. Надто багато приїжджає туристів...

Майже всі наші фестивалі почали окупатися за рахунок квитків. Міська рада практично не витрачається на них. Між тим фестивалі є потужними каталізаторами економічного розвитку. Загалом дохід усієї туристичної сфери громади минулоріч сягнув 1 млн грн.

Ми тепер почали дуже дбайливо ставитися до всіх наших пам'яток. Сьогодні найбільшим нашим проектом у цій царині є створення Музейно-історичного комплексу давньоруської та скіфської культур у селі Зарічному. Там, на Ворсклі, у XIII–XIV ст. був форпост Київської Русі. Музей ми плануємо відкрити у будівлі колишнього клубу, який розташований просто біля скіфських курганів та біля старовинного городища. У Зарічному лишилося близько півсотні жителів, і невдовзі багато з них матимуть можливість отримати роботу завдяки відкриттю музейного комплексу. А

якщо до села поїдуть туристи, там розвиватиметься і зелений туризм. А туристам обов'язково сподобаються мальовничі краєвиди Зарічного, розташованого практично у центрі Гетьманського національного природного парку. Зазначу, що нині продаж хат, які раніше, можна сказати, пропонували за безцінь, у селі припинився. Тепер ми зробили подання до Верховної Ради, щоб повернути селу його історичну назву – Боголюбове. Це теж буде родзинкою для туристів, адже Зарічних сіл в Україні багато, але жодного села із назвою Боголюбове немає.

Ми весь час шукаємо різноманітні додаткові зовнішні кошти (...) Ось нещодавно ми увійшли до числа восьми міст, відібраних за результатами конкурсу, у якому брали участь близько 200 учасників. Цей грант скеровано на збільшення порозуміння між владою та громадою. Загалом за рік ми подаємо близько 100 грантових заявок, і 10–15 із них ми виграємо. Минулого року ми таким чином отримали 25 млн грн. Це насамперед кошти ЄС: 10 млн грн ми отримали на реставрацію Тростянецького палацу. Можливо, нам вдасться додати до них ще й кошти Мінкультури в рамках співфінансування. На створення молодіжно-освітнього хабу минулого року ми отримали близько 8 млн грн. Це 2000 кв. м у двоповерховій будівлі. Про «м'які» проекти я навіть не кажу. Їх дуже багато. І ми щодня продовжуємо тримати руку на пульсі і впроваджувати в громаді нові ідеї.

[\(Дзеркало тижня\)](#)

Доктор економічних наук, професор, член Ради НБУ, заступник виконавчого директора Ради директорів МВФ від України (2013–2017) Олександр Петрик:

Криза, викликана пандемією, сформувала суттєві виклики для фінансової стабільності в багатьох економіках світу. Разом із тим банківська система України, на відміну від попередніх криз, без збоїв пройшла найгострішу фазу кризи: капіталізація банків залишилася на прийнятному рівні, безперебійно працювала платіжна система, а вплив депозитів був тимчасовим і не становив загрози фінансовій стабільності в цілому. (...)

Іншим ключовим аспектом продовження ефективної монетарної політики та належного виконання інших функцій Національного банку, визначених законом, є забезпечення незалежності регулятора.

Світовий досвід говорить, що саме незалежність центрального банку є гарантією того, що забезпечуватиметься цінова стабільність, тобто інфляція перебуватиме під контролем. І водночас залежний від примх уряду або політичної влади центральний банк є генератором високої інфляції, девальвації місцевої валюти, зростання волатильності та втрати, зрештою, макроекономічної рівноваги в економіці.

Сучасна концепція незалежності центробанку визначається як закріплена законодавчо інституціональна спроможність здійснювати монетарну політику для досягнення визначених цілей незалежно від директив або будь-яких інших форм втручання з боку політиків, уряду або

інших груп інтересів. Тобто центральний банк тільки на основі економічних чинників і забезпечення цінової стабільності повинен приймати рішення щодо рівня облікової ставки (операційна незалежність). Водночас це має бути гарантований законом захист від політичного тиску стосовно не лише монетарної політики, а й усіх без винятку функцій центрального банку як регулятора у сфері пруденційного нагляду і регулювання, платіжних систем тощо (політична незалежність). Також прибуток Національного банку має бути підпорядкований основним цілям – ціновій і фінансовій стабільності та не залежати від потреб урядового бюджету (фінансова незалежність).

Аргументи на користь незалежності центрального банку здебільшого базуються на схильності політиків вирішувати проблеми соціального характеру, зайнятості та економічного зростання не за рахунок структурних реформ, що потребує довшого часу, ніж тривалість політичного циклу. А швидше, за рахунок надлишкової незабезпеченої грошової емісії, яка може створити видимість покращення в короткому періоді, але має наслідком втрату цінової стабільності у перспективі. У довгостроковому періоді такі дії, як правило, призводять до стійкої інфляції, не забезпечуючи при цьому додаткової зайнятості, а також до зниження реальних доходів населення.

Іншим аспектом незалежності є прозорість і підзвітність центрального банку. Прозора монетарна політика – це політика, яка є чітко визначеною (за правилами), зрозумілою та простою, а також базується на регулярній комунікації центробанку із суспільством. Фактично прозорість має вирішувати проблему асиметричної інформації між ним і суспільством. Це зменшує невизначеність у прийнятті рішень суб'єктами економіки та підвищує репутацію центрального банку. Прозорість фокусується на достовірності економічної інформації, описує процес прийняття рішень і надає аргументацію стосовно цих рішень, робить їх оголошення оперативним і для всього суспільства.

[\(Дзеркало тижня\)](#)

Завідувачка відділу державних фінансів Growford Institute (Київ)

Тетяна Богдан:

За січень–червень 2020 р. до державного бюджету України надійшло 519,4 млрд грн, а до зведеного бюджету – 653,8 млрд. До доходів загального фонду державного бюджету України за січень–червень 2020 р. було залучено 450,9 млрд грн, що становить 92,2 % від планового показника, тобто план наповнення загального фонду бюджету не було виконано на 7,8 %. Водночас надходження по спеціальному фонду бюджету було перевиконано, у результаті чого сумарні доходи державного бюджету становили 93,8 % від планового показника.

Порівняно з першим півріччям 2019 р., абсолютна сума доходів державного бюджету в першому півріччі 2020 р. збільшилася на 2,5 %, а доходів зведеного бюджету України — на 1,7 %. З урахуванням темпів інфляції за останній рік – 2,5 % – такі номінальні показники засвідчують

незмінність реальної величини доходів державного бюджету та малопомітне зниження – на 0,8 % – реальних доходів зведеного бюджету.

Практично стала величина доходів державного і зведеного бюджетів України в умовах зниження реального ВВП України (орієнтовно на 3–4 % за останній рік) вказує на дієвість зусиль фіскальних і силових органів, пов'язаних із ліквідацією різних схем ухилення від оподаткування, та активне залучення неподаткових джерел поповнення бюджету. Так, доходи від власності і підприємницької діяльності, які надходять до державного бюджету, збільшилися з 89,8 млрд грн у першому півріччі 2019 р. до 112,5 млрд грн у першому півріччі 2020 р. А частка податкових надходжень у доходах державного бюджету зменшилася з 74,5 % у першому півріччі 2019 р. до 69,4 % у першому півріччі 2020 р. У структурі доходів зведеного бюджету також фіксувалося зменшення частки податкових джерел на 3,5 в.п.

В останні місяці зростала ефективність роботи податкових органів у вимірі виконання помісячних планів наповнення бюджету. Так, у травні 2020 р. податківці виконали місячний план надходжень до державного бюджету на 109 %, а в червні – на 107,7 %.

Для порівняння, у січні–квітні 2020 р. відсоток виконання плану доходів податковими органами в середньому становив лише 92,2. Певну роль у підвищенні відсотків виконання плану, безумовно, відіграло прийняття у квітні нового розпису державного бюджету і доведення нового плану збору доходів до податкових і митних органів. Але збільшення номінальної і відносної величин надходжень до бюджетів України в останні місяці вказує також на позитивну дію управлінських факторів.

Показники роботи митних органів були менш оптимістичними, але ситуація із збором платежів, які адмініструються митною службою, у червні істотно покращилася. У цьому місяці Державна митна служба виконала місячний план надходжень до бюджету на 100,1 %. При цьому середній показник виконання плану у січні–квітні становив 73,3 %, а в травні 2020 р. – 85,8 %.

Про позитивні зрушення у сфері податково-митного адміністрування свідчать і такі дані. 2 липня Служба безпеки України повідомила про проведення спецоперації з викриття протиправного механізму формування сум податкових кредитів з ПДВ у Державній податковій службі. За версією слідства, незаконна схема в період свого існування протягом 2019–2020 рр. завдавала державі збитків на понад 2 млрд грн на місяць. Встановлено, що у схемі були задіяні посадовці Державної фіскальної служби, її регіональні підрозділи та транзитно-конвертаційні групи, загалом – майже 400 суб'єктів господарювання. Незаконне формування сум податкових кредитів з ПДВ відбувалося, у тому числі, через несанкціоноване втручання в роботу інформаційно-телекомунікаційних систем. У Службі безпеки також повідомили, що завдяки запровадженню нових підходів до державного бюджету у травні та червні 2020 р. додатково надійшло 6,4 млрд грн податкових платежів.

(...) Загалом за перше півріччя 2020 р. Державна податкова служба майже повністю виконала план надходжень до державного бюджету – на 99,4 %. Водночас митні органи забезпечили виконання планового показника доходів лише на 78,6 %. Останній факт був пов'язаний як з об'єктивними економічними процесами (передусім з падінням імпорту), так і з низькою результативністю роботи цих органів, яка все ж таки зростала, починаючи із травня.

(...) Підсумовуючи вищевикладене, можемо стверджувати, що зростання відносної величини доходів бюджетів України в умовах коронакризи сигналізує як про позитивні зрушення в системі податкового адміністрування, так і про низький рівень використання урядом України податкових стимулів для підтримки економічної активності під час кризи.

Адже з початку коронакризи багато країн світу затвердили фіскальні пакети порятунку, складовими яких стали відстрочки зі сплати корпоративного податку на прибуток, податку на особисті доходи, внесків на соціальне страхування, надання вагомих податкових пільг постраждалим від карантинних обмежень фірмам і домашнім господарствам, а також пільг у сфері виробництва/постачання медичних товарів і послуг. В Україні такі заходи мали символічний характер, а сумарну вартість фіскального пакета порятунку оцінено нами на рівні 4,9 % ВВП, що є вчетверо нижчим від рівня розвинутих країн (19,8 % ВВП) і незначною мірою відстає від середнього рівня у країнах з ринками, що формуються (5,1 %).

Отже, негативний вплив макроекономічних тенденцій України на доходи бюджету частково нівелювався покращенням податкового та митного адміністрування. Однак результативність такого інструментарію у площині нарощування доходів бюджету має свої об'єктивні межі, які диктуються падінням рівня економічної активності та погіршенням соціально-гуманітарної ситуації в країні.

(Слово і Діло)

Президент Володимир Зеленський зареєстрував у Верховній Раді законопроект «Про внесення змін до Державного бюджету на 2020 рік» щодо збільшення розміру мінімальної зарплати до 5 тис. грн.

Економіст, аналітик Борис Кушнірук:

При економіці, що падає, збільшення мінімальної заробітної плати не призведе до зростання доходів, оскільки дефіцит бюджету не витримає додаткових видатків. Крім того, що це красива заява, у цих словах нічого немає. Коли зарплата підвищується внаслідок продуктивності праці, коли зростає економіка, то це добре. Якщо збільшуються зарплати при економіці, що падає, це лише погіршує ситуацію.

Дефіцит бюджету не здатен покрити видатки при збільшеній заробітній платні. На цей час уряд має величезний дефіцит бюджету, а підвищення мінімальної заробітної плати призведе до бюджетних видатків, тому що треба збільшити заробітну плату не тільки державним службовцям, а й

іншим категоріям, а реальний дефіцит бюджету буде не 300 млрд, а не менш ніж 400. Ця ситуація ще більше заганяє економіку в глухий кут. Доведеться вирішувати в ручному режимі, які видатки фінансувати, а які – ні.

Ще більша проблема пов'язана з малим бізнесом. Передусім це вдарить по ньому. Адже витрати на заробітну плату та доходи від продукції не такі, як у великих компаніях. Відповідно, держава їх практично примусить платити більше, збільшувати витрати, причому в ситуації з коронавірусом. За таких обставин бізнес буде змушений іти в тінь або закриватися, тому що платити буде нічим. Тому для бізнесу це практично примус до тінізації або припинення діяльності. Тобто, нічого доброго від підвищення заробітної плати очікувати не варто.

[\(Українська правда\)](#)

Директор Національного антикорупційного бюро України Артем Ситник:

Ми постійно працювали в умовах такого очікування, що зараз щось відбудеться, буквально за лічені дні. Спочатку навіть ніхто не давав аванс на створення НАБУ. І зараз нарешті з'явилася ще одна інституція, відповідальна за швидкі очікування, це Антикорупційний суд.

Насправді, якщо вивчати досвід інших країн, і навіть тих країн, які ставляться в приклад, то ці інституції починали працювати якраз через п'ять років, давати результат, який зараз приводиться в приклад. Або навіть пізніше.

Я не буду говорити про те, що були втрачені декілька років на створення антикорупційного суду. Сьогодні нарешті почались вироки, реальні вироки з конфіскацією майна, з реальними строками. І це тільки початок.

Чи цей початок переросте в щось більше – ну, у мене є великі сумніви, тому що є ряд законопроектів, є ряд подань у Конституційному Суді. І цей процес може зупинитись.

Але на сьогодні створена антикорупційна вертикаль органів, яка дійсно довела свою політичну незалежність і нарешті те, що ми п'ять років напрацьовували, почало переходити в той результат, який очікували.

(...) Питання стоїть у тому, що я із самого початку говорив, що найважливіший виклик для нас – це забезпечення функціонування системи, яка не буде прив'язана до якихось певних особистостей. Чи до Ситника, чи до Холодницького.

У Холодницького підходить термін його повноважень. І тут важливо, щоб уже сама інституція працювала, а не так, що пішов Холодницький – значить, немає інституції. Так само це стосується і НАБУ.

(...) Ми п'ять років намагались, я особисто намагався, щоб сама система працювала так: якщо відбувається зміна керівника чи керівників якихось підрозділів, щоб не було залежності прямої від того, хто прийшов, і щоб він фактично не зупинив усе.

Сьогодні Антикорупційний суд уже піддається критиці, є звернення до Конституційного Суду з приводу ліквідації Антикорупційного суду. Ми дуже близько підійшли до точки неповернення, коли ті справи, які ми розслідували, зараз можуть трансформуватися в певні вироки.

Трохи весело спостерігати за тим, як, наприклад, у Швейцарії виноситься вирок відносно одного з наших фігурантів, і у них просто паніка зараз в Антикорупційному суді. Коли фігуранти йдуть не в Антикорупційний суд вирішувати питання – ідуть у Печерський суд вирішувати питання, абсолютно незаконно, абсолютно необґрунтовано.

І це дає певну надію, що коли закінчиться каденція Холодницького, закінчиться каденція Ситника, ця система, яка вибудовувалась усіма, і з боку громадянського суспільства, і з боку людей, які були всередині системи, і з боку наших міжнародних партнерів, ця система буде орієнтуватись виключно на закон.

(...) Якщо ми проаналізуємо все, що пишуть: незважаючи на те, що директор практично не має процесуальних функцій, то в усьому, що відбувається в державі, винний особисто директор. І вся дискредитаційна кампанія завжди була акцентована конкретно на керівника, всі закони, ініціативи були проти саме керівника НАБУ.

Нині ця тенденція трохи змінилась. Це говорить про те, що є сприйняття не певної особистості, яка очолює орган, а є з боку наших фігурантів відчуття небезпеки від самої системи, яка працює.

І зараз уже йде трохи розмитий комунікаційний тиск. Тобто сьогодні іде не просто «давайте Ситника зміним» – зараз іде вже тенденція «давайте взагалі ліквідуємо цю систему».

(...) Проблема певних процесуальних дій актуальна не тільки в справі Приватбанку, вона взагалі актуальна. Тому що ми знаємо, що були такі випадки, коли експерт робив висновок експертизи, а після того проти нього з'являлись кримінальні справи. Наприклад, «рюкзак Авакова» ті ж самі.

Якщо ми берем більш-менш прості кейси, щодо районних суддів, наприклад, звичайно, що там таких проблем з експертизою не маємо. Але експертизи, які стосуються справ щодо осіб, які мають адміністративний, політичний, медійний ресурс – тут набагато все складніше. І це стосується не тільки справи Приватбанку.

Якщо ми говорим про кейс, який розслідують наші колеги з FBI, то так само це справа не вчорашнього дня, це достатньо тривале розслідування було, яке сьогодні починає переходити в якісь конкретні результати.

Так само і в нас. справа не нова, надзвичайно складна, і за рівнем розуміння ситуації, і за обсягом слідчих і процесуальних дій, у тому числі, за межами України.

На мою думку і те, що я бачив з матеріалів, дійсно, з Приватбанку була виведена величезна сума коштів. Тому цей кейс для нас один із найбільш пріоритетних. Він є таким системовизначальним – наскільки ми зможемо дати законну, обґрунтовану відповідь по цій справі.

Коли ми подали позов щодо Укрнафти, у першій інстанції рішення було не на користь Антикорупційного бюро, а потім Апеляційний суд задовольнив позов НАБУ. І через 2–3 дні – величезний негативний сюжет на головуючого в цій справі.

Багато людей просто не хочуть іти на таке. Багато суддів чи експертів, людей, які мають дотичне відношення до цих розслідувань, просто беруть паузу і роками тягнуть.

І це ми спостерігали до створення Антикорупційного суду. Є кейси, ми подаємо в суд – вони зависають, тому що судді елементарно бояться. Як тільки вони починають якісь радикальні рухи щодо цієї справи, починається тиск. Одному судді, за нашою інформацією, інсценували ДТП. По-перше, це була помста судді за рішення щодо нашої справи, по-друге, це була спроба збити, щоб він не зміг пройти в Антикорупційний суд.

Тому реально мало людей готові йти на певні ризики, тому що не відчують захисту. І це проблема.

(...) На мене вже давно ніхто напругу ніколи не тисне. Тому що за ті роки роботи всі зрозуміли, що немає сенсу тиснути на мене.

Якісь там протоколи складати і намагатись тиснути на людей, які мають ці протоколи розглядати – це є. Якісь позачергові сесії проводити, подавати в Конституційний Суд конституційні подання – таке, в принципі, було завжди і буде, на жаль.

[\(Слово і Діло\)](#)

У Міністерстві соціальної політики планують провести індексацію пенсій для всіх пенсіонерів, оскільки сьогодні для деяких категорій виплати не індексуються.

Директор Асоціації постачальників торговельних мереж Олексій Дорошенко:

Ми розуміємо, що пенсії повинні індексувати на відсоток інфляції, тому минулоріч інфляція була не така вже й велика – на рівні 5–6 %, цього року заклали в бюджет на рівні 3 %, а насправді буде десь 6 %. Тому, звісно, на 6 % треба проіндексувати пенсії всім категоріям.

Минулого року додали 15 %, тоді інфляція була меншою, але це той випадок, коли розподілили перед виборами. Це було найбільше зростання за 10 років. Питання в тому, що кожного року пенсія зростає для всіх категорій людей, але вона зростає по-різному. На початку 2014 р., коли розгорнулася війна та був окупований Крим, найбільше зростала пенсія, яку отримували військовослужбовці. Після того, як вона почала трохи пригальмовувати, але істотно зросли пенсії для пенсіонерів загальних категорій, потім – соціальні виплати. Тобто, якщо аналізувати, щорічно є лідерами зі зростання окремі категорії пенсій, але найменше завжди зростала соціальна пенсія. Тобто це виплати людям, які вийшли на пенсію не за роками або це інваліди. Ця пенсія іноді була втричі меншою, ніж усі інші. Можливо, зараз пенсії почнуть зростати однаково.

(Слово і Діло)

Глава правління компанії «Нафтогаз» Андрій Коболев заявив, що ціна на газ може підвищитися майже на 40 % вже восени поточного року.

Директор спеціальних програм науково-технічного центру «Психея» Геннадій Рябцев:

Якщо порівнювати з попередніми місяцями, то може ціна й зростає. Але, наприклад, якщо порівнювати з минулорічними цінами, то можуть бути навіть деякі зниження ціни. Якщо усереднювати. Зрозуміло, що для споживачів, які на собі відчули всі наслідки кризи коронавірусу, хотіли б менших цін, ніж вони є. У нас зараз ринок на етапі становлення і, на жаль, поки що не орієнтований на споживача.

Ціна буде зростати до лютого, бо ціни перед опалювальним сезоном зростають щорічно. У лютому вона буде максимальною. Усім хочеться зниження, але ми маємо будувати або ринкову економіку, або повертатися до державного регулювання та Радянського Союзу.

Подорожчання все-таки будуть відчутними через реформування ринку. Зараз «Нафтогаз» пропонує найкращі умови не лише для тих, хто використовує газ для приготування їжі, а й для підігріву води та в опалювальний сезон для опалення будинків. Значно кращі, ніж компанії конкуренти через більші ресурси. З одного боку, це добре, з іншого – погано, тому що за декілька років ми отримуємо монополіста в роздрібному сегменті.

(Левый берег)

Народний депутат, заступник голови фракції «Голос» Ярослав Железняк:

(...) Я нарахував 20 пунктів (реформ, які були провалені. – Ред.): податкова, митна, система закупівель ProZorro, децентралізація, антикорупційна в плані незалежності органів – наприклад ДБР, судова, медична, медичні закупівлі, питання харчування в армії. Також середньострокове бюджетне планування, незалежність Національного банку, монетарна політика. У мене таке відчуття, що деякі мої колеги, не всі, відверто, поводять себе, як погані діти. Вони дісталися до влади, як до грального майданчика. Де до цього якісь інші діти чи дядьки щось збудували. Неважливо: погано чи добре. І в них одне відчуття, що треба все зламати. Мені ж здається, що єдиний правильний шлях для країни – це коли одне скликання парламенту щось побудувало, інше скликання прийшло і добудувало, перебудувало, але на фундаменті. Щоб уже вимальовувався непоганий Діснейленд із цього грального майданчика. А коли приходять погані діти, все руйнують, то що ми залишимо іншим? Кожна влада ж не вічна.

(...) Дуже важливо зрозуміти, що до лютого 2020 р. (у Верховній Раді. – Ред.) була зовсім інша ситуація, ніж зараз. На це вплинула епідемія коронавірусу. І під час кризи насправді всі депутати працювали як єдиний

механізм. Усі відкинули на той час політику, працювали, щоб швидко змінити законодавство, адаптувати його. А вже наступний період, після – не про реформи. Тут вони намагаються звільнити Ситника зворотним шляхом, тут – спаскудити реформу корпоративного управління, ProZorro. Спочатку був «турборежим» – він мав свої недоліки, але хоча б не було таких страшних відкатів назад. Цей уряд Дениса Шмигала взагалі не має стратегії. Я професійно працюю з різними урядами вже чотири роки і ще такого не бачив. Узагалі відсутня законодавча комунікація КМУ з Радою.

[\(Слово і Діло\)](#)

На позачерговому засіданні Верховної Ради України 25 серпня народні депутати мають намір ухвалити законопроект, який дасть можливість підвищити «мінімалку» з 1 вересня.

Економічний експерт Андрій Блінов:

Збільшення мінімальної заробітної плати не призведе до розширення дефіциту бюджету та не стане відчутним у вересні.

Так чи інакше, але хтось пов'язує з виборами, бо програма оголошена напередодні місцевих виборів, і перший ефект від підвищення мінімальної заробітної плати в будь-якому разі буде усвідомлено громадянами саме наприкінці жовтня, коли заплановані вибори. Якщо говорити про ефекти, то, згідно з проектом, мінімальна заробітна плата підвищується до 5 тис., відповідно, це не великий показник і становить неповні 6 %. Ця сума не настільки велика, щоб щось принципово змінювати. До того ж, в уряді говорять, що заощадження певною мірою відбуваються за рахунок менших витрат на обслуговування боргу, через обмінний курс та через проведену операцію з часткового рефінансування боргу на ринку євробондів тощо. Якщо говорити про наступні плани, то ключове питання до 2021 р. – двоступенева зміна нормативу, тобто підвищення до 6 тис. грн та до 6,5 тис. грн.

Підвищення мінімальної зарплати у серпні – це один з кроків. Загалом впродовж півріччя заробітна плата збільшиться приблизно на 1,5 тис. грн. Але це не збільшить дефіцит бюджету.

Соціальні виплати прив'язані не до мінімальних зарплат, а до прожиткових мінімумів різних категорій населення. Відповідно, чи будуть переглянуті прожиткові мінімуми в тих пропорціях, що збільшиться мінімальна зарплата – відповіді немає. Тому зростання рівня мінімальної заробітної плати не призведе до розширення дефіциту бюджету.

[\(Слово і Діло\)](#)

Кабмін установив розмір страхового запасу газу на 2020 р. у розмірі 0 % від запланованих місячних обсягів продажів у наступному місяці.

Член наглядової ради Інституту енергетичних стратегій Юрій Корольчук:

В умовах профіциту дотримання норми щодо страхового запасу газу немає критичного значення, проте рішення повинні були ухвалити раніше. Відтоді, як в Україні запрацював ринок газу, ця норма існувала, але реально не виконувалась. Тобто спочатку сперечалися щодо відсотка: було 10 %, обговорювали 20 % тощо. Але норму фактично не виконували. Тому те, що зараз ухвалили 0 %, фактично нічого не змінює. Це зумовлено тим, що зараз як у ЄС, так і в Росії й Україні створена ситуація профіциту газу на ринку. Тому говорити про те, що буде криза... Теоретично, звісно, все може бути. Але об'єми газу в газосховищах не є такими критичними.

Наразі норма про страховий газ не вигідна бізнесу і, крім того, це рішення повинно було ухвалюватися раніше.

В умовах ринку газу змінюються також і умови, які мають орієнтуватися і на споживача, однак наразі «Нафтогаз» залишається монополістом. І в цих умовах страховий запас газу в будь-якому разі не накопичувався б.

За великим рахунком, страховий запас – це нормальна практика для того, щоб гарантувати споживачу обсяг газу. Це робиться в разі, якщо компанія має, наприклад, 100 клієнтів і треба постачати газ, а виявляється, що щось сталося і комусь не вистачило. Тут виникає питання. Щоб не постраждав споживач, і в теорії, і в практиці повинен існувати запобіжник у разі непередбачуваної ситуації.

[\(Слово і Діло\)](#)

Депутати Тернопільської обласної ради на черговій сесії ухвалили рішення про заборону грального бізнесу на території області.

Політолог Валентин Гладких:

Людам, які працюють в органах місцевого самоврядування, треба нагадати, що вони не є феодалами та є представниками влади, і вони повинні діяти в межах повноважень, визначених законом, тому треба дивитися, чи входять ті рішення, які вони схвалюють, до повноважень органів місцевої влади. Це по-перше. По-друге, наближаються місцеві вибори, тому політичні сили будуть використовувати будь-які інструменти, щоб про себе нагадати та якимось себе позиціонувати. Тому більшість сил, які перебувають в опозиції, позиціонуватимуть себе, як проти влади.

Протистояння регіонів, як і в частині карантину, так і щодо інших питань, пов'язане з прийдешніми місцевими виборами.

Політичні протистояння повинні відбуватися в політичній площині, а не між органами влади. Тому сподіваюся, що коли вибори закінчатся, зміниться склад органів місцевого самоврядування і, відповідно, гострота політтехнологічного протистояння між центром та регіонами зменшиться. Крім того, імовірно, що це рішення обласної ради (про заборону грального бізнесу. – Ред.) буде оскаржено і не призведе до наслідків, бо воно є протизаконним.

Представники місцевої влади повинні пам'ятати, що вони є частиною загального державного апарату країни. Це, до речі, цікавий кейс до реформи децентралізації: якими мають бути запобіжники, щоб не дозволити місцевій владі перетворювати регіони на феодалські осередки.

Тимчасово окуповані території, учасники бойових дій та тимчасово переміщені особи

Офіційна інформація

Центри реабілітації ВПО та ветеранів отримують додаткове медобладнання ([Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України](#)).

У рамках гранту від Світового банку, який спрямований на подолання наслідків міжнародного збройного конфлікту, відновлення та розбудову спроможностей на Сході України, Мінреінтеграції додатково оснастить обладнанням Центри реабілітації внутрішнього переміщених осіб (ВПО) та ветеранів АТО/ООС.

Таке рішення було прийняте членами робочої групи з реалізації гранту при Міністерстві з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України.

Відтак, додатково буде закуплено медичний комплекс реабілітації хворих після інсульту для Центру медичної та фізіологічної реабілітації у місті Бердянськ (Запорізька обл.). Завдяки цьому комплексу реабілітацію зможуть проходити близько 500 пацієнтів на рік.

Також у рамках гранту Центр медичної реабілітації учасників АТО/ООС та інших пільгових груп населення у місті Кам'янське (Дніпропетровська обл.) отримає тракційний стіл з поясом для витяжки шийного та поперекового відділів хребта, апарат для активно-пасивної терапії нижніх та верхніх кінцівок та апарат для пасивної розробки суглобів нижніх кінцівок.

Крім того, Центр реабілітації переселенців у місті Первомайський (Харківська обл.) буде додатково оснащений автоматичною мийно-дезінфекційною машиною для гнучких ендоскопів, яка дозволить підвищити ефективність надання медичних послуг за рахунок автоматизації обслуговування медичного обладнання.

Нагадаємо, в рамках реалізації гранту триває реалізація дев'яти субпроектів, які спрямовані на допомогу місцевій владі задовольняти ряд потреб ВПО та ветеранів АТО/ООС і членів їхніх сімей. Цей проект

реалізується в чотирьох областях України із сумарним бюджетом понад 2 млн дол. США.

Від початку року 165 учасників АТО (ООС) працевлаштовані за сприяння служби зайнятості Рівненщини ([Рівненський обласний центр зайнятості](#)).

Крім того, з початку року послуги служби зайнятості отримували 75 осіб, які переміщені з тимчасово окупованої території України або районів проведення АТО. За сприяння служби зайнятості 15 осіб серед переселенців були працевлаштовані та п'ять безробітних проходили професійне навчання.

Директор Рівненського обласного центру зайнятості Іван Ткачук:

Станом на 1 серпня 2020 р. на обліку в обласній службі зайнятості перебували 372 безробітних серед учасників АТО (ООС) та 18 переселенців.

Підтримка внутрішньо переміщених осіб та жителів Сходу України

Обліковано 1 451 496 внутрішньо переміщених осіб ([Міністерство соціальної політики України](#)).

Станом на 10 серпня 2020 р., за даними Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, взято на облік 1 451 496 переселенців з тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей та АР Крим.

В Україні кількість переселенців збільшилася більш ніж на тисячу ([Деро.ua](#)).

В Україні за два тижні кількість переселенців збільшилася на 1023 людини.

Як повідомляє прес-служба Міністерства соціальної політики, станом на 17 серпня зареєстровано 1 млн 452 тис. 519 переселенців з Донбасу і Криму, передає Деро.Донбас.

Згідно з попередніми повідомленнями, станом на 3 серпня було зареєстровано 1 млн 451 тис. 496 переселенців.

Мінреінтеграції інформує про розгляд пропозицій щодо переліків об'єктів і заходів, що можуть реалізовуватись за рахунок коштів державної субвенції у 2020 та у 2021 роках ([Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України](#)).

Однією з основних потреб внутрішньо переміщених осіб залишається необхідність вирішення житлового питання.

З метою підвищення спроможності ОМС/ВЦА в частині забезпечення ВПО житлом для тимчасового проживання державою передбачено надання

субвенції на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на Сході України.

Так, п. 2 постанови КМУ від 26 червня 2019 р. № 582 «Про затвердження Порядку формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб і Порядку надання в тимчасове користування житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб», ОМС/ВЦА, рекомендовано передбачати у відповідних місцевих бюджетах кошти на формування фондів житла для тимчасового проживання ВПО з урахуванням потреби в наданні такого житла.

Субвенція реалізується спільно з місцевими бюджетами, відповідно до постанови КМУ від 4 жовтня 2017 р. № 769 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на Сході України».

Наголошуємо, що з метою розширення сфери застосування субвенції не тільки на території Донецької та Луганської областей, постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2018 р. № 820 внесено зміни до п. 3 Порядку та умов, якими розширено сферу застосування субвенції на всі регіони України в частині реалізації права внутрішньо переміщених осіб на тимчасове житло.

Субвенція спрямовується на:

- будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт об'єктів житлового фонду комунальної власності, у тому числі об'єктів соціального призначення, для надання житлових приміщень внутрішньо переміщеним особам;
- реконструкцію, капітальний ремонт об'єктів житлового фонду комунальної власності для надання в тимчасове користування внутрішньо переміщеним особам;
- придбання в комунальну власність житла для надання в тимчасове користування внутрішньо переміщеним особам;
- придбання обладнання і програмного забезпечення для оформлення та видачі паспорта громадянина України з безконтактним електронним носієм та паспорта громадянина України для виїзду за кордон з безконтактним електронним носієм для центрів надання адміністративних послуг, розміщених у населених пунктах, що розташовані поблизу контрольних пунктів в'їзду/виїзду, з метою спрощення доступу до отримання адміністративних послуг для населення, яке проживає в населених пунктах, розташованих на лінії зіткнення, та в окремих населених пунктах Донецької та Луганської областей, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження.

Пунктом 4 Порядку та умов субвенції визначені основні умови надання субвенції:

- фінансування заходів, зазначених вище, строк реалізації яких становить не більш ніж один рік;

– співфінансування заходів з місцевого бюджету в розмірі не менше 30 %;

– наявність проектної документації, затвердженої відповідно до вимог Порядку затвердження проектів будівництва і проведення їхньої експертизи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 травня 2011 р. № 560.

Відтак, Мінреінтеграції закликає до активнішого долучення та запрошує до співпраці в проведенні відповідної інформаційної та адвокаційної кампаній обласні державні адміністрації, ЗМІ, НГО, міжнародні гуманітарні організації та ініціативні об'єднання ВПО.

На придбання житла для ВПО уряд виділив 5,6 мільйонів гривень ([Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України](#)).

Уряд України виділив 5,6 млн грн на придбання 18 квартир та одного будинку для тимчасового проживання приблизно 55 внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Відповідне розпорядження Кабінету Міністрів України «Про розподіл у 2020 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на Сході України» було ухвалено на засіданні уряду 5 серпня.

За рахунок коштів субвенції буде придбано житло в населених пунктах: Донецької області – місто Краматорськ – 10 квартир, місто Покровськ – 8 квартир; Запорізької області – місто Приморськ – один будинок.

Загалом у 2020 р. за рахунок коштів субвенції планується придбати орієнтовно 66 квартир та дев'ять будинків для тимчасового проживання приблизно 235 внутрішньо переміщених осіб.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» за бюджетною програмою «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на Сході України» передбачено видатки бюджету в сумі 20 млн грн, головним розпорядником яких є Мінреінтеграції.

Обліковано 1 450 798 внутрішньо переміщених осіб ([Міністерство соціальної політики](#)).

Станом на 3 серпня 2020 р., за даними Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, взято на облік 1 450 798 переселенців з тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей та АР Крим.

ВПО та жителі Донбасу можуть отримати кошти на професійне навчання (ІА «ВЧАСНО»).

Переселенцям та особам, які постраждали від конфлікту в Україні, пропонують гранти на професійне навчання.

Головна мета програми: надати можливості для нових або покращення існуючих професійних навичок, диверсифікації джерел отримання доходу, а також пом'якшення наслідків, які виникли через епідеміологічну ситуацію в країні, пов'язану з поширенням коронавірусу COVID-19.

Учасникам програми буде надаватися благодійна допомога в розмірі до 350 дол. США для проходження курсів, тренінгів та отримання професійної освіти.

Узяти участь у конкурсі можуть переселенці, а також місцеві жителі, що зареєстровані та проживають на території Донецької та Луганської областей.

(...). Програму реалізує Данська рада у справах біженців за фінансової підтримки Швейцарської агенції розвитку та співробітництва і Департаменту міжнародного розвитку Великобританії.

Проекти з відновлення регіону

300 т хімічних реагентів для очищення питної води, обладнання для очищення води, а також засоби індивідуального захисту для лікарів передали представники Швейцарії жителям Донеччини (Радіо Свобода).

Президент України Володимир Зеленський:

Об'єкти компанії «Вода Донбасу» неодноразово обстрілювали, незаконні збройні формування. Також погіршився стан інфраструктури, не вистачає реагентів і обладнання для очищення води. За цих обставин для нас дуже важливою стала гуманітарна допомога з боку Швейцарії.

Ми спільно можемо не словами, а реальними справами показувати, що Донбас і Крим – це Україна. Там живуть українці. Ми не забули про них. І ми робимо все можливе для їхнього якнайшвидшого повернення в Україну.

Президент Швейцарії Симонетта Соммаруга:

Через теплу зиму для знезараження води довелося витратити багато реагентів, та склади майже порожні. Я дуже рада, що ми змогли передати 300 т допомоги для очищення води, а також відповідні прилади. Будьте впевнені в тому, що це не останній транспорт, не остання гуманітарна допомога від Швейцарії. У вересні ми плануємо наступну велику гуманітарну допомогу. Тобто: швейцарський народ, швейцарський уряд не залишать український народ.

Директор з інвестицій компанії «Вода Донбасу» Віктор Заводовський:

Швейцарія надає допомогу для забезпечення жителів Донеччини якісною питною водою, починаючи з 2015 р. Нову гуманітарну допомогу

поїдуть розвантажувати на фільтрувальні станції, які розташовані на підконтрольній Києву території. А ось восени хімічні реагенти для очищення води привезуть вже і для підконтрольних, і для непідконтрольних уряду територій.

Управління звільненими територіями

Усі КПВВ на межі з окупованими територіями будуть облаштовані сервісними центрами ([Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України](#)).

Перший заступник міністра з питань реінтеграції тимчасового окупованих територій Ростислав Замлинський:

КПВВ на лінії дотику з тимчасово окупованими територіями в Донецькій та Луганській областях та на адмінмежі з тимчасово окупованим Кримським півостровом будуть облаштовані сервісними центрами.

У цих сервісних центрах заплановано відкрити аптечні пункти, невеликі магазинчики, кімнати для перебування батьків з дітьми, мобільні ЦНАПи, мобільні відділення «Ощадбанку» та інше. Крім того, у цих сервісних центрах громадяни з тимчасово окупованих територій зможуть отримати соціальну та правову допомогу, оформити документи, скористатися захищеним інтернет-зв'язком. Поблизу кожного КПВВ буде передбачена транспортно-логістична інфраструктура, щоб громадяни могли безперешкодно та швидко дістатися місця призначення на підконтрольній уряду території. Облаштовувати та забезпечувати належні умови сервісних центрів буде окреме спеціально створене державне підприємство.

Ми прекрасно розуміємо, що всі наші тимчасово окуповані наразі території все одно перейдуть під повноцінну юрисдикцію української влади. Тому це не є стаціонарні КПВВ. Ми передбачаємо, що це будуть модульні конструкції, і дуже хочемо, щоб найближчим часом вони були перенесені з лінії дотику на кордон України з Російською Федерацією.

Останнім часом окупаційні адміністрації штучно обмежують роботу КПВВ, які працюють на непідконтрольних уряду територіях, скорочуючи час пропуску людей через КПВВ, а якісь КПВВ взагалі закривають, хоча уряд робить усе, щоб українським громадянам було зручно та безпечно потрапляти на контрольовані урядом території.

Я розумію, чим краще буде в нас, тим, звісно, більше окупаційні режими будуть робити для того, щоб було гірше для наших людей. Але на контрольованій українській території ми робимо все з думкою про людей.

На сьогодні на межі з тимчасово окупованими територіями в Донецькій та Луганській областях та на адмінмежі з тимчасово окупованим Кримом існує 8 КПВВ: чотири з них – КПВВ в Донецькій області (Гнутове, Майорське, Мар'їнка, Новотроїцьке), один КПВВ – у Луганській області (Станиця Луганська) та три КПВВ – на адмінмежі з Кримом (Каланчак, Чаплинка, Чонгар).

Ініціативи регіональних владних структур та громадських організацій

Продовжено конкурс на проведення закупівлі житла для надання його в тимчасове користування ВПО ([Городоцька міська рада](#)).

З метою придбання житла – квартири для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб у місті Городок – Городоцька міська рада оголошує конкурс про проведення закупівлі житла для надання його в тимчасове користування ВПО.

Виконавчий комітет Городоцької міської ради приймає заяви від власників квартир на конкурс щодо придбання житла.

Квартиру придбають у комунальну власність міста Городок за рахунок субвенції з державного бюджету місцевому бюджету на формування фонду житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб на умовах, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 4 жовтня 2017 р. № 769.

Вимоги до житла: однокімнатні квартири житловою площею не менше 13,65 кв. м; двокімнатні квартири житловою площею не менше 24 кв. м.

Вимоги до об'єктів нерухомого майна: житло повинно бути розташоване на території Городоцької міської ради, бути благоустроєним, з виконаними оздоблювальними роботами. Будинки, в яких розміщені квартири, повинні бути обладнані водопроводом, каналізацією, центральним опаленням, електропостачанням, газопостачанням.

За підтримки міської влади діти пільгових категорій поїдуть на відпочинок ([Телеканал Z](#)).

28 серпня на оздоровлення поїдуть 58 запорізьких дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Зміна триватиме 21 день. Саме стільки часу потрібно для повноцінного оздоровлення та відпочинку. За словами фахівців, у таборах дотримані всі необхідні протиепідемічні норми. Соцдистанція, а також масковий режим між загонами – першочергова вимога. Літній відпочинок на узбережжі Азовського моря дітям лише на користь.

Раніше протягом літньої оздоровчої кампанії було 3–4 заїзди, а нині через пандемію – лише 2. Загалом цього року оздоровиться понад тисячі запорізьких дітей пільгових категорій. На це з міської скарбниці спрямують понад 7 млн грн. Також за кошти міста організують підвезення юних відпочивальників до дитячих оздоровчих центрів.

У луцьких садочках діти, які постраждали від воєнних дій, харчуватимуться безкоштовно ([Інформаційне агентство Волинські Новини](#)).

В обласному центрі Волині з вересня діти внутрішньо переміщених осіб, а також діти, які мають статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, безкоштовно харчуватимуться в дитячих садках.

Про це йшлося під час позачергового засідання виконавчого комітету Луцької міської ради 17 серпня.

На розгляд членів виконкому винесли проект рішення про внесення змін до Рішення виконавчого комітету міської ради «Про встановлення розміру плати та пільг при оплаті за харчування дітей у закладах дошкільної освіти у 2020 році».

Так, з метою соціального захисту дітей внутрішньо переміщених осіб чи дітей, які мають статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, пропонувалося з вересня 2020 р. забезпечити безкоштовне збалансоване харчування для дітей цієї категорії в закладах дошкільної освіти.

Дітей, які належать до цих категорій – 22.

Грантові програми для підприємців Луганщини та Донеччини ([Луганська обласна державна адміністрація Обласна військово-цивільна адміністрація](#)).

Данська рада у справах біженців – Данська група з розмінування (DRC–DDG) інформують про грантові конкурси для покращення економічної ситуації Східної України, зокрема, від наслідків поширення COVID-19.

Підтримка від DRC–DDG надається в рамках «Програми економічного розвитку Східної України», яка фінансується Швейцарською агенцією розвитку та співробітництва (SDC) та урядом Великої Британії (DFID).

Програми діють на підконтрольних уряду України територіях Донецької та Луганської областей.

Для участі доступні такі грантові конкурси:

– гранти для бізнесів з метою збереження існуючих робочих місць в умовах епідеміологічної ситуації, пов'язаної з розповсюдженням коронавірусу COVID-19 та введенням карантинних заходів;

– гранти на професійне навчання для ВПО та осіб, які постраждали від конфлікту в Україні, в умовах епідеміологічної ситуації, пов'язаної з поширенням коронавірусу COVID-19 та введенням карантинних обмежень;

– для бізнес-партнерства в проєктах економічного розвитку Донецької та Луганської областей;

– гранти для підтримки функціонування мікробізнесу та самозайнятості в умовах епідеміологічної ситуації, пов'язаної з розповсюдженням коронавірусу COVID-19 та введенням карантинних заходів.

В м. Северодонецьк Луганської області по пр. Космонавтів, 18а ведуться ремонтні роботи для облаштування квартир для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб ([Український фонд соціальних інвестицій – УФСІ](#)).

Це приміщення розташоване на першому поверсі гуртожитку та належить Северодонецькій громаді, яке декілька років не використовувалося. Тепер тут облаштовуються 19 повнометражних комфортних квартир з використанням сучасних матеріалів та обладнання.

Також ведуться роботи в КДНЗ (ясла-садок) комбінованого типу № 11 «Світлячок», за адресою: вул. Енергетиків, 28. Цей об'єкт соціальної інфраструктури було взято як вторинний для громади, яка приймає внутрішньо переміщених осіб. У дитячому садочку буде утеплено фасад будівлі, замінено вхідну групу та частково замінені вікна, усі роботи проводяться із сучасних високоякісних матеріалів, які направлені на енергозбереження будівлі, що забезпечить комфортні умови для дітей та персоналу садочка.

З метою моніторингу ходу виконання робіт ці об'єкти відвідали представники Східного регіонального представництва: директор А. Бродзінський, інженер з упровадження та консультанти.

Обидва субпроекти реалізуються Українським фондом соціальних інвестицій за фінансової підтримки уряду Німеччини через банк розвитку KfW.

У селищі Золочів ключі від соціального житла отримали сім сімей переселенців ([Харківська обласна державна адміністрація](#)).

Усього в новому соціальному гуртожитку планується поселити 24 сім'ї внутрішньо переміщених осіб.

Голова ХОДА Олексій Кучер:

Щиро радий вас вітати. Я розумію, що для сімей, які отримують сьогодні ключі від цього житла, це грандіозна подія. У першу чергу, хочу подякувати нашим інвесторам. Як голова ХОДА вдячний вам, що ви реалізуєте такі надважливі проекти для наших жителів.

Проект фінансувався за підтримки німецького банку KfW, роботи виконував Український фонд соціальних інвестицій (...).

Голова Золочівської селищної громади Леонід Канівець:

Тимчасово переміщені особи, які чекали на власне житло, вже стали членами місцевої громади.

Не хочеться їх називати переселенцями. Ми хочемо, щоб Золочівщина стала їм рідною, і будемо допомагати їм у цьому.

Представник Українського фонду соціальних інвестицій Сергій Кадигроб:

Відкрили останній із семи об'єктів для ВПО. Це стало можливим завдяки реалізації програми у Харківській, Дніпропетровській та Запорізькій областях, які прийняли найбільшу кількість переселенців. Завдяки програмі

надано 120 квартир, 194 кімнати гуртожитку. Для Харківської області це майже 88 млн грн інвестицій, 17 квартир, 99 кімнат у гуртожитках, тобто це реальний внесок наших іноземних партнерів, які розуміють, що ці питання ми повинні вирішувати разом. Програма продовжується – наразі будуються такі ж квартири в Ізюмі і Чугуєві.

На Вінниччині представники органів соціального захисту підвищують професійну компетентність ([Вінницька обласна державна адміністрація](#)).

27 липня в обласному Центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації стартувала Спеціальна двотижнева професійна онлайн-програма для спеціалістів Департаменту соціальної та молодіжної політики та спеціалістів органів соціального захисту населення РДА.

Наразі 95 спеціалістів органів соціального захисту населення, райдержадміністрацій, міських рад міст обласного значення Вінницької області та Департаменту соціальної та молодіжної політики обласної державної адміністрації, в умовах карантинних обмежень, мають змогу підвищити кваліфікацію в режимі онлайн за допомогою сервісу Zoom.

Вступне заняття провела заступниця голови ОДА Н. Заболотна, яка наголосила: «На сьогодні підвищення професійних компетентностей державних службовців є одним з пріоритетних напрямів у сфері державного управління. Адже від цього залежить якість наданих консультацій, роз'яснень, послуг мешканцям області. Фахівцям слід бути “на пульсі” з часом у зв'язку із постійними змінами законодавства, функціями та завданнями органів влади».

Заступниця голови ОДА також окреслила завдання та визначила чотири пріоритети, які потребують чіткої злагодженої роботи як на обласному рівні, так і на місцевому, які, безумовно, мають бути реалізовані на 100 %. Серед них: субвенція на житло для дітей-сиріт та чотири субвенції для учасників бойових дій (АТО/ООС, інтернаціоналісти) їхніх вдів та інших членів їхніх сімей, Героїв Майдану, внутрішньо переміщених осіб серед УБД. Також важливою є підготовка до нового опалювального сезону та до періоду нарахування субсидій. Та реалізація в області програми «Паунок малюка» – нині ініційоване урядом нарахування коштів як додаткової допомоги породіллі, спрямованої на забезпечення потреб дитини.

Місцеві бюджети отримали понад 63 мільйонів на виплату грошової компенсації для забезпечення житлом пільгових категорій громадян ([Луганська обласна державна адміністрація Обласна військово-цивільна адміністрація](#)).

Для Луганської області з державного бюджету виділено субвенцію в розмірі 63 445 304 грн на виплату грошової компенсації за належні для отримання житлові приміщення:

– для внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України – в розмірі 61 822 858 грн, які направлені до міст Лисичанськ, Северодонецьк та Марківського, Міловського, Новоайдарського, Старобільського районів 61 особі, яка брала безпосередню участь в антитерористичній операції;

– для сімей загиблих осіб та осіб з інвалідністю внаслідок війни I–II груп, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції – в розмірі 1 622 446 грн.

За ці кошти 62 сім'ї зможуть придбати або побудувати квартири в будь-якому населеному пункті України.

У Кропивницькому стартувала оздоровча кампанія-2020 для дітей пільгових категорій ([Міська рада міста Кропивницького](#)).

У міській раді Кропивницького запрошують дітей пільгових категорій на цікавий літній відпочинок. Про це повідомили в управлінні молоді та спорту міської ради.

З метою забезпечення належного рівня проведення оздоровчої кампанії 2020 р. дітей пільгових категорій віком від 7 до 17 років, які потребують оздоровлення та відпочинку згідно із Законом України «Про оздоровлення та відпочинок дітей», запрошують скористатися можливістю й отримати путівку до дитячих стаціонарних закладів відпочинку.

Як повідомили в управлінні молоді та спорту міської ради, до пільгових категорій належать також і діти, один із батьків яких загинув (пропав безвісти) у районі проведення антитерористичних операцій, бойових дій чи збройних конфліктів або помер унаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних у районі проведення антитерористичних операцій, бойових дій чи збройних конфліктів, а також унаслідок захворювання, одержаного в період участі в антитерористичній операції; діти із багатодітних сімей; діти осіб, визнаних учасниками бойових дій; діти, зареєстровані як внутрішньо переміщені особи.

На Донеччині п'ять громад отримують мобільні ЦНАП від ПРООН ([ІА «ВЧАСНО»](#)).

П'ять громад у Донецькій області отримують мобільні Центри надання адміністративних послуг від ПРООН.

Наразі триває виготовлення машин, повідомляє Донецька облдержадміністрація. Проєкт «Мобільні центри надання адміністративних послуг для уразливих груп населення на Сході України», який фінансується урядом Канади, реалізується на Донбасі з 2019 р. Загальна вартість проєкту: 5 млн канадських доларів.

На території Донецької області шляхом конкурсного відбору визначено п'ять громад, яким буде передано мобільні центри надання адміністративних послуг: міста Вугледар, Курахове, Маріуполь, Сіверська об'єднана територіальна громада Бахмутського району та Мар'їнський район.

Маршрути роботи мобільних ЦНАП охоплюватимуть понад 100 локацій (73 % з яких є невеликими сільськими населеними пунктами з кількістю мешканців до 1000 осіб), а також чотири КПВВ: Гнутове, Майорськ, Мар'їнка, Новотроїцьке.

Заплановано два етапи передачі ЦНАП органам місцевого самоврядування:

– перший етап – Мар'їнський район, Сіверська міська об'єднана територіальна громада Бахмутського району та місто Маріуполь. Строк: серпень – вересень 2020 р.

– другий етап – міста Вугледар та Курахове. Строк: кінець 2020 р.

Два сучасні мобільні ЦНАП навесні вже отримали Очеретинська селищна рада та місто Торезьк. Вони надають послуги населенню, яке проживає у віддалених населених пунктах, що мають увійти до складу Торезької та Очеретинської громад у жовтні 2020 р.

Кожен автомобіль має два робочих місця для адміністраторів, обладнаних комп'ютерною технікою, програмним забезпеченням, портативним сервером та доступом до мережі Інтернет; два мобільні кейси – мобільний кейс-ЦНАП і кейс для енергоаудиту; відеоспостереження; GPS навігацію; автономний санвузол з гарячою та холодною водою, мобільний ліфт-пандус для осіб з інвалідністю та маломобільних верств населення та зону очікування. Також у мобільних ЦНАПах передбачені дистанційні робочі місця для фахівців Пенсійного фонду, юстиції, соціального захисту, УСНЗ та інших служб.

Новини із соціальних мереж

Засідання «круглого столу» з підбиття підсумків реалізації проєкту консолідації ветеранського руху області «Єдність ветеранів Луганщини» відбулося в Сєверодонецьку ([Луганська обласна військово-цивільна адміністрація](#)).

Голова Луганської обласної військово-цивільної адміністрації Сергій Гайдай:

Пропоную такий алгоритм вирішення проблем. Якщо, наприклад, не надається медична допомога – складайте два листи. Спочатку безпосередньо на адресу місцевих органів влади для роз'яснення, чому ця проблема існує. Якщо надійде пустопорожня відповідь або не надійде взагалі – пишіть на мою адресу, голови облдержадміністрації.

Тільки перебуваючи на Донбасі, по-справжньому розумієш, що саме тут відбувається, як непросто в цих умовах жити людям та яка напруга у військових.

Щодо перспектив побудови ветеранського госпіталю в області очільник Луганщини повідомив – у планах придбання і відновлення роботи санаторію «Озерний» у Кременній як реабілітаційного центру.

Координатор проєкту, голова ГО «Асоціація ветеранів війни, учасників бойових дій та волонтерів АТО Луганської області» О. Свистула поінформував, що аналогічні зустрічі ветеранів з органами влади цього річ уже відбулися в трьох містах та 11 районах Луганщини, учасниками яких

стали майже 700 осіб. Він зауважив, що бажаних було набагато більше, але через карантинні заходи кількість присутніх обмежили.

На місцях були розглянуті проблеми колишніх військових, а деякі з них і вирішені.

Очільник Луганщини Сергій Гайдай разом із радником віцепрем'єр-міністра України Олександром Маріновим ознайомились із роботами щодо підготовки до відкриття контрольних пунктів в'їзду-виїзду в містах Щастя та Золоте ([Луганська обласна військово-цивільна адміністрація](#)).

КПВВ у Золотому, яке збудували ще у 2016 р., готове до пропуску людей, але вже потребує модернізації. Необхідно розширити дорогу та побудувати комплекс споруд для пропуску та сервісного обслуговування громадян.

Голова Луганської обласної військово-цивільної адміністрації Сергій Гайдай:

Ми очікуємо, що окупаційна адміністрація все-таки виконає свої зобов'язання та облаштує прилеглу територію зі свого боку, щоб громадяни могли зайти на підконтрольну українській владі територію.

Він зауважив, що на КПВВ планують створити сервісні центри для обслуговування громадян з непідконтрольних територій. Там передбачено відкрити аптечні пункти, мобільні ЦНАПи, юридичні приймальні та інші об'єкти для надання послуг громадянам.

Суб'єкти господарювання Луганщини протягом січня–липня 2020 р. сплатили 217,8 млн грн єдиного податку ([Луганська обласна військово-цивільна адміністрація](#)).

Основна частина надходжень єдиного податку (а це 127,7 млн грн) сплачена фізичними особами – підприємцями, які працюють на спрощеній системі оподаткування.

Юридичні особи – платники єдиного податку III групи перерахували до місцевої скарбниці 17,5 млн грн, сільськогосподарські товаровиробники – 72,6 млн грн.

Порівняно з показниками за січень–липень 2019 р. надходження єдиного податку збільшились на 22,3 млн грн або на 11,4 %.

Експертний погляд

([Слово і Діло](#))

На думку голови української делегації в ТКГ Л. Кравчука, створення фонду для відновлення й вільна економічна зона на території Донбасу могли б стати компромісами на шляху до вирішення конфлікту.

Директор Інституту соціально-економічної трансформації Ілля Несходовський:

Особлива економічна зона на підконтрольній Україні території на сході країни стане схемою для відмивання грошей та несплати податків. Спеціальна економічна зона означає спеціальний порядок в'їзду-виїзду автомобілів, як вантажних, так і легкових, питання бізнесу, питання оподаткування. Тобто в такому разі економічна зона – це схеми з відмивання коштів.

Іноземні інвестиції, як кажуть у Кабміні, неможливі. Іноземні інвестиції в регіон можуть бути залучені тільки після вирішення політичних та безпекових питань.

Така ідея є неправильною та призведе до негативного результату. У 2016 р. за підтримки Європейського Союзу було багато чого створено: і дороги, і допомога бізнесу, і робочі місця. Ніхто з інвесторів туди (до економічної зони на Донбасі. – Ред.) не прийде. Туди потрібна допомога, щоб підтримати Україну, але українська сторона не завжди ефективно використовує таку допомогу. Такі ідеї потрібно реалізовувати тільки тоді, коли будуть вирішені політичні питання та не буде військової загрози. Наразі це мертворожденна ідея, і нею можуть цікавитися ті, хто зацікавлений у відмиванні коштів.

[\(Український кризовий медіа центр\)](#)

Проводити місцеві вибори на прифронтових територіях на Сході України немає сенсу.

Експерт «Українського інституту майбутнього» Андреас Умланд:

Цьогорічні місцеві вибори мають особливе значення, оскільки вони завершують етап децентралізації. Але те, що ми побачили на прифронтових територіях, змушує нас визнати, що проводити вибори там не можна.

Громади на прифронтових територіях не мають необхідного прибутку від податкових зборів і, врешті-решт, будуть залежати від дотацій із центру. Оскільки суть децентралізації в тому, щоб дати можливість людям самим керувати фінансами, які надходять до місцевих бюджетів через податки – проводити місцеві вибори в умовах активних військових дій немає сенсу. Також присутня загроза політичного втручання російських сил у виборчий процес.

[\(Дзеркало тижня\)](#)

25 жовтня 2020 р. в Україні відбудуться перші після завершення першого етапу децентралізації, що розпочалася у квітні 2014 р., загальнонаціональні місцеві й регіональні вибори.

Старший експерт Українського інституту майбутнього Андреас Умланд:

Як щодо виборів до місцевих органів влади у контрольованих урядом районах Луганської та Донецької областей? Як, зокрема, бути з тими районами, містами й територіальними громадами, які розміщені в безпосередній близькості від так званої лінії розмежування? Чи мають

проходити вибори вздовж штучної межі між контрольованими Києвом і Москвою українськими територіями Донбасу? Своїм недавнім рішенням ЦВК України вирішила не проводити місцеві вибори у 18 територіальних громадах Донецької та Луганської областей.

З 2015 р. ці дві області, а також більшість прифронтових населених пунктів не є самоврядними. Ними керують тимчасові так звані військово-цивільні адміністрації (ВЦА), ключовий склад яких призначається Києвом і підпорядковується командувачеві Операції об'єднаних сил (ООС) України в Донбасі. У січні 2015 р. тодішній Президент Петро Порошенко, коментуючи майбутнє внесення законопроекту про ВЦА, заявив: «Це дозволить сьогодні вирішити питання відсутності влади на визволених територіях, звідки фактично втекли всі обрані депутати місцевих рад, які обіймали сепаратистські посади, скоювали злочини й переховуються від правосуддя».

Термін дії цього лютневого, 2015 р., Закону «Про військово-цивільні адміністрації» мав спливати через рік. Однак відтоді його неодноразово подовжували і змінювали. Муніципальних і субрегіональних ВЦА на місцевому та районному рівнях поступово ставало більше. ВЦА наділені як усіма звичайними для місцевих органів влади законодавчими та виконавчими функціями, так і деякими надзвичайними повноваженнями у своїх районах і поселеннях. Таким чином вони заміняють місцеве самоврядування і політико-партійне життя на цих територіях. ВЦА – це специфічні гібридні муніципальні або регіональні режими, що поєднують характеристики звичайного централізованого правління і враховують особливості воєнного стану. Таке військово-цивільне управління було і, можливо, залишається необхідним проміжним вирішенням проблеми непридатності місцевого самоврядування для зон активних або потенційних бойових дій і конфліктів малої інтенсивності. В умовах пов'язаної з війною локальної політичної нестабільності та значних економічних депривацій ВЦА є підходящим інструментом забезпечення елементарного порядку у прифронтовій зоні та запобігання російській підривній діяльності через лінію розмежування.

Тим часом діяльність ВЦА суперечить реформам децентралізації, які проводяться в Україні з 2014 р. (...) У мирних умовах місцеві та регіональні вибори в жовтні 2020 р. дали б хорошу можливість замінити всі ВЦА належним чином обраними радами, старостами й мерами – тим більше з їхніми розширеними прерогативами в рамках новостворених ОТГ. Однак проведення таких виборів у прифронтовій зоні наразі передчасне принаймні з трьох причин.

По-перше, проведення повноцінних демократичних виборів у населених пунктах, розташованих поблизу лінії розмежування, технічно утруднене. Чимало жителів цих сіл і міст тимчасово залишили свої домівки, переїхавши в інші частини України зі страху або відчаю. Було б важко залучити велику кількість таких внутрішньо переміщених осіб у їхніх нинішніх місцях проживання до участі у виборах до органів самоврядування їхніх рідних громад. Понад те, фізична, соціальна й людська інфраструктура

прифронтових районів глибоко уражена війною. Ці та інші особливі обставини роблять проведення нормальних виборчих кампаній і легітимних процесів голосування у прифронтових населених пунктах проблематичним.

По-друге, регіони та населені пункти, які перебувають наразі у віданні ВЦА, – особливі мішені російських інфільтраційних і маніпуляційних операцій. (...)

По-третє, і це найголовніше для багатьох, якщо не для більшості відповідних міст і сіл, основне питання після проведення місцевих виборів полягало б у тому, чим насправді займатимуться новобрані законодавчі та виконавчі муніципальні й районні органи влади. Серед найважливіших питань класичного місцевого самоврядування – збір і розподіл податків та інших доходів міських і сільських громад, а також залучення вітчизняних та іноземних інвестицій у свої міста та села. Однак з весни 2014 р. ці завдання стали маргінальними, а іноді й просто відсутні в населених пунктах, розташованих уздовж лінії зіткнення. Звичайне економічне, соціальне, культурне та політичне життя в прифронтових районах було й залишається значною мірою неможливим.

Переважними управлінськими викликами уздовж лінії зіткнення – від Станиці Луганської на півночі до Маріуполя на півдні – є питання безпеки та оборони. Багато прифронтових районів мають контрольні-пропускні пункти, від функціонування яких частково залежить місцеве економічне та соціальне життя, але які управляються з Києва на контрольованому українським урядом боці та російською маріонетковою владою – у Луганську та Донецьку на окупованому боці. Місцеві керівники в прифронтових населених пунктах зосереджені на тому, як найкраще використовувати мізерні субсидії, що надаються центральним урядом, для вирішення багатьох конкуруючих інфраструктурних проблем. Це включає в себе постачання електрикою, водою, теплом і медикаментами, організацію догляду за дітьми, пенсіонерами або хворими, а також ремонт пошкоджених житлових будинків і громадських будівель. Деякі з цих завдань нині частково взяли на себе такі організації, як Міжнародний Червоний Хрест, Норвезька Рада у справах біженців і Всесвітня неурядова організація (НУО) «Лікарі без кордонів». За таких обставин не зрозуміло, що насправді було б значущим місцевим самоврядуванням у містах і селах уздовж лінії зіткнення.

Замість проведення ризикованих виборів до місцевих органів влади в зоні дії ООС Україна, вочевидь, зберігатиме ВЦА так довго, як це необхідно. У зв'язку з цим варто було б подумати над прийняттям нового або ж зі значними змінами старого закону про ВЦА, який поліпшив би їхнє функціонування. Можливо, Верховній Раді слід було б змінити Конституцію України, щоб юридично закріпити спеціальні проміжні місцеві режими, які були створені 2015 р. та які, вочевидь, і далі існуватимуть у зоні дії ООС. На цей час ВЦА не є повністю конституційними та не оформлені в такий спосіб, щоб функціонувати впродовж більш тривалого періоду часу.

Замість того, щоб проводити вибори в невизначених умовах, нинішній спеціальний режим управління в Донбасі необхідно вдосконалити, аби створити альтернативний механізм зворотного зв'язку між ВЦА та місцевими громадами. Часто голови ВЦА вже перебувають у більш-менш тісному контакті не тільки з державними установами, такими як лікарні та школи, а й із місцевими НУО, бізнесом, партіями та засобами масової інформації. Ці відносини могли б бути формалізовані з допомогою законодавчо регульованого створення та функціонування постійних громадських рад, які прикріплювалися б до ВЦА. Відповідно, в такий спосіб зміненого закону голови ВЦА мають у своїй діяльності враховувати судження своїх громадських рад, до складу яких входили б представники НУО, бізнесу, партій і ЗМІ. ВЦА могли б бути зобов'язані законом запитувати думку своїх громадських рад під час прийняття рішень, які стосуються таких муніципальних сфер, як житло, транспорт, освіта, охорона здоров'я тощо (і меншою мірою щодо питання безпеки та оборони).

Крім того, можливо, має сенс так чи інакше залучати місцеві громади до процесу відбору кандидатів для укомплектування штатів ВЦА. Було б також корисно встановити офіційну процедуру подачі скарг, з допомогою якої місцеві громадські організації, бізнес-асоціації, ЗМІ та політичні партії могли б повідомляти про неправомірні дії представників ВЦА до штабу ООС. Такі скарги могли б стосуватися випадків хабарництва, непотизму або свавілля з боку керівників і співробітників ВЦА. Попри те, що така реконфігурація діяльності ВЦА усе ще не являтиме собою належним чином демократичне та децентралізоване управління, вона встановила б більш стійкий режим де-факто надзвичайного стану, який, можливо, зберігатиметься в прифронтовій зоні ще кілька років, доки триває російсько-українська війна в Донбасі.

(...) За відсутності широкомасштабної перехідної іноземної присутності після визволення Донбасу Києву необхідно буде спочатку формально або неформально запровадити надзвичайний стан на території колишніх «народних республік». Установлення тимчасових ВЦА в сьогоднішніх ОРДЛО може стати одним з інструментів для забезпечення комплексної демілітаризації та політичної, а також юридичної, медійної, демографічної й адміністративної реукраїнізації нині окупованих територій. Тільки після повної реінтеграції окупованих територій у всеукраїнський державний устрій, цивільне та партійне життя, інформаційний і культурний простір, а також в економіку України матиме сенс об'єднати старі муніципальні громади в ОТГ і проводити вибори в нові органи місцевого самоврядування. До цього моменту нині окуповані території стануть повноправними частинами децентралізованої української держави.

(Дзеркало тижня)

**Науковий співробітник Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, кандидат філософських наук
Олександр Чорний:**

З моменту підписання мінських домовленостей Російська Федерація категорично наполягає на тому, що однією з обов'язкових умов політичного врегулювання в Донбасі є (разом з особливим статусом територій і проведенням виборів) амністія бойовиків-терористів.

Закон України «Про застосування амністії в Україні» № 392/96-ВР від 01.10.1996 р. передбачає, що застосування амністії через прийняття відповідних додаткових законів можливо лише стосовно «осіб, визнаних винними у вчиненні злочину, або кримінальні справи стосовно яких розглянуті судами, але вирок стосовно цих осіб не набрали законної сили». Отже, спочатку – рішення суду, вирок, а вже потім – повне або часткове звільнення від відбування покарання.

За оцінкою колишнього головного військового прокурора України, наприкінці 2017 р. у незаконних військових формуваннях з боку ОРДЛО (два так звані армійських корпуси — «1 АК ДНР» і «2 АК ЛНР») кількість громадян РФ становила 11 тисяч, із них – 2900 російських кадрових військовослужбовців. Загальна кількість військових ОРДЛО, за даними виконавчої обов'язків голови представництва України у Європейському Союзі Л. Непоп, у той самий період становила понад 43 тис. осіб. Отже, понад 30 тис. бойовиків є громадянами України. З урахуванням демобілізованих протягом шести років війни, більшості співробітників правоохоронних органів, судів і пенітенціарної системи ОРДЛО, організаторів фіктивних референдумів і захоплень адмінбудівель навесні 2014 р. кількість осіб, окремі дії яких (незаконне позбавлення людей волі, тортури, вбивства, зґвалтування, відчуження приватної власності, фінансування НВФ) кваліфікуються ККУ як тяжкі злочини, може набагато перебільшувати 100 тис. осіб.

(...) 16.09.2014 р. за законодавчою ініціативою Президента України П. Порошенка було зареєстровано як невідкладний, розглянуто Комітетом з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності і прийнято за основу та в цілому (усе в один день) проєкт Закону України № 5082 «Про недопущення переслідування та покарання осіб – учасників подій на території Донецької та Луганської областей». Утім, цей проєкт закону не пройшов усіх стадій законодавчої процедури (підписання Головою Верховної Ради, Президентом України і оприлюднення), що надало змогу Конституційному Суду України 27.01.2020 р. ухвалити постанову про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності): КСУ послався на те, що, відповідно до законів України, предметом його контролю можуть бути тільки чинні акти або їхні положення.

Можна припустити, і у майбутньому на цей законопроект або його версії очікує складна доля: заперечення і незгоду викликатимуть як принцип відмови від кримінального переслідування як такий, так і перелік статей Кримінального кодексу, що передбачені як виняток до застосування амністії (питання «широти» суб'єктної бази амністії), причому на своїх аргументах наполягатимуть не тільки різні фракції Верховної Ради, але й громадські рухи, і міжнародні правозахисні організації тощо.

Утім, можна з великою ймовірністю припустити, що під час обговорення і прийняття цього закону списи ламатимуть значною мірою даремно: за обставинами, що склалися, він за будь-яким змістом буде більше політичним, проте у практично-правовому плані матиме нікчемний характер.

Ці історичні обставини, що склалися в Донбасі та обумовлюють особливість застосування інституту амністії, полягають у наступному.

У квітні 2019 р. президент РФ В. Путін підписав Указ «Про окремі категорії іноземних громадян та осіб без громадянства, які мають право звернутися із заявою про прийняття у громадянство Російської Федерації у спрощеному порядку». У травні того самого року речник Міністерства оборони України О. Мотузник заявив: «Російським командуванням доведено розпорядження до особового складу з'єднань і частин 1 (Донецьк) та 2 (Луганськ) АК ЗС РФ про обов'язковість отримання всіма військовослужбовцями російського громадянства». Водночас, «Східна правозахисна група» повідомила, що «добровільно-примусово» одержувачами російських паспортів можуть стати «чиновники» місцевих адміністрацій ОРДЛО, учасники силового блоку (так звані народна міліція, воєнізовані структури (армія), МНС тощо)». У квітні 2020 р. перший заступник голови комітету Держдуми у справах СНД, євразійської інтеграції і зв'язків зі співвітчизниками В. Водолацький, наголосив, що російське громадянство отримали в спрощеному порядку понад 187 240 жителів так званих Л/ДНР, близько 98 тис. заяв нині нібито перебувають у стадії оформлення.

Стратегія Росії щодо жителів ОРДЛО, які брали участь у війні, видається дуже суперечливою. З одного боку, вона наполягає на тотальній амністії «ополченців», істинною метою якої є, імовірно, недопущення масової втечі на територію РФ соціально небезпечних людей, які чи не єдине, що вміють, – вчиняти збройне насильство. З іншого боку, спрощує отримання цими людьми російського громадянства, підштовхуючи їх до рятівної еміграції на свої терени.

(...) Росії для евакуації військової техніки, боєприпасів і кадрових військових знадобиться не один день, можливо, не один тиждень. Цього часу буде цілком достатньо для того, щоб особи, які є власниками російських паспортів і усвідомлюють хоча б якусь загрозу можливих карних переслідувань з боку української влади, що повертається, покинули територію України, незважаючи на будь-які гарантії та умови обіцяної амністії.

До того ж нікуди не подінеться база Центру «Миротворець», персональні дані бойовиків-терористів у російських соціальних мережах і у досьє українських спецслужб. База «Миротворець» для того і створювалася, щоб ніхто зі злочинців не був забутий і кожного можна було знайти. (...)

У лютому 2020 р. секретар РНБО О. Данілов у великому інтерв'ю про ситуацію на Донбасі начебто ненароком зронив: «У нас, до речі, є списки всіх українських громадян, які отримали ці паспорти». Ті, кому адресована ця фраза, натяк, напевно, зрозуміли. І, нарешті, пам'ять українських військових: у ній назавжди залишаються власні спогади, покази свідків і жертв, що залишилися живими, перехоплення змісту радіо і мобільного зв'язку, так зване сарафанне радіо, інші джерела особистої персоніфікації ворога. Навіть якщо українська влада намагатиметься приборкати жагу помсти, що виникатиме і в ультранаціоналістичних організаціях, і у окремих осіб, які перебували на фронті, у їхніх родичів і близьких, потенційні підозрювані не почуватимуть себе у безпеці в реінтегрованих районах України.

Я не закликаю до судів Лінча і сподіваюся на те, що їх не буде, але упевнений, що фактом є страх перед ними з боку злочинців.

(...)Люди, совість яких нечиста, не будуть розмірковувати над питанням гуманності українського правосуддя, відповідністю своїх колишніх дій десяткам статей ККУ, наявністю чи відсутністю доказів і свідків – вони за будь-яку ціну масово залишать територію країни. І кількість цих людей не залежатиме від змісту Закону «Про недопущення переслідування та покарання осіб – учасників подій на території Донецької та Луганської областей»: російське «береженого Бог бережет», посилене стійкою недовірою до українського правосуддя, перемагатиме російське «авось».

(...) За два роки дії програми СБУ «На тебе чекають удома» (2015–2017) лише близько 200 осіб ризикнули скористатися нею, «проте для сотень тисяч жителів Сходу України подолання прірви, створеної конфліктом, залишається сумнівною мрією» (С. Хоменко, ВВС). Навіть особи, які не скоїли тяжких злочинів, але усвідомлюють, що можуть бути притягнуті до розслідувань і суду як ключові свідки, не відчуватимуть себе у безпеці: весь світ протягом останніх років переконувався, як українська правоохоронна система запобігає і розслідує замаху на «людей, які багато знають».

Даремно Путін лякає українців «ноюю Сребреницею» у разі неприйняття амністії – не тільки тому, що реалізація військового сценарію, як це було у Сребреницькому анклаві у 1995 р., у разі деокупації ОРДЛО неможлива в принципі, але й тому, що після встановлення контролю української влади в ОРДЛО карати, а потім амністувати, за великим рахунком, не буде кого.

(...) Головний висновок полягає в тому, що якщо погодитися з наведеними прогнозами, перед українською владою і, зокрема, учасниками переговорів з урегулювання конфлікту і припинення війни, виникає дуже широкий діапазон дипломатичних і юридичних можливостей, маневрування і компромісів у формулюваннях і тлумаченні майбутнього закону про

амністію учасників подій на Донбасі. За великим рахунком, у світлі наведених припущень, правові значення і зміст цього закону в сучасному дискурсі реінтеграційного процесу і переговорів між сторонами конфлікту дуже перебільшуються. Проте відбувається недооцінка амністії як соціального інституту: численні заяви українських політиків про те, що треба повертати не тільки землі, а й людей, не мають поки що змістовного втілення у вигляді стратегій, планів дій, програм, розрахунків, інших законів (крім закону «про недопущення переслідування та покарання»), що покладатимуться в основу тривалої діяльності, спрямованої на реальне примирення, відтворення взаємної поваги, довіри і порозуміння, «подолання прірви» між різними частинами розколотого українського суспільства.

[\(Слово і Діло\)](#)

На думку голови української делегації на переговорах у Мінську Леоніда Кравчука, досягти повного припинення вогню на Донбасі можна за допомогою чотирьох шляхів: через переговори, дискусії, компроміси та поступки у відповідь.

Політолог Олег Лісний:

У пана Кравчука від початку спостерігалася риторика про компроміси, з моменту призначення, але межу компромісу визначають громадянське суспільство і глава держави. І Президент чітко усвідомлює ці «червоні» лінії. Це показала й «нормандська зустріч». Тому будь-яка війна, якщо вона завершується в дипломатичний спосіб, то зрозуміло, що були компроміси. Якщо сторони націлені на завершення конфлікту, то стовідсотково одна сторона перемогти, а інша – програти – не можуть. Мабуть, перший Президент має це на увазі, коли говорить, що є місце для компромісу.

Попри готовність української сторони йти на поступки, урегулювання конфлікту може відбутися за активних дій та відповідних кроків Росії. Ми повинні розуміти, що ТКГ – це потрібний майданчик, але все будуть вирішувати й глави «нормандської четвірки». Ми розуміємо риторику Кравчука, але останнє слово – за президентами. Тому треба більше слідкувати за заявами Президента, але без бажання Путіна миру на Донбасі не буде. А Путін, як ми знаємо, компроміси не дуже любить. Тому я сподіваюсь на те, що «нормандській четвірці» вдасться на це вплинути.

Компроміси в його (Кравчука. – Ред.) розумінні – це дипломатичний крок, щоб налагодити сприятливу атмосферу для переговорів, але він нічого не вирішує.

[\(Слово і Діло\)](#)

Влада України готує дорожню карту економічного розвитку підконтрольного Донбасу.

**Економіст, експерт економічних програм Центру Разумкова
Володимир Сіденко:**

Мені здається, що жодний інвестор у здоровому глузді не інвестуватиме в такий регіон. Там немає переваг та неможливо отримати прибуток, тому що немає умов, немає правопорядку. Для економічної діяльності повинні працювати хоч якісь інститути. А що там працює? Там нічого не працює. Там фактично немає елементарних умов існування. Без урегулювання конфлікту забезпечити економічну діяльність неможливо. Це додаткова умова, і вона може працювати лише після політичного врегулювання конфлікту. Без цього такі розмови безвідповідальні. Спочатку повинні бути створені умови для зникнення конфлікту, а потім можна говорити про ті чи інші формати соціально-економічного відродження.

Політолог Дмитро Васильєв:

Те, що на будь-якій території можна робити спеціальну економічну зону – так. Це має бути вплетено до законодавства України: пільгові умови для ведення економічної діяльності чи створення навіть інноваційних парків. Очевидно, що на Донбасі в нас екологічна катастрофа та індустріальне виробництво розбите російськими найманцями. Але в цю зону можна інвестувати після вирішення ключових питань, визначених у Мінських домовленостях: безпекова складова та проведення виборів після передачі Україні кордонів.

(Слово і Діло)

Україна пропонує замінити поняття «особливий статус» Донбасу в рамках урегулювання ситуації в зоні ООС.

Голова центру «Ейдос», політолог Віктор Таран:

Статус території впливає на устрій держави: унітарна, федерація або конфедерація. Коли ми говоримо про особливий статус території, то це впливає на суверенітет території. Коли ми говоримо про статус управління, то, можливо, ми говоримо саме про процеси, які не вимагатимуть навіть змін до Конституції. Якщо так, то це буде стосуватися питань самоврядування, а вони дуже вузькі. Це розподілення місцевих бюджетів, певні локальні культурні та соціальні явища.

Якщо Україна пішла таким шляхом, то для цього достатньо передбачити певні можливості в рамках реформи децентралізації.

Однак реально документ може містити інші положення, тому треба оцінити ініціативу після того, як будуть опубліковані документи.

Мінські угоди 2015 р. морально застаріли. Ба більше, ті терміни, які були закладені в Мінських угодах, уже не актуальні. Необхідно пропонувати альтернативні варіанти, і дуже правильно, що саме Україна робить перший крок.

(Слово і Діло)

25 жовтня 2020 р. в Україні відбудуться місцеві вибори. При цьому останні правки в законодавстві дають можливість змінювати виборчу адресу та голосувати за місцем фактичного проживання.

Політолог Петро Олещук:

Це, звичайно, істотний фактор на виборах, бо переселенці – достатньо велика категорія виборців, яка донедавна була мало охоплена електоральним процесом, але очікується, що деякі політичні сили будуть серйозно змагатися за цей електорат. При тому, що переселенці, у принципі, розселені по території України нерівномірно. Переважно це східні області та неокуповані території Донбасу. Також багато в Києві. У принципі, фактор переселенців буде достатньо вагомим на найближчих виборах.

Наскільки я бачу, на них будуть орієнтуватися представники «Опозиційної платформи – За життя». У них непогані показники в Києві й для них це непогана можливість розширити свою електоральну базу. Це буде серйозний фактор, який впливатиме на результати, бо місцеві вибори – це вибори, на яких вартість кожного голосу є вищою. На місцевих виборах кожна тисяча або навіть сотня голосів може суттєво вплинути на результати.

Прогнози

(Слово і Діло)

Уряд під час засідання в середу, 29 липня, затвердив економічний прогноз для України на наступні три роки. Зокрема, зберігається тенденція до скорочення ВВП до кінця року, але вже з наступного Кабінет Міністрів очікує відновлення та приріст економіки.

Директор Асоціації постачальників торговельних мереж Олексій Дорошенко:

Прогнози можуть справдитися, якщо вони підкріплені чіткими планами та грошима. Про чіткий план говорить міністр економіки. Розуміння, як повинно відбуватися, є. Але залишається проблема грошей. Тому що за рахунок того, що люди почнуть гуртуватися та працювати, і економіка запрацює – це не наш сценарій. Ми перебуваємо на межі. Я не хочу казати слово «дно», але все-таки близько. Тому само собою це не запрацює. Відтак виникає питання: де взяти гроші?

Зниження ставки після зміни керівництва Національного банку є другорядним. Питання в тому, чи зможе уряд підкріпити цей прогноз кредитними грошима, соціальними виплатами тощо.

Макрофінансової допомоги, на яку розраховує Україна від Європейського Союзу, не вистачить. Тут ідеться про десятки мільярдів гривень, які повинні бути інвестованими в економіку країни: у промисловість, в агробізнес та інші галузі. Голова Національного банку змінився, але істотного впливу та істотного пом'якшення політики банків ми не спостерігаємо. От коли це відбудеться, тоді такий сценарій можливий. Поки що це бажання, яке не підкріплене нічим. Якщо буде хоча б 30 мільярдів кредитів для приватного бізнесу, зростання ВВП на наступний рік може бути реальністю.

(Український кризовий медіа центр)

Місцеві вибори-2020 відбудуться за новою системою та на новій територіальній основі.

Член Центральної виборчої комісії Андрій Гевко:

Місцеві вибори проходять у складних умовах, адже вони вперше відбуватимуться за новим виборчим законодавством. Крім того, додає певних складнощів і пандемія COVID-19, через яку в державі на сьогодні діють та ще продовжені на місяць карантинні обмеження.

Ми добре розуміємо, що за таких умов непросто відбуватиметься і організація голосування, і підрахунок голосів виборців дільничними виборчими комісіями, і встановлення підсумків голосування територіальними виборчими комісіями. Тож за такої ситуації ключовою і базовою річчю має стати довіра між усіма суб'єктами виборчого процесу.

Саме на встановлення такої довіри налаштовуватиме всіх суб'єктів Центральна виборча комісія.

Народна депутатка 8-го скликання Олена Бойко:

Ці вибори будуть складними, адже були внесені масштабні зміни до виборчої системи в різних напрямках. Стосовно нововведень у мене більше застережень, аніж позитиву. Усі експерти говорили, що зміна виборчої системи менш ніж за рік до виборів – неприйнятна. Такі ж висновки і Венеціанської комісії. І якраз рік тому був прийнятий Виборчий кодекс, а напередодні виборів вносяться зміни, які торкнулися всіх змін виборчого кодексу і не тільки. Адже зміни також були внесені в кримінальний кодекс, у закони про місцеве самоврядування, про ЦВК, державний реєстр. Це масштабні зміни, які поки що не є зрозумілими.

([Дзеркало тижня](#))

Доктор економічних наук, професор, член Ради НБУ, заступник виконавчого директора Ради директорів МВФ від України (2013–2017) Олександр Петрик:

2021 р. НБУ повинен продовжувати політику гнучкого інфляційного таргетування, що спирається на плаваючий обмінний курс, з акцентом на підтримання фінансової стабільності та економіки України загалом в умовах подолання наслідків кризи.

Ціль монетарної політики у 5 % на рік із можливими відхиленнями плюс–мінус 1 % має бути збережена. Незмінність інфляційної цілі та основних принципів монетарної політики і надалі стабілізуватиме очікування близько до цілі. А більша прогнозованість і невисокий рівень інфляції знизять її волатильність, зроблять доступними ставки за кредитними ресурсами та сприятимуть поглибленню фінансового ринку.

(...) Національний банк в умовах кризи повинен приділяти більше уваги питанню активізації банківського кредитування реального сектора економіки, але без загрози для фінансової стабільності. Ця проблема має вирішуватися разом з урядом та іншими гілками влади також зниженням кредитних ризиків для банків шляхом структурних реформ.

Основним інструментом монетарної політики залишатиметься облікова ставка, яка визначає вартість грошей в економіці порівняно з іншими активами. У разі перевищення прогнозом інфляції цільового показника у 5 % НБУ повинен підвищувати облікову ставку. І навпаки, знижувати, якщо прогноз інфляції перебуває нижче цільового показника.

(...) Національний банк у рамках режиму інфляційного таргетування має продовжувати застосовувати плаваючий курс. У межах цієї структури НБУ повинен накопичувати міжнародні резерви, які є буфером проти шоків платіжного балансу, як мінімум, до рівня достатності за композитним критерієм МВФ. Але разом із цим НБУ має згладжувати значні коливання на валютному ринку, які не пов'язані із зміною фундаментальних факторів в

економіці, а викликані, скоріше, спекулятивними чинниками або тимчасовими змінами у попиті та пропозиції на ринку.

[\(Левый берег\)](#)

Народний депутат, заступник голови фракції «Голос» Ярослав Железняк:

Чутки (про дострокові вибори. – Ред.) з'явилися після провалу програми уряду. І після неголосування за міністра освіти. Якщо прослідкувати, звідки з'явилися такі чутки, то бачимо, що від депутатів – «слуг народу», які орієнтовані на Офіс Президента. Коли ж починаєш детально дізнаватися про аргументацію, то чуєш: «Та ні, це було емоційне рішення, ти не розумієш». І таке інше. Я це вже бачив декілька разів у минулому скликанні, коли депутати, орієнтовані тоді на Адміністрацію Президента Порошенка, теж робили аналогічні речі. Моя особиста думка – це все робиться для того, щоб угамувати своїх депутатів. Щоб вони більше дослухалися до певних позицій і порад з Офісу Президента.

Логічних передумов для розпуску цього парламенту я не бачу. Мені буде дуже цікаво спостерігати, як мажоритарники зі «Слуги народу» це сприймуть. Тому що в разі дострокових виборів їхні шанси потрапити знову до влади будуть украй низькі. По-друге, всі діючі політсили з різних причин болісно на це відреагують. Звичайно, ну який мотив? Рейтинги зараз показують тренд на зниження у всіх сил. На жаль, жодної підстави для його підвищення я вже не бачу, бо економічна ситуація до вересня тільки погіршиться, а з бюджетом буде взагалі катастрофа. Щодо уряду, то він дуже слабкий. Навіть без політичної оцінки, а просто за ефективністю. Я чую, що відставку планують на осінь. Наскільки це буде до чи після виборів, не знаю. Думаю, що місцеві вибори для колег і влади будуть навіть не холодним душем – крижаним. Тому вибори будуть великим фактором до змін. Вважаю, що в цього Кабміну немає просто шансів утриматися.

[\(Слово і Діло\)](#)

На позачерговому засіданні Верховної Ради України 25 серпня депутати розглядатимуть законопроект, який дасть змогу підвищити «мінімалку» з 1 вересня.

Директор Інституту соціально-економічної трансформації Ілля Несходовський:

Цьогорічне збільшення мінімальної заробітної плати до 5 тис. грн істотно не вплине на малий бізнес. Тому що загальна сума тих податків, які вони будуть сплачувати, становитиме близько 80–90 гривень. Тобто говорити, що це вплине на малий бізнес, підстав немає. Проте для бюджету це додаткові 1,5 млрд грн видатків при 7 % бюджетного дефіциту. Тому виникає питання, наскільки це обґрунтовано.

Якщо говорити про ті підвищення, які заплановані в наступному році: до 6 тис. грн з першого січня і до 6,5 тис. грн із середини наступного року –

то це, звісно, вдарить по малому бізнесу істотно. Їхнє оподаткування збільшиться десь на 30 %, відповідно, це погіршить їхній фінансовий стан. Також збільшиться податок на нерухомість, судовий збір та інші податки, які прив'язані до мінімальної заробітної плати. Продуктивність праці працівників буде нижчою, ніж та сума, яку держава має сплачувати своїм робітникам, що призведе і до звільнень, і до падіння сукупного попиту в країні в цілому.

(Слово і Діло)

25 жовтня 2020 р. в Україні відбудуться місцеві вибори, де українці, зокрема, будуть обирати мерів міст. Передвиборча кампанія стартує 5 вересня, а офіційно реєструвати кандидатів на місцеві вибори будуть з 15 до 24 вересня.

Політтехнолог Олексій Голобуцький:

У бідній країні завжди будуть використовуватися брудні технології. Тут нічого не зробиш, цього варто очікувати.

Це підвищення заробітної плати напередодні виборів та спроба опосередкованого впливу на виборця. Ба більше, якщо оголошують позачергове засідання Верховної Ради з тим, щоб підняти мінімальну зарплату, зрозуміло, що це непрямий, але підкуп виборців. Звичайно, на місцевому рівні варто очікувати цього.

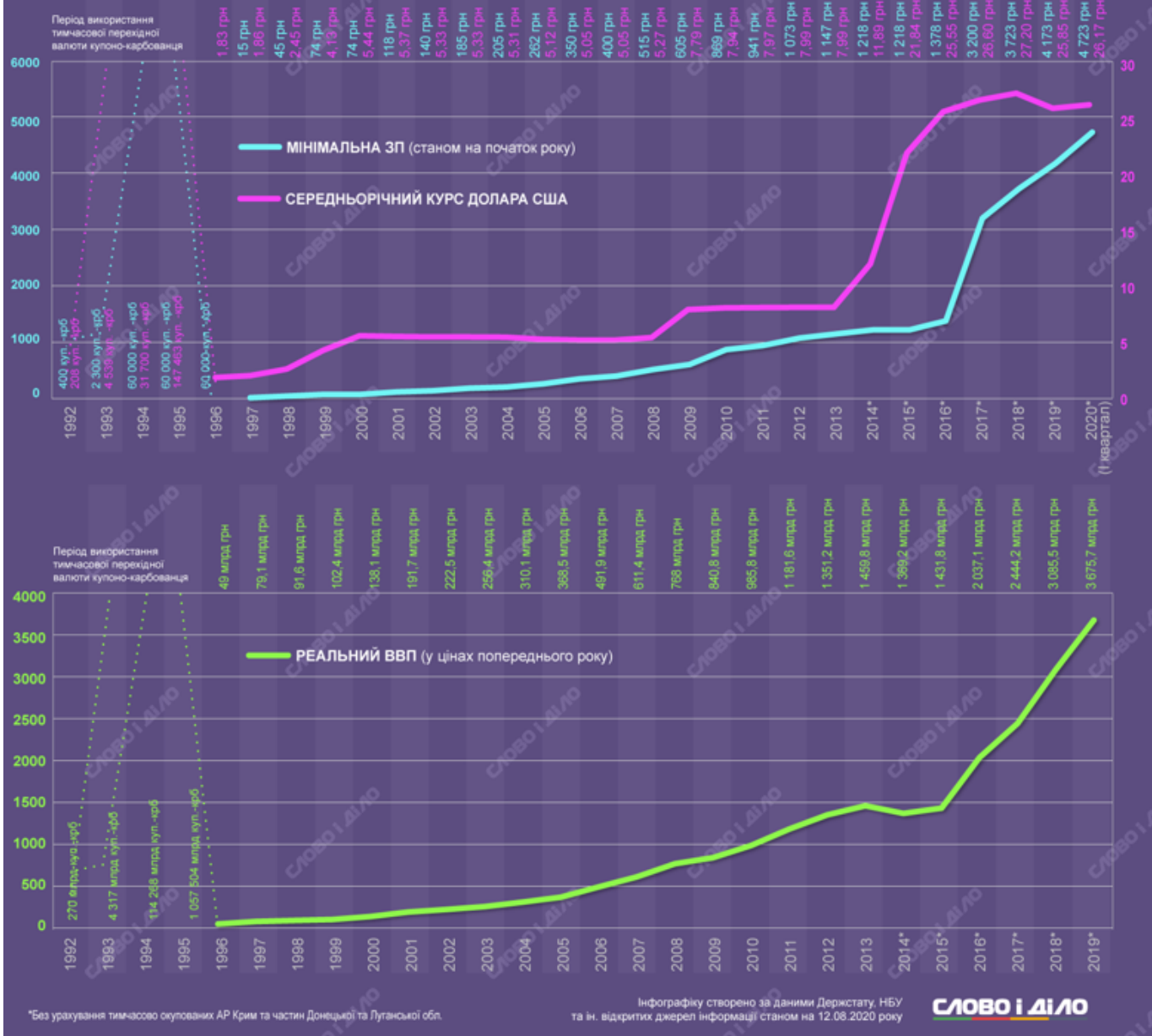
Маючи під контролем правоохоронні органи, зловживати цим можуть представники партії влади, тим більше, що в них низький рейтинг. Сигнали про це підуть десь із вересня місяця.

Інфографіка

(Слово і Діло)

ЯК ЗРОСТАЛА МІНІМАЛЬНА ЗАРПЛАТА В УКРАЇНІ

(Слово і Діло)

(Слово і Діло)

(Слово і Діло)